

Işaya pygamberiň kitaby

Giriş

Işaya pygamber iň beýik pygamberleriň biridi. Onuň ady «Reb halas edýär» diýmegi aňladýar. Ol Amos, Hoşeýa we Mika pygamberleriň döwründe ýaşap, b. e. öň 740-njy ýylda pygamberlik edip başlady. Onuň pygamberlik edip başlan döwründe ýurdy Uzyýa patyşa dolandyrdy. Uzyýadan soň şalyk süren üç patyşanyň döwründe hem Işaya pygamber Rebbiň aýdanlaryny Ýahuda halkyna ýetirdi. Şol döwürde Aşur patyşalygy öz çäklerini giňeldýärdi. Milletler Aşur patyşalygyna garşy göreşmek üçin birleşýärdiler, ýöne aşurlylar ahyrsoňy Ysraýyly we goňşy döwletleri basyp alýarlar. Münlerçe adam ýesir alnyp, sürgün edilýär. Ýahuda patyşalygy doly basylyp alynmandygyna garamazdan, Aşur patyşalygyna agyr salgyt tölemäge mejbur edilýär.

Işaya pygamber Hudaýy «Ysraýylyň Mukaddesi» we «Hökmürowan Reb» diýip atlandyrdy. «Hökmürowan Reb» ýewreý dilinde Adonay Ýahwe diýmegi aňladýar. Adonay sözi adatça Taňry, Ýahwe – Reb diýip terjime edildi. Emma bu sözleriň utgaşyp gelen ýagdaýlarynda, olar Hökmürowan Reb diýip terjime edildi.

Işaya pygamber ot-alawy jeza bermekligiň nyşany hökmünde, üzüm agajyny we üzümçiligi Ysraýyl halkynyň nyşany hökmünde ulanýar (5:7).

Kitap şu aşakdaky bölümlere bölünýär:

Işaya 1–39: Sürgün edilmezden öňki döwür – Höküm kitaby.

Işaya 40–66: Sürgün we ondan soňky döwür – Teselli kitaby.

Babyl sürgüniniň taryhy 2-nji *Patyşalar* kitabyň 25-nji babynda beýan edilýär.

Işaya pygamber kitabyň birinji bölümünde tutuş dünýäniň Patyşasy bolan Rebbiň mukaddesligi we hökmürowanlygy aýratyn nygtalýar. Mukaddes Patyşa hökmünde Rebbiň ýahuda halkynyň pisliline garşy gahar-gazaby tutuşýar. Döwlet baştutanlary para-peşgeşe ýatypdy, ähli ýerde adalatsyzlyk we zorluk höküm sürýärdi. Emma Reb ýahudy halkynyň Özüne dolanyp, Oňa bil baglan ýagdaýlarynda ony halas etjekdigini we gorajakdygyny wada berýär.

Kitabyň ikinji bölümünde Reb ozal höküm edilen adamlara gürläp (40:1-2), ruhdan düşen halkyna umyt berýär. Reb olaryň daşdan ýa ağaçdan ýasalan butlaryň hiç güýjüniň ýokdugyna, ýeke-täk Hudaýyň diňe Oldugyna düşünmeklerini isleýär. Eger ysraýyl halky toba edip, Hudaýa dolansa, ony Babyl sürgünligidinden azat etjekdigini, beýleki milletleriň arasynda pytraňny ýaşap ýörenlerini hem ata ýurtlaryna gaýtarjakdygyny wada berýär.

Bulardan başga-da Hudaý Öz halkynyň Oña dolanan ýagdaýynda ony ýalkap, berekediniň boldan-bol artdyrjakdygyny hem wada berýär. Reb bu wadalaryny berjaý etmegi başaryndyr, sebäbi Ol tutuş dünýäni ýaradyp, ony dolandyryar. Şu bölümiň ahyrynda Reb Özüne sadyk galan adamlara aýratyn ýagty gelejegi wada berýär. Bu wada diňe ýahudy halkyna däl, eýsem ähli milletlere hem degişlidir.

Işaya pygamberiň kitaby esasan hem goşgy görnüşinde ýazylandyr. Ýöne onuň käbir parçalary – taryhy maglumatlary beýan edilýän ýerleri kyssa görnüşinde ýazylandyr. Bu taryhy maglumatlar esasan hem Patyşalar kitabyndan alnandyr. Pygamberlikler käwagt halky halas etjek Halasgär barada bolup, olaryň iň meşhury 53-nji bapda beýan edilýär.

Mazmuny

Höküm kitaby	1–39
Duýduryşlar we wadalar.....	1:1–12:6
Milletler höküm edilýär.....	13:1–23:18
Reb ýer ýüzünü jezalandyryar	24:1–27:13
Goşmaça duýduryşlar we wadalar.....	28:1–35:10
Ýahudanyň patyşasy Hizkiýa we aşurlylar.....	36:1–39:8
Teselli kitaby	40–66
Wadalar we umyt baradaky pygamberlikler	40:1–55:13
Duýduryşlar we wadalar.....	56:1–66:24

1-nji bap

¹Ýahuda patyşalary Uzyýanyň, Ýotamyň, Ahazyň we Hizkiýanyň döwründe Amozyň ogly Işaýanyň Ýahuda we Iýerusalim babatda gören görnüşleri.

Ýahuda halkynyň pisligi

- ² Eý, gök, eşit,
 eý, ýer, gulak goý!
 Reb şeýle diýýär:
 «Men çagalary ekledim, ulaltdym,
 emma olar garşyňa baş göterdiler.
³ Öküz öz eýesini tanaýar,
 eşek-de eýesiniň ahyryny,
 emma Ysraýyl Meni tanamaýar,
 halkym Maňa düşünmeýär».
⁴ Günä edýän milletiň,
 ýazygy agyr halkyň,

pislik edýän zürýatlaryň,
 azgynlyk edýän çagalaryň
 halyna waý!

Olar Rebbi terk etdiler,
 Ysraýylyň Mukaddesini
 äsgermediler,
 Ondan ýüz öwürdiler.

- ⁵ Náme üçin ýene-de jeza
 gözleýärsiňiz?
 Náme üçin başbazarlygyňyzy
 bes etmeýärsiňiz?
 Başyňyz бүтинleý ýaralanan,
 ýüreğiňiz durşuna solup-saralan.
⁶ Depäňizden dabanyňyza çenli
 sagat ýeriňiz ýok,
 gan öymelendir, ýaralar,
 gany akyp duran ýaralar.
 Olar arassalanmadyk, saralmadyk,

ýag bilen ýumşadylmadyk.
⁷Ýurduňyz harabalyk,
 şäherleriňiz oda ýanan;
 kesekiler gözüňiziň alnynda
 ýurduňyzy ýalmaýarlar,
 ony haraba öwürýärler.
⁸Sion gyzy ^aüzümlikdäki çadyr
 kimin,
 hyýar atyzyndaky çatma kimin,
 daşy gabalan şäher kimin bolup
 galar.
⁹Eger Hökmürowan Reb
 birnäçämizi aman galdyrmadyk
 bolsady,
 Sodom ýaly bolardyk,
 Gomora meňzärdik.
¹⁰Eý, Sodom baştutanlary,
 Rebbiň sözünü eşidiň!
 Eý, Gomora halky,
 Hudaýymyzyň kanunyna gulak
 goý!
¹¹Reb şeýle diýýär:
 «Köp gurbanlyklaryňyzyň
 Maňa haýry nä?
 Goçlardan berlen ýakma
 gurbanlyklaryndan,
 бага bakylan mallaryň
 ýagyndan doýdum.
 Öküzleriň, guzularyň we erkeçleriň
 ganyndan lezzet almaýaryn.
¹²Huzuryma şeýle gelip,
 howlymy depeläp ýörmegiňizi
 kim sizden talap etdi?
¹³Sadaka bermek biderekdir,
 ýakymly ysly tütetgiňiz Maňa
 nejislikdir.
 Täze Áy baýramynda, Sabat
 gününde
 pislik edýärkäňiz
 guraýan mejlisiňize,

ýygnaňyzygyňyza çydap
 bilmeýärim.
¹⁴Ýürekden ýigrenýärim
 Täze Áy we beýleki
 baýramlaryňyzy.
 Bular Maňa ýük boldular,
 ýadadym Men olary götermekden.
¹⁵Dileg edip elleriňizi
 galdyranýňyzda,
 size üns bermerin,
 näçe dileg etseňiz-de,
 sizi diňlemerin;
 elleriňiz gana boýalypdyr.
¹⁶Ýuwnuň, tämizleniň,
 pis işleriňizi terk ediň
 gözümiň alnyndan,
 ýamanlyk etmegi bes ediň.
¹⁷Ýagsylyk etmegi öwreniň,
 adalaty agtaryň,
 ezýet çekýäni halas ediň,
 ýetimi goraň,
 dul hatyna arka duruň».
¹⁸Reb şeýle diýýär:
 «Geliň, indi düşüňeliň,
 günäleriňiz gyrmyzy dek bolsa-da,
 olar gar kimin ak bolarlar,
 gyrmyzy dek gyzy bolmalar-da,
 ak ýüň dek bolarlar.
¹⁹Eger sözlerimi göwünjeňlik bilen
 diňleseňiz,
 ýurduň nāz-nygmatyny
 iýersiňiz.
²⁰Boýun gaçyryp, baş göteräýseňiz
 welin,
 sizi gylç ýalmar».
 Muny Reb aýdýandyr.

Reb Iýerusalimi höküm edýär

²¹Sadyk şäher nähili zynahor boldy!
 Ol öň adalatdan doludy,

^a 1:8 *Sion gyzy* – bu Iýerusalim halky diýmekdir. Sözlüğe seret.

- dogrulyk mesgen tutupdy onda,
indi bolsa ganhorlar!
- ²² Kümşüň galynda öwrüldi,
şerabyňa suw gatyldy.
- ²³ Hökümdarlaryň pitneçä
öwrüldiler,
ogrulara şarikdir olar,
ählisi para ýatdy,
peşgeşleriň zyznda hallan
atýarlar.
- Ýetimiň hukugyny goramaýarlar,
dul hatynyň dawasyna
garamaýarlar.
- ²⁴ Şonuň üçin Hökmürowan Taňry
Reb,
Ysraýylyň gudratly Hudaýy
şeýle diýýär:
«Ýagylarymyň üstünden
gazabymy dökerin,
duşmanlarymdan öç alaryn!
- ²⁵ Elimi saňa garşy uzadaryn,
haramlygyňyzdan aşgar bilen
tämizlärin seni,
ähli ýanyklaryňy aýraryn.
- ²⁶ Kazylaryňy ozalky halyna,
maslahatçylaryňy öňki halyna
dikelderin.
Şondan soň saňa:
„Dogrulyk şäheri, sadyk şäher“
diýler».
- ²⁷ Sion ^a adalatlylyk bilen halas
ediler,
toba edenler dogrulyk bilen.
- ²⁸ Pitneçiler we günäkärler birlikde
gyrlarlar,
Rebbi terk edýänler-de ýok
bolarlar.
- ²⁹ Höwes eden
keramatly agaçlaryňyz üçin
utanarsyňyz,

saýlan baglaryňyz üçin ýüzüňiz
gyzarar.

- ³⁰ Siz ýapragy guran
çynar agajy kimin bolarsyňyz,
suwsuz galan бага meňzärsiňiz.
- ³¹ Güýçlüler çöpe dönerler,
işleri uçguna meňzär,
işleri-de, özleri-de oda ýanarlar,
ol ody söndüren bolmaz.

2-nji bap

Rebbiň dagy

- ¹ Amozyň ogly Işayanyň Ýahuda we
Iýerusalim babatda gören görnüşleri.
- ² Ahyrky günlerde şeýle bolýar:
Rebbiň öýi daglaryň
iň beýigi deý berkarar ediler,
depelerden belent bolar ol,
ähli milletler oňa tarap eňerler.
- ³ Köp halklar gelip, şeýle diýerler:
«Geliň, Rebbiň dagyna –
Ýakubyň Hudaýynyň öýüne
çykalyň;
ýodalaryndan ýörär ýaly,
Ol bize Öz ýollaryny öwreder».
- Çünki kanun Siondan,
Rebbiň sözi Iýerusalimden çykar.
- ⁴ Reb milletler arasynda kazylyk
eder,
köp halklaryň dawalaryny çözer;
olar gylyçlaryndan azal,
naýzalaryndan orak ýasarlar;
millet millete garşy gylyç
galdyrmaz,
söweşmegi öwrenmezler indi.
- ⁵ Eý, Ýakubyň nesilleri,
geliň, Rebbiň nurunda ýöraliň!

Rebbiň günü

- ⁶ Sen Öz halkyňy, ýagny

^a 1:27 *Sion* – bu Iýerusalim şäheriniň beýleki ady. Sözlüğe seret.

- Ýakubyň neslini terk etdiň.
 Olar gündogaryň palçylaryndan,
 piliştlileriňki ýaly
 müneçjimlerden doly,
 keseki halk bilen el berişýärler
 olar.
- ⁷ Olaryň ýurdy altyn-kümüşden
 doly,
 hazynalary tükeniksizdir,
 ýurt atlardan doly,
 söweş arabalary
 san-sajaksyzdyr.
- ⁸ Olaryň ýurdy butlardan doly,
 öz elleriniň işine,
 barmaklarynyň ýasan zadyna
 sežde edýärler.
- ⁹ Muňa görä ynsan kiçeldiler,
 her kes peseldiler,
 olary bagyşlama!
- ¹⁰ Rebbiň howpundan,
 Onuň şan-şöhratyndan
 gaýalarda bukulyň,
 toprak astynda gizleniň.
- ¹¹ Halkyň gedem bakyşlary
 peseldiler,
 ynsan tekepbirligi egler,
 şol gün diňe Reb beýgeldiler.
- ¹² Hökmürowan Rebbiň bir günü bar,
 şol gün ähli tekepbirleri,
 gedemleri,
 ähli beýgeldilenleri peselder,
- ¹³ Liwanyň ähli beýik we belent
 başly kedr agaçlaryna,
 Başanyň bar dublaryna
 garşydyr,
- ¹⁴ Ähli belent daglara,
 beýik depelere garşydyr.
- ¹⁵ Her bir beýik diňe,
 her bir berk gala garşydyr.
- ¹⁶ Tarşyş gämileriniň baryny,
 owadan gaýyklaryň hemmesini
 ýok eder.

- ¹⁷ Ynsan men-menligi,
 hem gedemligi peseldiler,
 şol gün diňe Reb beýgeldiler.
- ¹⁸ Butlar bütinleý ýok ediler.
- ¹⁹ Reb ýeri lerzana salmaga
 galkanda,
 ynsanlar Onuň howpundan,
 şan-şöhratyndan,
 gaýalardaky gowaklara,
 ýeriň deşiklerine girerler.
- ²⁰ Şol gün adamlar özleriniň
 sežde etmek üçin ýasan
 altyn-kümüş butlaryny
 körsyçanlaryň, ýarganatlaryň
 önüne oklarlar.
- ²¹ Reb ýeri lerzana salmaga
 galkanda,
 ynsanlar Onuň şan-şöhratyndan,
 howpundan
 gaýalardaky gowaklara,
 kert gaýalardaky jaýryklara
 girerler.
- ²² Soňy ölümlü ynsanlara bil
 baglamaň.
 Kim bolupmyş olar?

3-nji bap

Iýerusalimdäki bitertiplik

- ¹ Ine, Hökmürowan Taňry Reb
 Iýerusalimden, Ýahudadan
 ýardamy we azygy,
 nany we suwy keser.
- ² Söweşjilerdir esgerleri,
 kazylardyr pygamberleri,
 palmanlardyr ýaşululary,
- ³ ellibaşlary,
 atly-abraýly adamlary,
 maslahatçylardyr mekir
 gözbagçylary,
 ökte jadygöýleri aradan aýrar.
- ⁴ Ýetginjekleri olara baştutan
 ederin,

- göwnüne gelenini edýänler
olara hökmürowanlyk ederler.
- ⁵ Ynsan ynsana,
goňşy goňşusyna sütem eder,
yaşlar yaşululary,
garamaýak adamlar
abraýly adamlary sylamazlar.
- ⁶ Garyndaş garyndaşyna ýapyşyp,
öz urugyndan bolana şeýle
diýer:
«Egniňde eşiğiň bar,
sen bize baştutan bol!
Bu harabalyklar
seniň gol astyňda bolsun».
- ⁷ Şol gün ol adam gygyryp, şeýle
diýer:
«Men ýaraňzy sarap bilmen;
öýümde ne çörek bar, ne-de
geým,
meni halka baştutan etmäh».
- ⁸ Iýerusalimiň büdreyändigini,
Ýahudanyň ýykylyandygy üçin,
Rebbiň şöhratly barlygyny
äsgermän
sözleriniň we edýän işleriniň
Rebbe garşy bolandygy üçin
şeýle bolar.
- ⁹ Ýüz keşpleri özleriniň garşysyna
saýatlyk edýär,
günälerini Sodom ýaly äşgär
edýärler,
olary ýaşyрмаýarlar,
olaryň dat gününe!
Betbagtçylygy satyn aldylar olar.
- ¹⁰ Dogrulara aýdyň,
ýagşylyk görerler olar,
öz işleriniň miwesini iýerler.
- ¹¹ Pisleriň dat gününe!
Betbagtçylyk iner olaryň
başyna,
elleri bilen edenlerini eginleri
bilen çekerler.
- ¹² Çagalary halkyma sütem edýärler,
aýallary üstlerinden höküm
sürýärler.
Eý, halkym, baştutanlaryňyz sizi
azaşdyrýarlar,
ýörejek ýodalaryňyz
bulaşdyrýarlar.
- ¹³ Reb dawa tutmaga ýerinden galýar,
halklara kazylýk etmek üçin
aýaga galýar.
- ¹⁴ Reb halkynyň yaşululary,
hökümdarlary bilen höküme
girişýär:
«Üzümpçiligi weýran eden sizsiňiz,
öýleriňiz garypdan talan
oljaňyzdan doly.
- ¹⁵ Halkymy ezip,
garyplary ýere çalmaga näme
hakyňyz bar?»
Muny Gudratygüýçli–
Hökmürowan Reb aýdýandyr.

Iýerusalim aýallaryna duýdurýş

- ¹⁶ Reb şeýle diýýär:
«Sion gyzlary tekebirdirler,
tumsuklaryny göge tutup
ýöreýärler,
näzirgeşip seredýärler,
náz-kereşme bilen ädim ädip,
aýak halkalaryny
şyňnyrdadýarlar.
- ¹⁷ Şonuň üçin Taňry
Sion gyzlarynyň kellesini kel
eder,
Reb maňlaýlaryny takyradar.
- ¹⁸ Şol gün Taňry owadan
aýak-halkalaryny,
alyn bezeglerini, gymmatbaha
monjuklaryny,
¹⁹ gulakhalkalaryny, bileziklerini
we ýaglyklaryny,
börüklerini, topuk-halkalaryny,
guşaklaryny,

- atyr çüýşejiklerini we
doga-tumarlaryny,
²⁰ ýüzüklerini we burun halkalaryny,
²¹ toý lybaslaryny, kürtelerini,
çabytlaryny we el gapjyklaryny,
²² ýüz aýnalaryny, ýüpek
lybaslaryny,
börüklerini we bürençeklerini
aýrar.
²³ Atryň deregine porsy ys,
bil guşagyň deregine ýüp,
buýra zülpleriň deregine kellik,
bezemen lybasyň deregine jul,
gözelligiň deregine utanç bolar.
²⁴ Erkekleriň gylyçdan gyrlarlar,
edermen urşujlaryň söweşde
ölerler.
²⁵ Sionyň derwezeleri ah çekip, ýas
tutar,
şäher çolaryp, gury ýerde
oturur».

4-nji bap

¹Şol gün ýedi aýal bir erkege ýapysyp,
şeyle diýer:

«Öz çöregimizi iýip, öz
eşiklerimizi geýeris,
seniň adyňy alsak bolýar,
bizi utançdan gutar».

Siondaky aman galanlaryň geljegi

²Şol gün Rebbiň şahasy gözel, şö-
ratly bolar; ýurduň miwesi Ysraýylyň
aman galanlaryna buýsanç hem abraý
bolar. ³Sionda galanlara – Iýerusalimde
aman galanlara, Iýerusalimde ady dur-
muş kitabyna ýazylanlara, «Mukaddes»
diýler. ⁴Taňry Sion gyzlarynyň pisligi-
ni ýuwar, Iýerusalimde dökülen gany
höküm we alaw ruhy bilen tämizläp.
⁵Soňra Reb Sion dagynyň her ýanyny,
ol ýerde toplananlaryň üstüni gündizine
bulut we tüsse bilen, gijesine parlak ot

ýalny bilen örter. Bütün şöhratyň üsti
örtgüli bolar. ⁶Bu örtük gündiz yssyda
kölege bolar, gaýda, ýagyşda pena we
gaçybatalga bolar.

5-nji bap

Miwesiz üzümçilik hakda nagma

¹Söygülime üzümçilik hakdaky
söýgi nagmamy aýdaýyn:
mes toprakly depede
söygülimiň üzümçiligi bar.

²Ony agdaryp, daşlardan
arassalady,
saýlama üzümler ekdi.
Ortasynda gözegçilik diňini dikdi,
üzüm sykmak üçin çukur gazdy.
Üzüm hasylyna garaşdy,
emma ol ýabany üzüm berdi.

³Indi, eý, Iýerusalim ilaty,
Ýahuda halky!
Men bilen üzümçiligimiň
arasynda
kazylyk ediň.

⁴Üzümçiligim üçin ýene näme
edeýin Men?
Edilmän galdyrylan iş barmy?
Hasylyna garaşanymda,
näme üçin ýabany üzüm berdi?

⁵Indi Men size üzümçiligime
näme etjekdigimi aýdaryn.
Men onuň haýadyny aýraryn,
ol weýran ediler;
onuň diwaryny ýykaryn,
ony basgylap zaýalarlar.

⁶Ony haraba öwrerin,
ony pudamazlar,
ýeri bejermesler,
onda çalydyr tikenekler biter;
bulutlara-da onuň üstüne
ýagyş ýagdyrmazlygy buýraryn.

⁷Hökmürowan Rebbiň üzümçiligi

Ysraýylyň nesilleridir,
hoş görýän bagy-da,
ýahuda halkydyr.
Ol adalata garaşdy,
ýöne zulum gördi;
dogrulyga garaşdy,
ýöne dady-perýat eşitdi.

Adalatsyzlyk edýänleriň dat gününe!

- ⁸ Öý üstüne öý,
ýer üstüne ýer
edinýänleriň dat gününe!
Özüňizden başga ýer
goýmaýarsyňyz,
ýurtda diňe siz ýaşamalymy
näme?
- ⁹ Hökmürowan Rebbiň şeýle
diýenini eşitdim:
«Beýik hem gözle jaýlar haraba
öwrüler,
içinde hiç kim galmaz.
- ¹⁰ Üzüňçiligiň on tanap ýeri bir
meşik ^a şerap berer,
on batman ^b tohum diňe bir
batman hasyl berer».
- ¹¹ Ir turup, çakyr ugrunda
ylgaýanlaryň,
giç agşama çenli şerap içip,
möwç alýanlaryň dat gününe!
- ¹² Meýlislerinde liradyr arfa,
deprekdir tüýdük çalňyp, şerap
içilýär,
ýöne Rebbiň işlerine üns
bermeýärler,
Onuň eliniň işlerini görmeýärler.
- ¹³ Munuň üçin halkym nadanlykdan
ýesir edilip äkidiler,
at-abraýly adamlary açlykdan
öler,
köpleri bolsa teşnelikden gyrlar.

- ¹⁴ Şonuň üçin doýmagy bilmeýän
ölüler dünýäsi
agzyny giňden açdy;
Ýerusalimiň at-abraýlylary,
köplügi, şowhunçylary,
şady-horramlary bu dünýä
girerler,
- ¹⁵ Ynsan peseldiler, her kes
kiçeldiler,
tekepbir bakyşlar peseldiler.
- ¹⁶ Emma Hökmürowan Reb
adalatlylykda beýgeldiler,
Mukaddes Hudaý dogrulykda
Öz mukaddesligini görkezer.
- ¹⁷ Goýunlar öz örülerindäki ýaly
otlarlar,
owlak-guzular
harabalyklaryň arasynda
otlarlar.
- ¹⁸ Etmäşi ýalançylyk ýüpleri bilen,
günäni araba tanaplary bilen
süýreýänleriň dat gününe!
- ¹⁹ Olar: «Goý, Hudaý howluksyn,
işini tiz etsin,
biz-de göreli;
Ysraýylyň Mukaddesiniň
niýetläni
tiz amala aşsyn,
biz hem ony bileli».
- ²⁰ Ýamana ýagşy,
ýagşa ýaman diýýänleriň,
zulmaty nur,
nury zulmat saýýanlaryň,
aja süýji,
süjä aýy diýýänleriň
dat gününe!
- ²¹ Özlerini paýhasly,
düşünjeli saýýanlaryň
dat gününe!

^a 5:10 *Bir meşik* – ýewreýçe *bir bat*. Bu takm. 22 litre deňdir.

^b 5:10 *On batman* – ýewreýçe *bir homer*. Bu takm. 200 kg deňdir.

- ²² Şerap içmekde batyrlaryň,
çakyr garmakda güýçlüleriň,
²³ para üçin günäkäri aklaýanlaryň,
dogryny hakyndan mahrum
edýänleriň
dat gününe!

Keseki çozuşy önden aýdylyar

- ²⁴ Oduň sypaly ýalmaýşy kimin,
gury otuň alaw içinde aşak
çöküşü kimin,
olaryň köki-de şeýle çüýrär,
gülleri tozan kimin göge
sowrular;
çünki olar Hökmürowan Rebbiň
kanuny ret etdiler,
Ysraýylyň Mukaddesiniň sözünü
äşgermediler.
- ²⁵ Munuň üçin Rebbiň gazaby
Öz halkyna garşy lowlaýar,
elini olara garşy uzadyp, jeza
berýär;
daglar titreşýär,
maslyklary zibil kimin köçelerde
ýatyr,
Şonda-da Onuň gazaby
köşeşmändi,
eli entek hem jeza bermäge taýyn.
- ²⁶ Ol uzakdaky milletlere nyşan
iberer,
olary ýeriň aňry ujundan
sykylyk bilen çagyrary,
ine, olar dazlap, tizden ýetip
gelerler.
- ²⁷ İçinde ýadawy, büdreyäni bolmaz,
hiç kim irkilmez ýa-da uklamaz,
billeriniň guşagy gowşamaz,
çaryklarynyň bagy üzülmez.
- ²⁸ Oklary ýitidir,
ýaýlary-da dartylandyr,
atларыnyň toýnaklary

çakmakdaşa meňzeýär,
arabalarynyň tigirleri tüweleýe.

- ²⁹ Arryldylary arslanyňky deý,
ýaş şirler kimin arlaýarlar;
arlap, awuny tutýarlar,
ony alyp gidýärler,
halas etjek ýok.

- ³⁰ Şol gün olar awunyň üstünde
deňiz güwwüldisi kimin
arlarlar,
kim ýurda nazar salsa,
ine, garaňkylyk hem hasrat;
nur gara bulutlar bilen örtüler.

6-njy bap

Reb Işayany çagyryar

¹Uzyýa patyşanyň ölen ýyly beýik hem
şöhratly tagtyň üstünde oturan Taňryny
gördüm. Lybasynyň syýy ybadathanany
doldurýardy. ²Onuň ýokarsynda seraf-
lar^a durdy; hersiniň alty ganaty bardy.
Olar ganatларыnyň ikisi bilen ýüzlerini,
beýleki ikisi bilen aýakларыny büreyär-
diler, galan ikisi bilen-de uçardylar.

³Olar biri-birine şeýle diýdi:

«Hökmürowan Reb mukaddesdir,
mukaddesdir, mukaddesdir.

Tutuş älem Onuň şöhratyndan
doludyr».

⁴Olaryň sesine gapynyň söýeleri sarsdy,
Hudaýyň öýi tüsseden doldy. ⁵Men hem
şeýle diýdim: «Meniň dat günüme! Men
heläk boldum, çünki men agzy haram
adamdyryn we agzy haram adamlaryň
arasynda ýaşaýaryn. Ine, gözlerim Şa-
ny–Hökmürowan Rebbi gördi».

⁶Onsoň serafларыň biri maňa tarap
uçdy. Onuň elinde gurbanlyk sypasyn-
dan ätişgir bilen alnan köräp duran köz
bardy. ⁷Seraf közi agzýma degrip, şeýle

^a 6:2 *Seraflar* – perişdeleriň bir görnüşi. Sözlüğe seret.

diýdi: «Ine, bu köz dodaklaryňa degdi. Indi ýazyklaryň aýryldy, günäleriňden saplandyň». ⁸Soňra Rebbiň sesini eşitdim. Ol: «Kimi ibereýin? Biziň üçin kim gider?» diýdi. Men: «Ine, men; meni iber!» diýdim.

⁹Ol şeýle diýdi: «Bar-da bu halka:

„Eşidip dursaňyz-da,
hiç düşünmeýärsiňiz,
seredip dursaňyz-da,
hiç aňlamaýarsyňyz“ diý.

¹⁰Bu halkyň ýüregini күtelt,
gulaklaryny ker et,
gözlerini gap,
gözleri bilen görmesin,
gulaklary bilen eşitmesin,
aňlary bilen aňlamasyn,
Maňa dönüp, şypa
tapmasynlar».

¹¹Onsoň men: «Ýa Reb haçana çenli?» diýip soradym.

Ol şeýle jogap berdi:
«Şäherler weýran bolup,
ilatsyz galýançaňlar,
öýler adamsyz galyp,
ýurt бүтинleý haraba
öwrülýänçä,

¹²Reb hemmeleri uzaklara kowup,
ýurduň içinde terk edilen ýerler
köpelyänçä,

¹³halkyň ondan biri galsa-da,
ýurt ýene-de ýakylar.
Emma dagdan ýa-da dub
çapylanda kökleriniň galyşy
kimin,
mukaddes nesil-de ýurtda kök
kimin bolar».

7-nji bap

Ahaz patyşa berlen habar

¹Resin Siriýanyň patyşasydy; Remalýanyň ogly Peka Ysraýylyň patyşasydy.

Olar Iýerusalime garşy uruş etmäge çykdylar, ýöne oňa garşy söweş edip bilmediler. Şol döwürde Uzyýanyň agtygy, Ýotamyň ogly Ahaz Ýahudanyň patyşasydy. ²Dawudyň nesli Siriýanyň Efraýym bilen birleşenini eşidende, Ahazyň ýüregi ýele titreýän jeňnel agaçlary ýaly titredi. ³Onsoň Reb Işaya şeýle diýdi: «Ogluň Şeýarýaşup bilen ýokarky howza akýan ýabyň aýagyndaky kir ýuwulýan meýdanyň ýolunda Ahazy garşylamaga gidip, oňa şuny aýdyň: ⁴„Gulak goý, rahatlan, gorkma. Bu tüsseläp duran iki otly kesindiden, Siriýa şasy Resiniň we Remalýanyň oglunyň lowlaýan gazabyndan heder etme. ⁵Siriýalyklar we efraýymlyklar öz patyşasy Remalýanyň ogly bilen saňa garşy dildüwüşük gurady. ⁶Olar: 'Geliň, Ýahudanyň üstüne çozalyň, ony gorkuzyp, basyp alalyň we Tabeyeliň ogluny patyşa edeliň' diýdiler. ⁷Emma Hökmürowan Reb şeýle diýýär:

'Bu amala aşmaz,
berjaý bolmaz ol.

⁸Damask Siriýanyň paýtagtydyr,
Resin Damaskyň baştutanydyr.
Halk bolmakdan galar Efraýym,
altmyş baş ýylyň içinde synyp.

⁹Samariýa Efraýymyň paýtagty,
Remalýanyň ogly Samariýanyň başy,
ynamda berk durmasaňyz,
berk durmarsyňyz asla“».

Imanuweliň alamaty

¹⁰Reb ýene-de Ahaza: ¹¹«Hudaýyň Rebden alamat sora; goý, ol ölümler dünýäsinden çuň, gök kimin beýik bolsun» diýdi. ¹²Emma Ahaz: «Sorajak däl, Rebbi synajak däl» diýdi. ¹³Onsoň Işaya şeýle diýdi: «Gulak goýuň, eý, Dawudyň nesilleri! Ýnsanlary irizeniňiz size azlyk

edip, indi Hudaýymy hem irizjekmisiňiz? ¹⁴Munuň üçin Rebbiň Özi size bir alamat berer. Ine, gyz göwreli bolup, ogul dograr. Onuň adyna Imanuwel ^a dakar. ¹⁵Ol ýagşyny ýamandan saýgaryp bilýänçä, diňe gaýmak bilen bal iýer. ¹⁶Ýöne oglanyň ýagşyny ýamandan saýgarmagy öwrenmezinden öň, seni gorka salan iki patyşanyň ýurdy terk ediler. ¹⁷Reb seniň, halkyňyň we ata-babalaryň nesilleriniň başlaryna Efraýymyň Ýahudadan bölünip aýrylan gününden bäri görülmedik günleri getirer; Aşur patyşasyny getirer».

¹⁸Şol gün Reb Müsür derýalarynyň aýaguçlaryndaky siňeklere, Aşur ýurdundaky arylara sygyrar. ¹⁹Olar hem gelip, ýapaşak derelerde, gaýalaryň jaýryklarynda, ähli tikenekli gyrymsy agaçlarda we örülerde ornaşarlar.

²⁰Şol gün Reb Ýewfrat derýasynyň aňrsyndan kireýine alnan päki bilen, ýagny Aşur patyşasy bilen saçyňzy, aýaklaryňzyň tüýlerini we sakgalyňzy syrar.

²¹Şol gün bir adam bir gulajyn bilen iki goýun saklar. ²²Ol sagyp alan bol süýdünden gaýmak iýer; ýurtda galan her kes gaýmak hem bal iýer.

²³Şol gün bahasy müň kümüş teňňä barabar bolan müň düýp üzümli tutuş ýer çalylyk we tikenlik ýerlere öwrüler. ²⁴Tutuş ýurt çalylyga we tikenlige öwrüler; adamlar ol ýere okdur ýaýlary bilen gider. ²⁵Çalylardan we tikenlerden gorkyňyza öňki kätmenlenen depelere gidip bilmersiňiz; ol ýerler mal goýberilýän, goýunlaryň basgylaýan ýeri bolar.

8-nji bap

Işayanyň ogly halk üçin alamatdyr

¹Reb maňa: «Bir uly tagta al-da, aýdyň görünýän harplar bilen onuň ýüzüne „Maher-şalal-haşbaz“ ^b diýip ýaz. ²Men Uryýa ruhany bilen Ýaberekýanyň ogly Zakarýany Özüme ynamly şaýatlar hökmünde çagyraryn» diýdi. ³Onsoň men pygamber aýal bilen ýatdym. Ol göwreli bolup, bir ogul dogurdy. Reb maňa: «Adyna Maher-şalal-haşbaz dak. ⁴Çaga „kaka“, „eje“ diýmegi öwrenmezden öň, Damaskyň we Samariýanyň baýlygyny Aşur patyşasy olja alar» diýdi.

⁵Reb ýene sözünü dowam edip: ⁶«Bu halk haýal akýan Şilowa suwuny ret etdi, olaryň Resiniň hem Remalýanyň oglundan köňülleri şat boldy. ⁷Şonuň üçin Reb Ýewfrat derýasynyň güýçli sil suwlaryny, Aşur patyşasyny we onuň şöhratyny bu halkyň üstüne getirer. Ol onuň ähli jarlaryndan aşyp, bütin kenarlaryna dolar. ⁸Ol joşup, Ýahuda geçer we ony-da basar; ýurduň bogazyna ýeter. Ýaýyylan ganatlarynyň gerimi ýurduň ähli çäklerine ýeter, eý, Imanuwel». ⁹Eý, milletler, gidiň, urşuň, ýöne siz gyrlarsyňyz! Gulak goýuň, eý, uzakdaky ähli ýurtlar! Billeriňizi guşaň, ýöne gorkuň! Billeriňizi guşaň, ýöne siz gyrlarsyňyz! ¹⁰Bile maslahat geçirersiňiz, ýöne ol başa barmaz; söz sözlärsiňiz, ýöne ol amala aşmaz, çünki Hudaý biziň bilendir.

Rebbiň duýduryşy

¹¹Rebbiň güýçli eli üstümdekä, Ol maňa bu halkyň ýolundan ýöremezligi

^a **7:14 Imanuwel** – bu söz *Hudaý biziň bilen* diýmegi aňladýar.

^b **8:1 Maher-şalal-haşbaz** – bu sözler *talaňa okdurylýan, olja almaga howlugýan* diýmegi aňladýar.

duýduryp, şeýle diýdi: ¹²«Bu halkyň dildüwşük diýýän her zadyna dildüwşük diýmän, olaryň gorkýan zatlaryndan gorkmaň, heder etmäň. ¹³Hökmürowan Rebbi, diňe Ony mukaddes saýyň; Ondan gorkuň, Ondan heder ediň! ¹⁴Ol mukaddes öý bolar, emma Ol Ysraýylyň iki patyşalygyna büdreme daşy, ýykýan gaýa, Iýerusalimiň ilatyna duzak we tor bolar. ¹⁵Olaryň köpüsi büräp, ýykylar, ýumrular, duzaga düşürilip, tutular».

¹⁶Şagirtlerimiň arasynda şaýatlygy bagla, kanuny möhürle. ¹⁷Men Ýakubyň nesillerinden ýüzüni gizleýän Rebbe intizar, Oňa umyt baglaryn. ¹⁸Ine, men we Rebbiň maňa beren çagalary, Sion dagynda mesgen tutýan Hökmürowan Rebbiň Ysraýyldaky alamatlary we nyşanydyr. ¹⁹⁻²⁰Halk size şeýle diýse: «Pyşyrdaýan we samyrdaýan ruh çagyranlara we jadygöýlere ýüz tutuň; halk öwüt-nesihat üçin öz hudaýlaryna, dirileriň adyndan ölülere ýüz tutmaly dälmi näme?» Şeýle diýýänler daň şapagyny görmezler! ²¹⁻²²Olar muşakgat hem açlyk içinde ýurtda ykmandalyk ederler; aç galanlarynda gazaplanyp, öz patyşalaryny we hudaýlaryny näletlärler. Göge-de, ýurda-da bakarlar, emma diňe hasrat, garaňkylyk we elhenç tümlük görerler. Olar tümlüge kowlarlar.

9-njy bap

Adyl şa

¹Muňa garamazdan, azap içindäkiler tükeniksiz tümlükde bolmaz. Geçmişde Ol Zebulun we Naftaly ýurduny peselt-di, emma geljekde Deňiz ýakasyndaky ýoly, Iordanyň aňrsyny we milletleriň Jelilesini şöhratlandyran.

²Beýik bir nur gördi,
tümlükde gezýän halk;

tüm garaňkylykda ýaşayanlaryň
üstlerine nur saçyldy.

³Milleti köpeltdiň Sen,
artdyrdyň olaryň şatlygyn,
hasylda şatlanylary deý,
Seniň önünde guwanýarlar,
olja paýlaşýan deý
galkynyşýarlar.

⁴Olaryň agyr boýuntyrygyny,
gerişlerindäki serdessesini,
sütemkeşleriniň hasasyny döwdüň
midýanlaryň başyna getiren
günüň dek.

⁵Söweşdäki esgerleriň ädikleri,
ähli gana bulaşan eşikleri,
oda taşlanyp ýakylar.

⁶Biziň üçin bir çağa doguldy,
bir ogul berildi bize,
hökümdarlyk onuň gerşinde bolar;
Onuň ady
Ajaýyp Maslahatçy, Gudratly Hudaý,
Ebedi Ata, Parahatlyk Şazadasy
bolar.

⁷Hökümdarlygy dynuwsyz öser,
parahatçylygy tükeniksiz bolar.
Dawudyň tagtyndan
baky berkarar eder öz
patyşalygyny.

Patyşalygy adalatlylyk hem
dogrulyk bilen goldar.
Hökmürowan Rebbiň yhlasy
bilen amala aşar bu.

⁸Taňry Ýakubyň nesline garşy söz
iberdi,
ol Ysraýylda berjaý boldy.

⁹Bütün halk,
Efraýymyň, Samariýanyň
ilatlary
muny bilerler.
Olar tekepbirlik,
ýürek buýsanjy bilen şeýle
diýýärler:

¹⁰«Kerpiçler ýykyldy,

ýöne ýonulan daşlardan gurarys
biz,
kerkaw agaçlary kesilip taşlandy,
ýöne kedr agaçlaryny ekeris biz».

¹¹ Muňa görä Reb Resiniň
ýagylaryna
onuň garşysyna çykмага güýç
berdi,
duşmanlaryny aýaga galdyrdy
olaryň,

¹² gündogardan siriýalylary,
piliştlileri günbatardan.
Olar Ysraýyly ýuwudarlar,
agyzlaryny açarlar-da.
Ýöne Rebbiň gazaby sönmäнди
şonda-da,
eli entek-de jeza bermäge taýyn.

¹³ Özüne jeza Berene
tarap öwrülmedi halk,
Hökmürowan Rebbe tabyn
bolmady.

¹⁴ Şonuň üçin Ysraýyldan başy-da,
guýrugy-da,
palma şahasyny-da, gamşy-da
bir günde kesip taşlar Reb.

¹⁵ Ýaşulular hem at-abraýly
adamlar-a başdyr,
ýalan zady öwredýän
pygamberler bolsa guýrukdyr.

¹⁶ Ýol görkezýänler bu halky
azaşdyrýarlar,
olara eýerenler bolsa
betbagtçylyga uçraýarlar.

¹⁷ Munuň üçin Reb
olaryň ýaşlaryna guwanmaz,
rehim etmez ýetimine, dul
hatynyna,
çünki her kes hudaýsyz hem pis,
hemmäniň agzyndan akmak söz
çykýar.
Bulara garamazdan,
Rebbiň gazaby sönmäнди,
eli şindi jeza bermäge taýyn.

¹⁸ Pislik ot kimin ýanýar,
çalydyr tikenleri ýalmaýar ol,
tokaýyň gür ýerlerini tutaşdyrýar,
tüsse al-asmana galýar.

¹⁹ Hökmürowan Rebbiň gazabyndan
ýurt ýanar,
halky ot ýakyp-ýandyrar,
hiç kim öz doganyna rehim etmez.

²⁰ Halk onda-munda tapanyňy iýer,
ýöne şonda-da doýmaz, aç bolar,
her kes öz garyndaşyňy etini
iýer.

²¹ Efraýym bilen Manaşa
biri-birini ýuwudarlar,
bilelikde Ýahuda hüjüm ederler,
sönmäнди Rebbiň gazaby barybir,
entek hem jeza bermäge taýyn eli.

10-njy bap

¹ Adalatsyz parzlary çykarýanlaryň
dat gününe!
zorluk permanyny ýazýanlaryň
waý halyna!

² Ejizleriň hakyny iýýärsiňiz,
ýoksullary adalatdan mahrum
edýärsiňiz,
dul hatynlary awlaýarsyňyz,
ýetimler oljaňyz bolýar.

³ Jeza günü,
uzakdan betbagtçylyk gelende,
näme ederkäňiz?
Kimden kömek sorarkaňyz,
nireden jaý taparkaňyz
baýlygyňyza?

⁴ Ýesirleriň arasynda dyza
çökmekden,
Jesetlere büdräp ýykylmakdan
gaýry
çäräňiz bolmaz siziň.
Barybir sönmäнди Rebbiň
gazaby,
jeza bermäge taýyndyr
henizem Onuň eli.

Rebbiň Aşur baradaky hökümi

- ⁵ Dat günüňe, Aşur!
Ol gaharymyň hasasydyr!
Elindäki taýagydyr gazabym!
- ⁶ Ony hudaýsyz milletiň garşysyna,
gazaplanan halkymyň
garşysyna iberýäriň,
oňa talamagy, talanyny olja
almagy,
olary köçeleriň palçygy kimin
aýak astyna almagy buýurdym.
- ⁷ Emma Aşur patyşasy beýle niýet
edenok,
beýle pikir etmeýär ol;
ýüreginde köp milletleri gyrmak,
köki-damary bilen ýok etmek
küýündedir onuň.
- ⁸ Ol şeýle diýýär:
«Leşgerbaşylarymyň ählisi
patyşa dälmi näme?»
- ⁹ Kalno şäheri Karkemiş kimin dälmi?
Arpat kimin dälmi Hamat?
Samariýa Damask kimin dälmi?
- ¹⁰ Iýerusalim bilen
Samariýanyňkydan-da beýik
oýma butlary bolan
butparaz patyşalyklary ele
salşym ýaly,
- ¹¹ Samariýa we onuň butlaryna
edişim ýaly,
Iýerusalime we onuň butlaryna-
-da şeýle ederin».

¹² Reb Sion dagynda we Iýerusalimde
ähli işini gutaranda şeýle diýer: «Aşur
patyşasyny tekepbir ýüregine, gedom
bakysyna görä jezalandyrarın». ¹³ Çünki
Aşur patyşasy şeýle diýýär:

«Muny öz elimiň güýji bilen,
öz paýhasym bilen gazandym,
men paýhaslydyryn.
Milletleriň serhetlerini aýyrdym,

olaryň hazynalaryny taladym,
tagtyndan agdardym güýçli şalary.
¹⁴ Milletleriň baýlygyny tapdy elim,
höwürtege tapan ýaly;
terk edilen ýumurtgalaryň
ýygnaşy kimin,
bütin dünýäni ýygnadym.
Ganat kakyp, agzyny açyp,
ses çykaran bolmady».

- ¹⁵ Palta özünü işledýäniň ýanynda
öwürermi?
Byçgy özünü ulanýandan
beýgelder mi özünü?
Özüni göterýäni göterermi taýak?
Özüni galdyrýany galdyrmay
hasa?
- ¹⁶ Munuň üçin Hökmürowan Taňry
Reb,
Aşuryň semizlerine horluk ýollar,
Onuň şöhratynyň astynda ot
ýalyny tutaşar.
- ¹⁷ Ysraýylyň Nury ot,
onuň Mukaddesi ýalyn bolar,
ýalyn onuň tikenleridir
çalyalaryny bir günde
ýakyp-ýandyrar.
- ¹⁸ Gözel tokaýlarydyr,
mes toprakly ýerlerini
bütinleý ýok eder Reb,
heläk bolar
agyr derde ýolugan adam deý.
- ¹⁹ Tokaýlarynda galan agaçlar şeýle
az welin,
çaga-da sanap, ýazyp biler olary.

Ysraýylyň aman galanlary

²⁰ Şol gün Ysraýylyň aman galanlary
we Ýakubyň nesilleriniň halas bolanlary
mundan beýläk özlerine jeza berýäne
däl-de, eýsem tüýs ýürekden Ysraýy-
lyň Mukaddesine bil baglarlar. ²¹ Aman
galanlar, Ýakubyň aman galanlary

gudratly Hudaýa dolanarlar. ²²Halkyň Ysraýyl deňiz ýakasyndaky çäge deý köp bolsa-da, onuň diňe aman galanlary Hudaýa dolanarlar. Karar edilen heläkçilik dogrulyk bilen amala aşyrylar. ²³Gudratygüýçli–Hökmürowan Reb höküm edişi ýaly, bütin ýer ýüzünde heläkçiligi amala aşyrar.

²⁴Şonuň üçin Gudratygüýçli–Hökmürowan Reb şeýle diýýär: «Eý, Meniň Sionda ýaşayan halkym! Müsürliler kimin size garşy hasasyny galdyryp, taýak bilen uranda, siz aşurlylardan gorkmaň. ²⁵Ine, biraz wagtdan gaharym ýatyşar, gazabym aşurlylary heläk etmäge gönüger. ²⁶Orep gaýasynda midýanlary weýran edişi kimin, Hökmürowan Reb olara garşy gamçy galdyrar. Hasasyny Müsürde ýokary galdyryşy kimin deňziň üstüne uzadar. ²⁷Şol gün aşurlylaryň ýüki siziň gersiňizden, boýuntyrygy siziň boýnuňyzdan aýrylar; semizligiňizden ýaña boýuntyryk döwler».

²⁸ Aýat şäherine gelyärler olar,
Migronan geçýärler,
Mikmaşda yüklerini goýýarlar.

²⁹ Geçelgeden geçýärler olar,
Gebada bir gije düşleýärler,
Rama şäheri lerzana gelyär,
Şawulyň Gibga şäheriniň ilaty gaçýar.

³⁰ Bar sesiňe gygyr, eý, Gallym gyzy!

Gulak goý, eý, Laýşa!
Eý, görgülü Anatot!

³¹ Madmena gaçyp gidýär,
Gebimiň ilaty pena agtarýar.

³² Bu gün duşmanlar Nopda galarlar,
Sion gyzynyň dagyna,
Iýerusalimiň depesine ýumruk çenär.

³³ Ine, Hökmürowan Taňry Reb

gudratly güýji bilen keser
şahalary,
iň beýik agaçlar çapylar,
belentlikleri ýere ýazylar.
³⁴ Tokaýyň gür ýerlerini palta bilen çapar,
Liwan Gudratly Bolanyň
öňünde ýykylar.

11-nji bap

Ýyşayyň nesli

¹ Ýyşayyň kötüginden bir pudak çykar,
kökünden gögeren Şaha miwe berer.

² Rebbiň Ruhy:
danalyk hem payhas,
maslahat hem güýç-gudrat,
Rebbi bilmek hem
Ondan gorkmak ruhy
Onuň üstünde bolar.

³ Ol Rebden gorkmaktan lezzet alar,
görsüne görä höküm çykarmaz
Ol,
eşidişine görä karar çykarmaz.

⁴ Garyplara dogrulyk bilen kazylyk eder Ol,
ýer ýüzündäki pukaralar üçin dogry karar çykarar.
Buýruk bilen jezalandyran dünýäni Ol,
pisleri-de Öz sözleri bilen öldürer.

⁵ Dogrulyk hem sadyklyk guşak bolar biline.

⁶ Möjek bilen guzy bir ýerde ýaşar,
bir ýerde ýatar gaplaň we owlak,
göle, arslan we bir ýaşar mal biledir,
olary bir ýaş bala bakar.

⁷ Sygyr aýy bilen bile otlar,

balalary-da bile ýatar olaryň,
arslan öküž dek saman iýer.

⁸ Emýän çaga gara ýylanyň hininiň
agzynda oýnar,
süýtdeň aýrylan çaga elini
kepjebaşyň hinine sokar.

⁹ Mukaddes dagymda
zelel ýetirilmez, hiç kim heläk
edilmez,
bütin ýer ýüzi
deňziň suwdan doluşy deý,
Rebbi bilmekden dolar.

¹⁰ Şol gün Ýyşayyň köki halklara nyşan
bolar; milletler Oňa ýüz tutarlar, Onuň
mesgeni şöhratly bolar. ¹¹ Şol gün Aşur-
dan, Müsürden, Patrosdan, Efiopiýadan,
Eýlamdan, Şingardan, Hamatdan we
adalarda aman galan halkyny yzyna
getirmek üçin, Taňry ikinji gezek elini
uzadar.

¹² Ol milletler üçin baýdak galdyrar,
Ysraýylyň sürgündäkilerini
toplar,
ýer ýüzüniň dört künjeginden,
Ýahudanyň darganlaryny
ýygna.

¹³ Efraýymyň gabanjaňlygy aýrylar,
Ýahudanyň duşmanlary ýok ediler,
Efraýym Ýahuda göripçilik
etmez,
Ýahuda Efraýyma duşmançylyk
etmez.

¹⁴ Olar bilelikde günbatardaky
piliştilileriň üstüne hüjüm
ederler,
bilelikde gündogaryň halkyny
talarlar,
Edoma, Mowaba garşy el
galdyrarlar,
ammonlar tabyn bolarlar olara.

¹⁵ Müsür deňziniň aýlagyny
bütinleý guradar Reb,
güýçli ýeli bilen

elini Ýewfrat derýasyna
galgadar,

ýedi çeşmä böler ony,
çarykly geçerler adamlar ondan.

¹⁶ Ysraýyllaryň Müsürden çykan
güni
Ysraýyla edişi ýaly,
Rebbiň Aşurda aman galan halky
üçin
uly ýol açylar.

12-nji bap

Alkyş we öwgi

¹ Şol gün siz, ysraýyllar şeýle
diýersiňiz:

«Ýa, Reb Saňa şükür ederin,
Sen bize
gaharlanan hem bolsaň,
gaharyň sowuldy,
teselli berdiň bize Sen.

² Elbetde, Hudaý Halasgärimdir,
Oňa bil baglaryň, gorkmaryň
men,
çünki Reb ýeke-täk güýjümdir,
aýdymymdyr,
Ol meniň Halasgärim boldy».

³ Şatlyk bilen guýulardan suw
çekişiňiz deý,
şatlyk bilen-de halas edilersiňiz.

⁴ Şeýle diýersiňiz şol gün:
«Rebbe şükür ediň,
Onuň adyna öwgüler aýdyň;
milletleriň arasynda
Onuň işlerini aýan ediň,
Adynyň beýikdigini jar ediň.

⁵ Rebbe öwgüler aýdyň,
Ol beýik işler etdi;
ýer ýüzi bilsin muny!

⁶ Eý, Sion halky,
heşelle kak, gygyr!
Araňyzdaky Ysraýylyň
Mukaddesi beýikdir!»

13-nji

Babyla garsy pygamberlik

¹ Babyl hakda Amozyň ogly Işaya aýanlyk arkaly gelen pygamberlik:

² Ýalaňaç dagyň üstünde baýdak dikiň,

söweşijilere gygyryň sesiňiz ýetdiginden,
begleriň derwezelerinden girer ýaly,
olara el bulaň.

³ Özüme bagyş edilenlere buýruk berdim,
urşujylarymy, şanyma guwanýanlarymy
gazabymy dökdürtmek üçin çagyrdym.

⁴ Daglardaky gykylyga gulak goýuň,
bu köp halklaryň sesine meňzeýär!

Bir ýere ýygnaşýan milletleriň,
patşalyklaryň göçgünli sesini diňläň!

Hökmürowan Reb söweşe goşun toplaýar.

⁵ Öz gazabynyň ýaraqlary bilen bütin ýer ýüzünü weýran etmek üçin,
uzak ülkelerden,
dünýäniň aňry ujundan geler Reb.

⁶ Perýat ediň, Rebbiň günü ýakyndyr!

Ol Gudratygüýçli tarapyndan weýrançylyk deý geler.

⁷ Munuň üçin eller gowşar,
her ynsanyň ýüregi ýarylar.

⁸ Dowla düşer olar,
yza hem gaýgy basar;

burgusy tutýan deý,
agyry çeker olar,
aňalyp birek-birege bakarlar,
ýüzleri ýalyn dek lowlar.

⁹ Ine, Rebbiň günü, ýowuz gün gelyär,
ýer ýüzünü haraba öwürmek üçin,
ondaky günäkärleri ýok etmek üçin,
gazap bilen, gahar ody bilen gelyär.

¹⁰ Gökdäki ýyldyzlar,
olaryň toplumu yşyk bermezler;
Gün dogsa-da garalar,
Aý nuruny saçmaz.

¹¹ Men dünýäni ýamanlygy üçin, etmişleri üçin jezalandyraryn erbetleri;
tekepbirleriň gedemliginiň soňuna çykaryn,
zalymlaryň ulumsylygyny peselderin.

¹² Ynsanlary sap altyndan, adamlary Opyr gyzylyndan-da has gymmatly ederin.

¹³ Şonuň üçin gökleri titrederin,
Rebbiň gahar ody lowlaýan günü,

Hökmürowan Rebbiň gazabyndan ýer üzi lertzana geler.

¹⁴ Kowalanýan jeren kimin, çopansyz goýunlar kimin,
her kes öz halkyna,
her kişi öz ýurduna gaçar.

¹⁵ Tutulanlar naýzadan geçiriler,
ele düşen gylyçdan ötüriler.

¹⁶ Çagalary gözleriniň alnynda parça-parça ediler,
öýleri talanar,
aýallaryna el urlar.

¹⁷ Ine, Men kümşe gyzmaýan,

- altyny söýmeýän madaýlary
olara garşy öjükdirýärin.
- ¹⁸ Ýaş ýigitleri ýere ýazar ýaýlary,
bäbeklere rehim etmezler,
gözleri çagalary gaýgyrmaz.
- ¹⁹ Hudaý patyşalyklaryň iň gözeli
bolan,
bablyllylaryň buýsanjy bolan
şöhratly Babyly
ýer bilen ýegsan eder
Sodom hem Gomora ýaly.
- ²⁰ Ol ýer ilatsyz galar,
hiç haçan ýaşayyş bolmaz onda,
araplar çadyrlaryny dikmezler,
çopanlar sürülerini bakmazlar.
- ²¹ Wagşy haýwanlar ýatar ol ýerde,
baýguşdan dolar öýleri,
düýeguşlar mesgen tutar,
geçiler bökjeklärler ol ýerde.
- ²² Saraýlarynda syrtlanlar,
köşklerinde şagallar uwlaşar;
Babylyň soňy ýakyndyr,
onuň günleri uzak bolmaz.

14-nji bap

Ýesirler gaýdyp gelýürler

- ¹ Emma Reb Ýakubyň nesline rehim
eder, Ysraýyly ýene saýlar we olary öz
ýurdunda ornaşdyrar. Kesekiler olara
goşulyp, ysraýyl halkyna birleşerler.
- ² Halklar ysraýyllary öz ýerlerine alyp
gelerler. Ysraýyl halky Rebbiň beren
ýurdunda başga halklary özlerine gul-
-gyrnak ederler; özlerini ýesir edenleri
ýesir edip, özlerine zulum edenleriň
üstünden agalyk sürerler.
- ³ Reb sizi yzaňyzdan, gaýgyňyzdan we
çeken agyr işiňizden azat edende, ⁴ Ba-
byl patyşasyna şu timsaly aýdarsyňyz:
«Ine, zulumkeşiň soňy geldi!
Onuň tekebirliگی tamam boldy!
⁵ Reb pisleriň taýagyny,

- hökümdarlaryň hasasyny döwdi.
- ⁶ Ol halklara gazaply,
üznuksiz zarbalar urdy,
milletleri gazap bilen,
dynuwsyz zulum bilen
dolandyrdy.
- ⁷ Bütün dünýä dynçlykda,
rahatlykda;
olar aýdyma başlaýarlar.
- ⁸ Serwiler we Liwanyň kedr
agaçlary
üstünden şatlanyp, şeýle
diýýärler:
„Aýak astyna düşeliň bäri,
hiç kim bizi çapmaga
gelmeýär“».
- ⁹ Sen gelyärkäň ölüler dünýäsi
garşylamaga howlugýar;
ol seniň üçin ölüleri,
ýer yüzüniň ähli başlyklaryny
oýarýar;
milletleriň ähli şalaryny
tagtlaryndan turuzýar.
- ¹⁰ Olaryň hemmesi saňa:
«Sen-de biz ýaly ejizlediň,
bize meňzediň!» diýerler.
- ¹¹ Şan-şöhratyň, arfalaryň sesi
ölüler dünýäsine inderildi;
astyňa gurtlar düşeldi,
üstüň gurçuklara büreldi.
- ¹² Eý, parlak ýyldyz, daň ogly,
gökden nähili gaçdyň!
Eý, milletleri ýeňen sen,
indi özüň ýere ýykyldyň!
- ¹³ Sen ýüregiňde diýdiň:
«Göklere çykaryn,
tagtymy Hudaýyň
ýyldyzlaryndan
ýokarda goýaryn.
Jemagatyň toplanan dagynda,
Zafon dagynda oturaryn.

- ¹⁴ Bulutlaryň depesine çykaryn,
Beýik Hudaý ýaly ederin
özümi».
- ¹⁵ Emma sen ölüler dünýäsine,
gabryň düybüne inderilersiň.
- ¹⁶ Görenler çinerilip serederler saňa,
sen hakda oýlanyp, şeýle
diýerler:
«Ýeri sarsydyran,
patyşalyklary titreden,
¹⁷ dünýäni çöle dönderen,
şäherleri ýer bilen ýegsan eden,
ýesirleri öýlerine goýbermedik
şumy?»
- ¹⁸ Milletleriň patyşalarynyň ählisi,
hersi öz gabrynda, şöhrat içinde
ýatyr.
- ¹⁹ Emma terk edilen çaga kimin
gabryňdan daşary atyldyň;
gylyçdan geçirilen,
gabryň daşly düybüne atylan
jesetler bilen örtülýärsiň.
Aýak astynda depelenen maslyk
deý,
- ²⁰ beýleki şalar ýaly jaýlanmarsyň;
çünki sen öz ýurduňy weýran
etdiň,
öz halkyňy gyrdyň.
Pislik edýänleriň nesli
asla ýatlanmasyn!
- ²¹ Atalarynyň etmişleri zerarly,
ogullaryny öldürmäge taýynlaň,
olar galyp, dünýäni eýelemesinler,
ýer yüzüni şäherlerden
doldurmasynlar.

²² «Men olara garşy galaryn, Babylyň
adyny, aman galanlaryny, ogullaryny
we nesillerini ýok ederin». Muny Reb
aýdýandyr. ²³ «Ony baýguşhana, batga-
lyga öwrerin, heläkçilik sübsesi bilen
süpürerin» Muny Hökmürowan Reb
aýdýandyr.

Aşura garşy pygamberlik

- ²⁴ Hökmürowan Reb ant içip, şeýle
diýýär:
«Nähili niýet eden bolsam,
şeýle-de bolar,
näme karara gelen bolsam,
şol-da amala aşar.
- ²⁵ Aşurlylary Öz ýurdumda
syndyrarın,
daglarymda olary aýak astyna
alaryn;
olaryň boýuntyrygy halkymdan
aýrylar,
ýükleri halkymyň gerdeninden
düşüriler».
- ²⁶ Bütün dünýä hakda edilen karar
budur,
ähli milletlere tarap uzan el
budur.
- ²⁷ Hökmürowan Reb karar etdi,
kim Oňa päsgel berip biler?
Ol elini uzatdy,
kim ony yzyna öwürüp biler?

Piliştilere garşy pygamberlik

²⁸ Ahaz patyşanyň ölen ýyly şu py-
gamberlik geldi:

- ²⁹ «Özüňizi uran taýak döwüldi
diýip
şatlanmaň, eý, piliştiler!
Ýylan tohumyndan kepjebaş dörär,
onuň miwesi-de uçýan mähnet
ýylan bolar.
- ³⁰ Garyplaryň garyby doýar,
mätäçler howpsuzlykda ýatarlar,
emma seniň köküňi açlykdan
ýaña gyrarın,
aman galanlaryňyz-da ölersiňiz.
- ³¹ Perýat et, eý, derweze!
Nala çek, eý, şäher!
Eý, piliştiler, gorkudan titräň!

Demirgazykdan tüsse çykýar,
goşun hatar-hatar bolup gelýär».

³² Milletiň çaparlaryna näme jogap
berler?

Reb Siony bina etdi,
Halkynyň mätäçleri onda pena
taparlar.

15-nji bap

Mowaba garşy pygamberlik

¹ Mowap hakyndaky pygamberlik:
Hakykatdan Mowabyň Ar şäheri
bir gijede harabalyga öwrülýär,
Mowap weýran boldy!
Hakykatdan Mowabyň Kir şäheri
bir gijede harabalyga öwrülýär,
Mowap weýran boldy!

² Dibon halky aglamak üçin
ybadathana,
seždegählere çykýar;

Mowap halky Nebo,
Meýdeba üçin perýat edýär.
Her kesiniň başy takyrlanýar,
her kesiniň saggaly syrylýar.

³ Köçelerinde jul geýinýärler,
üçeklerde, meýdançalarda
her kes perýat edýär, zar-zar
aglaşýar.

⁴ Heşbon bilen Elgala nalyş edýär,
sesleri Ýahasa çenli eşidilýär.
Şonuň üçin Mowabyň esgerleri
aglaşýar,
gorkudan ýürekleri galdyraýar.

⁵ Ýüregim Mowap üçin nalyş edýär,
gaçgaklary Sogara,
Eglat Şelişiýa gaçýarlar.
Olar aglaşyp,
Luhutyň ýokarsyna çykýarlar.
Weýrançylykdan perýat
çekýärler

Horonaým ýolunda.

⁶ Nimrim suwlary gurady;

otlar soldy, täze ot gögermedi,
gök öwüsýän zat galmady asla.

⁷ Munuň üçin gazanan
baýlyklaryny,
bar toplan zatlaryny
söwüt jülgesine äkiderler.

⁸ Agy bilen doldy
tutuş Mowap ýurdy;
olaryň perýady Eglayyma,
nalyşy Beýerelime ýetýär.

⁹ Dimonyň suwlary gandan doly,
emma Men mundanam betelerini
getirerin
Dimonyň başyna,
Mowapdan gaçanlaryň,
ýurduň aman galanlarynyň
üstüne şir getirerin.

16-njy bap

Mowaplylar rehim dileýärler

¹ Sähra ýoly bilen Seladan
Sion gyzynyň dagyna,
ýurduň hökümdarlaryna
guzulary ýollaň.

² Arnon geçelgesinde
Mowabyň aýallary
höwürtgesinde kowlan
öýsüz-öwzarsyz guşlara
meñzeýär.

³ «Maslahat ber,
adaty berjaý et.
Günortan çagy gije kimin
üstümize saýa sal.
Kowulanlary gizle,
gaçgaklary ele berme.

⁴ Mowapdan kowlanlar
mesgen tutsun araňyzda;
weýran edýänlerden
olara pena boluň».

Sütemkär ýok bolup,
weýrançylyk soňlanar,

talañcylyar ýitirim bolarlar.
⁵ Tagt merhemet bilen berkidiler,
 sadyklyk bilen şalyk sürer
 Dawudyň nesillerinden biri,
 adalaty agtarýan hökümdar
 dogrulygy ýöreder.

⁶ Mowabyň tekepbirligi,
 onuň hetdenaşa gedemligi,
 men-menligi, ulumsylygy,
 gazaby barada eşitdik;
 boş ýere öwünýär ol.

⁷ Şonuň üçin Mowap perýat etsin,
 her kes Mowap üçin nala
 çeksin,
 Kirharasediň kişmişli kökeleri
 üçin
 ýas tutuň, gam çekiň.

⁸ Heşbonyň ekin meýdanlary,
 Sibmanyň üzümçilikleri
 gurady;

başga milletleriň baştutanlary
 saýlama üzümçilikleri
 basgyladylar;
 üzümçilikler Ýazere ýetip,
 çöle çenli ýaýyldy;
 şahalary ýaýrap,
 deňizden-de aşdy.

⁹ Şonuň üçin Ýazer agsýs bilen
 Sibmanyň üzümçilikleri üçin
 aglaryn men;
 gözýaşym bilen suwararyn sizi,
 eý, Heşbon we Elgala!
 Çünki tomus miweleriň,
 hasyl ýygnaýan döwründäki
 şagalaň şowhunyňyz kesildi.

¹⁰ Şatlyk hem begenç aýryldy
 hasylly baglardan;
 üzümçiliklerde ne aýdym
 aýdylýar,
 ne-de heşelle kakylýar;

üzüm sykýançy üzüm sykmaýar,
 kesdim olaryň şagalaň
 şowhunyny.

¹¹ Şol sebäpden ýüregim Mowap
 üçin,
 Kalbym Kirharaset üçin lira ^a
 dek nala çekýär.

¹² Mowaplylar seždegählerine çykyp,
 özlerini tapdan düşürýärler; öz mukad-
 des ýerlerine dileg etmäge gidýärler,
 ýöne bu hiç peýda bermez. ¹³ Bu Rebbiň
 Mowap hakynda geçmişde aýdan sözüdi.
¹⁴ Indi Reb şeýle diýýär: «Hakyna tutma
 işçiniň möhleti ýaly üç ýylyň dowamyn-
 da Mowabyň şan-şöhraty uly halky bilen
 birlikde abraýdan düşer; gutulanlary
 juda az we güýçsüz bolar».

17-nji bap

Damaska garşy pygamberlik

¹ Damask baradaky pygamberlik:
 Ine, Damask indi şäher saýylmaz,
 ol harabaçylyga öwrüler.

² Aroger şäherleri terk ediler,
 sürüleriň ýatýan ýerine öwrüler,
 olary ürküzen bolmaz.

³ Efraýymda gala galmaz,
 Damaskda şa bolmaz,
 Siriýanyň aman galanlary
 Ysraýyl ogullarynyň şöhraty
 deý bolar.

Muny Hökmürowan Reb aýdýandyr.

⁴ Şol gün Ýakubyň şöhraty öçer,
 semiz göwresi horlanar.

⁵ Orakçylaryň däne hasylyny
 ýygnaşy deý,
 däne başlaryny alşy deý
 elleriniň,

Rapalar jülgesine däne
 başlarynyň toplanşy deý,

^a 16:11 *Lira* – kirişli saz guruly. Sözlüğe seret.

bolar Ysraýyl hem.
⁶ Zeýtun agajynyň miwesi kakylp
 alnandan soň,
 depesinde iki-üç zeýtunyň
 galyşy deý,
 şahalarynyň uçlarynda dört-
 -başisiniň galyşy deý,
 diňe birazy aman galdyrylar.
 Muny Ysraýyl Hudaýy Reb
 aýdýandyr.

⁷ Şol gün halk nazaryny Ýaradana
 diker,
 gözleri Ysraýylyň Mukaddesini
 görer.

⁸ Özleriniň guran
 gurbanlyk sypalaryna
 bakmazlar,
 elleri bilen ýasan Aşera butlaryna,
 tütetgi sypalaryna seretmezler.

⁹ Şol gün olaryň berk galalary
 ysraýyllardan gaçan hiwileriň,
 amorlaryň
 terk eden şäherleri kimin çöle
 döner.

¹⁰ Sen öz Halasgär Hudaýyňy
 unutdyň,
 Penakäriň bolan Gaýany
 ýatlamadyň.
 Şoňa görä ýakymly ösümlükler
 ekseň-de,
 özge ýurtlaň ajaýyp nahallaryny
 oturtsaň-da,

¹¹ olary eken günüň ösdürseň-de,
 oturdylanlary ertesi
 güllitseň-de,
 hassalyk we emsiz dert gününde
 hasylyň ýele sowrular.

¹² Betbagtçylyk! Köp milletleriň
 güwwüldisi!
 Deňziň güwwüldisi deý
 güwleýär olar!
 Ah! Halklaryň güwwüldisi!

Güýçli tolkunlar deý
 güwwüldesýärler!
¹³ Milletler güýçli tolkunlaryň
 uwlaýşy dek uwlaşarlar,
 emma Ol olara käýär,
 daglardaky şemala uçýan çöp-
 -çalam deý,
 uzaklara gaçarlar olar,
 tüweleýiň öňündäki togalanýan
 toz deý togalanarlar.
¹⁴ Agşamara, ine, howp!
 Säherden öň ol ýok bolýar.
 Bizi tozdurýanlaryň paýy,
 bizi talaýanlaryň kysmaty
 şudur.

18-nji bap

Efiopiýa garşy pygamberlik

¹ Efiopiýa derýalarynyň aňyrsynda
 ganatlaryny pasyrdadýan
 ýurduň dat gününe!

² Ol Nil derýasynyň üsti bilen
 gamyş gämilerinde ilçilerini
 ýollaýar.

Eý, ýyldam çaparlar,
 ýurtlary derýalar bilen
 bölünýän,
 uzyn boýly, owadan bedenli
 millete,
 her ýana gorky saçan halka,
 haýbatly hem basybaljy
 millete gidin!

³ Eý, bütin dünýäniň ilaty,
 ýer yüzünde ýaşayanlar!
 Daglaryň çür başynda
 baýdak dikilende serediň!
 Surnaý çalnanda diňläň!

⁴ Reb maňa şeýle diýdi:
 «Günüň howurly yssysy dek,
 hasyl wagtyndaky çygly bulut
 dek,

mesgenimden ümsüm
serederin».

⁵ Hasył ýygymyndan ön,
gülleme gutaranda,
gül üzüm bolup ýetişende,
ol bag gaýçysy bilen pudaklary
keser,

ýaýraýan şahalary kesip taşlar.

⁶ Hemmesi daglardaky ýyrtyjy
guşlara,
ýerdäki wagşy haýwanlara
galdyrylar.

Olar tomsuna ýyrtyjy guşlara,
gyşyna wagşy haýwanlara şam
bolarlar.

⁷ Şol wagt ýurtlary derýalar bilen
bölünýän,
uzyn boýly, owadan bedenli
millet,

her ýana gorky saçan halk,
haýbatly hem basybalyjy millet,
Hökmürowan Rebbe,
Hökmürowan Rebbiň adyny
goýan ýere,
Sion dagyna sowgatlar getirer.

19-njy bap

Müsüre garşy pygamberlik

¹ Müsür baradaky pygamberlik:
Ine, ýyldam buluda atlanyp,
Müsüre gelyär Reb,
Müsür butlary titreşerler,
müsürilileriň ýürekleri ýarylar
huzurynda Onuň.

² «Müsürilileri biri-birine garşy
öjükdirerin,
dogan doganyň garşysyna,
goňşy goňşusynyň garşysyna,
şäher şäheriň garşysyna,
patyşalyk patyşalygyň
garşysyna urşar.

³ Müsürilileriň zähresini ýararyn,

niýetlerini puja çykararyn,
butlaryndan, öli ruhlaryndan,
jadygöýlerden,
ruh çagyryanlardan maslahat
sorarlar.

⁴ Müsürilileri zalym hojaýynyň
eline bererin,
rehimsiz patyşa höküm sürer
üstlerinden».

Muny Hökmürowan Taňry Reb
aýdýandyr.

⁵ Nilde suw galmaz,
derýa çekiler, gurar.

⁶ Onuň ýaplary porsar,
takyrar, gurar Müsür çeşmeleri,
gamyşlar, gargylar çüýrär.

⁷ Niliň töweregindäki,
ýakasyndaky çaýyrlar,
onuň boýundaky bar ekinler
gurap,
sowrulyp, ýok bolup giderler.

⁸ Balykçylar ýas tutarlar,
Nile çeňnek taşlaýanlar
aglaşarlar,
suwa tor atýanlaryň susty
basylar.

⁹ Zygyrdan mata dokaýanlar
lapykeç bolarlar,
ak biz dokaýanlar umytdan
düşerler.

¹⁰ Onuň dokmaçylary howsala
düşerler,
ähli hakyna tutulanlar gam
çekerler.

¹¹ Zogan şäheriniň hökümdarlary
akmakdyr!
Faraonyň paýhasly
maslahatçylary
pähimsiz maslahat berýärler,
siz faraona nädip:
«Men akyldarlaryň ogludyrn,

gadymy şalaryň neslidirin»
diýip bilýärsiňiz?

¹² Hany, nirede seniň akyl-daralaryň?

Goý, saňa aýtsynlar olar,
Hökmürowan Rebbiň Müsüre
garşy
näme niýetlendigini aýan
etsinler.

¹³ Zoganyň hökümdarlary akmaklyk
etdiler!

Memfisiň baştutanlary
aldandylar,
tire baştutanlary Müsüri
azaşdyrdylar.

¹⁴ Reb aklyly çaşyryan ruhlary
iberdi,

serhoşuň öz gusugynyň üstünde
yranyşy deý,
olar müsürlileri bar işinde
azaşdyrdylar.

¹⁵ Müsüriň hiç kime dady ýetmez,
ne baş, ne guýruk, ne palma
şahasy, ne-de gamyş
oňa ýardam eder.

Müsürliler Rebbe bil baglaýarlar

¹⁶ Şol gün müsürliler aýal ýaly bolup,
Hökmürowan Rebbiň özlerine garşy el
galdyryr gorkusyndan ýaňa titreşerler.

¹⁷ Ýahuda ýurdy müsürlilere howp salar.
Ýanynda Ýahudanyň ady agzalan her
kes Hökmürowan Rebbiň Müsüre garşy
taýynlaýan kararyndan gorkar.

¹⁸ Şol gün Müsürde baş şäher kengan
dilinde gepläp, Hökmürowan Rebden
ant içerler. Olaryň biri Heläkçilik Şäheri
diýip atlandyrylar.

¹⁹ Şol gün Müsüriň ortarasynda Rebbe
gurbanlyk sypasy, serhedinde bolsa bir
sütün dikiler. ²⁰ Bu Müsür topragynda
Hökmürowan Rebbe alamat we şaýat
bolar. Olar zulumdarlary zerarly Rebbe
perýat edenlerinde, Reb müsürlilere bir

halasgär hem goragçy ýollap, olary halas
eder. ²¹ Reb Özüni müsürlilere tanadar.
Şol gün müsürliler Rebbi tanarlar. Olar
gurbanlyklarydyr galla sadakalary bilen
Rebbe ybadat ederler; olar Rebbe wada
berip, ony berjaý ederler. ²² Reb Müsüri
jezalandyrrar, ýene-de Özi olara şypa
berer. Müsürliler Rebbe dolanarlar, Reb-
de olaryň ýalbarmalaryny diňläp, olara
şypa berer. ²³ Şol gün Müsürden Aşura
uly ýol bolar. Aşurylylar Müsüre gelerler,
müsürliler-de Aşura giderler. Müsürliler
aşurlar bilen bile ybadat ederler.

²⁴ Şol gün Ysraýyl Müsür bilen Aşuryň
ýanynda üçünji ýurt bolar. Olaryň üsti
bilen dünýä ýalkanar. ²⁵ Hökmürowan
Reb: «Halkym Müsür, Öz elimiň işi
bolan Aşur we mirasym Ysraýyl ýalkan-
syn!» diýip, olara ak pata berer.

20-nji bap

Müsüre we Efiopiya garşy pygamberlik

¹ Aşur patyşasy Sargon baş serkerde-
sini Aşdoda ýollap, oňa garşy söweşişip,
Aşdody ele saldy. ² Şol wagt Reb Amo-
zyň ogly Işaya: «Git-de, egniňdäki july,
aýagyňdaky çarygyňy çykar» diýdi.
Işaya şeýle edip, diňe içki geýiminde
aýakýalaň geziiberdi. ³ Reb şeýle diý-
di: «Edil gulum Işayanyň Müsüre we
Efiopiya alamat hem nyşan hökmünde
üç ýyllap diňe içki geýimde, aýakýala-
ň gezişi kimin, ⁴ Aşuryň patyşasy-da
Müsüre utanç bolsun diýip, müsürlileri
sürgün edip, efiopiýalylary ýesir alyp,
ýaşlardyr garrylary ýalaňaç, aýakýalaň,
otyrýerleri açyk halda äkider. ⁵ Efiopiya
umyt baglaýan, Müsüre öwünýän halk
gorkar we utanja galar. ⁶ Şol gün bu ke-
nar ýakasynda ýaşayanlar şeýle diýerler:
„Ine, Aşur patyşasyndan halas bolmak

üçin ýardam isläp, umyt baglanlarymyza, gör, nämeler boldy! Indi biz nähili gaçyp gutularys?“».

21-nji bap

Babylyň, Edomyň we Arabystanyň garşysyna pygamberlik

¹Deňiz ýanyndaky çöl hakda pygamberlik:

Tüweýleriň günortadan gelşi deý,
basybalyjy-da gorkunç ýurtdan,
çölden geler.

²Bir gorkunç görnüş aýan boldy,
haýyn haýynlyk edýär,
talaňçy talaýar.
Hüjüm et, eý, Eýlam!
Gaba, eý, Madaý!
Babyl sebäpli bolan
nalyşlaryň soňuna çykaryn.

³Munuň üçin sanjy tutdy bilimden,
dogurýan aýalyň burgusy dek,
burgular tutdy meni;
eşidýänlerimden ýaña iki
büküldim,
görüňlerimden ýaña gorky
gaplady.

⁴Ýüregim bikarardyr,
saňňyldaýan gorkudan ýaña;
küýsän alagaraňkylygym
wehime salgar.

⁵Iýýärler, içýärler,
halylar düşäp,
saçak ýazyp.
Eý, serkerdeler, turuň-da,
galkanlary ýaglaň!

⁶Reb maňa şeýle diýdi:

«Git-de bir gözegçi goý,
goý, ol habar bersin görenini.

⁷Ol söweş arabalaryny,
jübüt-jübüt atlylary,
eşeklileri, düýelileri görende,
dykgat bersin, üns bersin».

⁸Gözegçi ^a gygyrdy:

«Ýa Reb,
gözegçilik diňidir gündizlerine
ornum,
nobatçylyk çekýän bütin gijeläp.

⁹Jübüt-jübüt atlylar gelýär, ine,
öz söweş arabalaryny tirkäp.
„Ýykyldy, Babyl ýykyldy;
onuň but-hudaýlary ýere ýazyldy,
owradylady“» diýip jogap berdi ol.

¹⁰Eý, harmanda döwlen,
ýele sowrulan halkym!
Hökmürowan Rebden,
Ysraýylyň Hudaýyndan
eşidenlerimdir,
size aýan edýänim.

¹¹Duma baradaky pygamberlik:
Segirden ^b çagyryýar biri meni:
«Eý, gözegçi, daň atara näçe wagt
bar?
Näçe wagt bar daňyň
ýagtylmagyna?»

¹²«Daň atyp barýar,
ýöne entek gije.
Ýene sorajak bolsaňyz sorañ,
soňra öwrülip gelin» diýýär
gözegçi.

¹³Arabystan hakyndaky
pygamberlik:
Eý, dedanlylaryň kerwenleri!
Gijäni Arabystan jeňnelinde
geçirersiňiz.

^a 21:8 *Gözegçi* – käbir golýazmalarda *arslan*.

^b 21:11 *Segir* – bu Edomyň beýleki ady.

¹⁴ Eý, Teýma ýurdunyň halky,
suwsana suw,
bosgunlara çörek ber.

¹⁵ Olar gylyçdan gaçdylar,
syrylan gylyçdan,
çekilen ýaýdan,
agyr söweşden gaçdylar.

¹⁶ Reb maňa şeýle diýýär: «Hakyna tutma işçiniň möhleti ýaly bir ýylyň dowamynda Kedaryň şan-şöhraty söner.

¹⁷ Kedar ogullarynyň edermen urşujylardan galan kemaňçylary az bolar». Muny Ysraýyl Hudaýy Reb diýdi.

22-nji bab

Iýerusalim baradaky pygamberlik

¹ Görnüş jülgesi barada pygamberlik:
Baryňyz üçeklere çykar ýaly,
size näme boldy?

² Eý, şowhun-şagalaňly,
goh-galmagally, şadyýan şäher!
Öldürilenleriň gylyçdan ölmedi,
söweşde-de ölmedi.

³ Ähli baştutanlaryň bilelikde
gaçdylar;
ýaýlaryny ulanmadylar,
ýesir düşdüler,
uzaklara gaçdylar, ýöne
tapyňlaryň bary ele düşdi.

⁴ Munuň üçin men:
«Nazaryňy menden sow,
zar-zar aglaýn» diýdim.
Eziz halkymyň weýrançylygy
üçin
teselli bermäň maňa.

⁵ Görnüş jülgesinde
Gudratygüýçli–Hökmürowan
Rebbiň howsalaly,
tabyn edýän, aljyraňny günü bolar.
Diwarlar ýykylar bu gün,
daglara perýat ediler.

⁶ Eýlam söweş arabalary,

atlylary bilen sagdagyny
galgadýar,
Kir goşuny galkanlaryny
somlaýar.

⁷ Söweş arabalarynydan
hyryn-dykyndyr gözəl jülgeleriň,
atlylar derwezelerde nyzama
durdular.

⁸ Ýahudanyň örtgüsi aýryldy.
Şol gün jeňneliň gorhanasyna
seretdiň.

⁹ Dawut şäherindäki köp
jaýryklary gördüňiz,
aşaky howza suw topladyňyz.

¹⁰ Iýerusalimiň öýlerini sanadyňyz,
diwary berkitmek üçin öýleri
ýykdyňyz.

¹¹ Köne howzuň suwlary üçin,
iki diwaryň arasyndan
suw howdanyny gazdyňyz.
Ýöne ony Ýaradana seretmediňiz,
owaldan Taýynlany görmediňiz.

¹² Şol gün Gudratygüýçli–
Hökmürowan Reb
ýas baglamaga çagyrdy sizi,
saçlaryňyzy ütüp, jul
geýinmäge çagyrdy.

¹³ Emma siz öküz, goýun öldürüp,
et iýip, şerap içip,
şatlanýarsyňyz, begenýärsiňiz.
«Geliň, iýeliň, içeliň,
ertir biz öleris» diýärsiňiz.

¹⁴ Hökmürowan Reb gulagyma:
«Elbetde, ölýänçaňiz bu
günäňizden saplanmarsyňyz»
diýdi.
Muny Gudratygüýçli–
Hökmürowan Reb diýýär.

Köşk emeldary aýyplanýar

¹⁵ Gudratygüýçli–Hökmürowan
Reb şeýle diýýär: «Git-de, patyşanyň

emeldary, köşk häkimi Şebnanyň ýanyna bar-da, oňa şeýle diý: ¹⁶„Bu ýerde näme işiň bar? Özüňe gabyr gazar ýaly kimiň bar? Özüňe belentde gabyr gazýarsyň, gaýada özüňe dynç ýer edinýärsiň. ¹⁷Eý, güýçli kişi, Reb seni güýç bilen togalar. Ol seni ykjam tutup, ¹⁸aýlap-aýlap, top kimin bir giň ýurda taşlar. Sen ol ýerde ölersiň. Ajaýyp söweş arabalaryň ol ýerde galar. Öz jenabyňyň öýüni biabraý eden sensiň. ¹⁹Seni ornuňdan kowaryn, wezipäňden boşadylarsyň.

²⁰Şol gün Men gulum Hilkiýa ogly Elýakymy çagyraryn. ²¹Seniň donuňy oňa geýdirip, guşagyňy onuň biline guşaryn. Häkimiýetiňi oňa bererin; ol Iýerusalimiň ilatyna we Ýahuda halkyna ata bolar. ²²Dawudyň öýüniň açaryny onuň gerşinden asaryn. Onuň açanyňy hiç kim ýapyp bilmez, ýapanyny hiç kim açyp bilmez. ²³Ony ýere gazyk kimin gaýym kakaryn, ol öz nesillerine hormat tagty bolar. ²⁴Çadyryň gazyga baglanyşy ýaly, onuň urugynyň çagalarynyň, agtyklarynyň abraýy-da oňa baglydyr“». ²⁵Hökmürowan Reb: «Şol gün ýere gaýym kakylan gazyk ýerinden sogrular; ol çapylyp ýykylar; oňa baglanan çadyr-da ýok bolar» diýýär. Muny Reb aýdýandyr.

23-nji bap

Sur hakyndaky pygamberlik

¹Sur hakyndaky pygamberlik:

Eý, Tarşyş gämileri,
Sur weýran boldy,
perýat ediň!
öýsüz-öwzarsyz galdy ol.
Kiprden size habar geldi.

²Eý, ada ilaty,
deňizden geçýänleriň üsti bilen
baýan Sidon täjirleri, dymyň!

³Bol suwlar ýakasynda
Şihoryň gallasy,
Niliň hasyly girdejiňdi.

Milletleriň täjiridi ol.

⁴Utan, eý, Sidon, deňiz
ýakasyndaky gala,
deňiz şeýle diýýär:

«Ne burgy tutdy, ne-de dogurdym,
ne ýaş ýigitleri kemala getirdim,
ne-de ýaş gyzlary ýetişdirdim».

⁵Suruň halyna gynanar Müsür,
ol barada eşidende.

⁶Tarşyşa geçiň,
eý, adalylar, perýat ediň!

⁷Asly owaldan bäri bolan,
uzak ülkeleri ýurt edinen
şagalaňly şäheriňiz şumy?

⁸Täçleri berýän Sura garşy
beýle karar çykaran kim?
Suruň täjirleri şazadalarydy,
täjirleri dünýäniň abraýly
adamlarydy.

⁹Bütün şan-şöhratyň gedemligini
ýok etmek üçin,
dünýäniň ähli abraýly
adamlaryny biabraý etmek
üçin,
Hökmürowan Reb şeýle karar
çykardy.

¹⁰Eý, Tarşyş gyzy,
ýurduňdan Nil kimin geç;
indi bökdenç bolmaz.

¹¹Reb deňiz üstüne elini uzadyp,
patşalyklary titretti;
ýok etmegi buýurdy ol
Kengan galalaryny.

¹²Ol diýdi:
«Eý, Sidonyň ezilen boý gyzy,
sen indi şatlanmarsyň.
Bar, Kipre git,
ol ýerde-de saňa dynçlyk bolmaz».

¹³Babyllylaryň ýurduna sered-ä,
bu halk indi ýok!

Wagşy haýwanlaryň eline berdi
aşurylyar ony.
Olar gabaw diňlerini dikediler,
galalaryny ýykyp,
haraba öwürdiler ony.

¹⁴ Perýat ediň, eý, Tarşyş gämileri!
Galaňyz weýran boldy.

¹⁵ Şol günden başlap, Sur ýetmiş ýyl – bir
patyşanyň ömrüçe unudylar. Ýetmiş ýyl
soň Suruň başyna bir kemçin hakdaky
aýdymda aýdylanlar geler:

¹⁶ Eý, unudylan kemçin,
şähre aýlan lira ^a al-da!
Lira çal-da,
köp aýdymlar aýt,
seni ýatlarlar belki-de.

¹⁷ Ýetmiş ýyldan soň, Reb Sury idär.
Sur söwdasyna dolanyp, ýer ýüzündäki
ähli patyşalyklar bilen zyna eder. ¹⁸ Onuň
düşewüdi, gazanjy Rebbe bagyş ediler.
Bular hazynada toplanyp saklanmaz,
ýöne ol gazaňlar Rebbiň huzurynda
ýaşayanlar üçin boletin azyga hem gözəl
eşiklere harç ediler.

24-nji bap

Reb ýer ýüzüni jezalandyrýar

¹ Ine, Reb ýer ýüzüni weýran edip
çolardar,
ýeriň ýüzüni tanar ýaly etmez
Ol,
ilatyny dargadar.

² Halkyň-da, ruhanyň-da,
guluň-da, hojaýynyň-da,
gynagyň-da, bikäniň-de,
satyn alýanyň-da, satýanyň-da,
bergidaryň-da, algydaryň-da,
karzdaryň-da, karz bereniň-de

takdryy birdir.

³ Ýer ýüzi bütinleý weýran edilip
talanar.

Muny Reb aýdýandyr.

⁴ Ýer ýüzi solýar, guraýar
heläk bolup, ýitip gider dünýä;
dünýäniň halklarynyň
güýçlüleri heläk bolarlar.

⁵ Ilatlar harama çykardy dünýäni,
olar kanunlardan çykdylar,
parzlary saklamadylar,
ebedi ähti bozdular.

⁶ Muňa görä dünýä lagnat ýagýar,
ilatly ýazyklarynyň jezasyny
çekýär,
şonuň üçin ýer ýüzüniň ilaty ýanyp,
gaty az adam galýar.

⁷ Täze şerap gutarýar,
solýar üzüm agajy,
ah çekýär şadyýanlar.

⁸ Depreklerem şat owazyny kesdi,
şadyýan sesler eşidilmedi,
lira sem boldy.

⁹ Indi aýdym aýdyp, şerap içmezler,
agyzlara aýy deger içgi.

¹⁰ Weýran bolan şäher harabalykdyr,
hiç kim girmez ýaly, ähli öý
ýapyldy.

¹¹ Köçelerde şerap üçin nalaşýarlar,
şatlykdan nam-nyşan galmady,
begenç dünýäni terk etdi.

¹² Şäher harabalyk,
bölek-bölekdir derwezeler.

¹³ Zeýtun agajy kakylanda,
hasyl ýygylandan soň,
artyp galan üzüm bilen
näme edilýän bolsa,
dünýädäki milletler bilen-de
şeýle bolar.

^a 23:16 *Lira* – kirişli saz guraly. Sözlüğe seret.

- ¹⁴ Olar seslerini gataldyp,
begenjine heşelle kakarlar,
Rebbiň beýikligi üçin
günbatardan gygyryşarlar.
- ¹⁵ Şonuň üçin gündogarda Rebbi
öwüň,
Ysraýylyň Hudaýy
Rebbiň adyny şöhratlandyryň
deňiz adalarynda.
- ¹⁶ Öwgi aýdymlyry ýaňlanýar
ýeriň aňry ujunda:
«Dogry Bolana şöhrat!»
Emma men: «Garamaňlaý,
garamaňlaý!
Dat günüme!
Dönükler dönüklük edýärler,
dönükligi çäksiz olaryň» diýdim.
- ¹⁷ Eý, ýer ýüzüniň ilaty,
gorky, çukur we duzak
başyňyzda!
- ¹⁸ Gorky sesinden gaçan çukura
gapgarylar,
çukurdan çykan duzaga düşer,
göğüň penjireleri açylar,
ýeriň binýatlary titrär.
- ¹⁹ Jaýryk-jaýryk bolar ýer ýüzi,
bölek-bölek bolar ol,
ýer ýüzi güýçli sarsar.
- ²⁰ Serhoş kimin yraň atar ol,
sakçy jaýy kimin çaykanar,
ýazyklary oňa agyr ýük bolar,
ýykylar-da, soň galmaz ol.
- ²¹ Şol gün Reb
gökde gök goşunlaryny,
ýerde dünýäniň şalaryny
jezalandyrar.
- ²² Ýerzemine tussag kimin
toplanylalar,
zyndana gabalarlar,
birnäçe günden soň
jezalandyrylarlar.
- ²³ Aýyň ýüzi gyzarar,

Gün utanar;
Hökmürowan Reb Sion dagynda,
Ýerusalimde höküm sürer,
Ýaşulularynyň önünde
Öz şöhratyny görkezer.

25-nji bap

Rebbe öwgi

- ¹ Ýa Reb, Seniň meniň Hudaýym!
Seni arşa çykararyn,
alkyşa beslärin adyňy,
çünki Sen ajaýyp işler etdiň,
owaldan karar etdiň,
kämil sadyklyk bilen.
- ² Sen şäheri daş üýsmegine,
diwarly şäheri harabalyga
öwürdiň;
kesekileriň köşkleri bolan
şäherleri ýok etdiň,
olar bina edilmez asla.
- ³ Şonuň üçin güýçli halklar
şöhratlandyrrar Seni;
ýowuz milletleriň şäherleri
Senden gorkarlar.
- ⁴ Sen ýoksullara pena,
mätäçlere mätäçliginde pena
bolduň,
tupandan goraýan gaçybatalga,
yssydan goraýan kölege bolduň.
Rehimsizleriň gaharly demi
diwara urulýan tupan kimin,
- ⁵ gurak ýerdäki yssy kimindir,
kesekileriň galmagalyny
ýatyrarsyň;
bulut kölegesi bilen
yssyny basyşyň kimin,
ýowuzlaryň aýdymy-da ýatyrlydy.

Rebbiň taýýarlan meýlisi

- ⁶ Hökmürowan Reb
bu dagda ähli halklar üçin
bol ýymitli, sap şeraply,

ýilikli, bol etden,
süzülen sap şeraply meýlis gurar.

⁷Bütün halklary örten örtügi,
ähli milletleriň üstündäki
ýapynjany
bu dagdan ýok eder.

⁸Ölümi ebedilik ýuwudar Ol;
gözýaşlary süpürer
Hökmürowan Reb,
halkynyň utanjyny
bütün ýer ýüzünden
aýrar Ol.

Muny Reb aýdýandyr.

⁹Şol gün şeýle diýler:
«Ine, Hudaýymyz budur,
biz Oňa umyt bagladyk,
Ol bizi halas etdi.

Biziň umyt baglan Rebbimiz
budur;
halas bolanymyz üçin
begeneliň, şatlanalyň!»

¹⁰Rebbiň eli bu dagda bolar,
dersli çukurda samanyň
depelenişi kimin
mowaplylar-da öz ýerlerinde
basgylanar.

¹¹Ýüzüjiniň ýüzjek bolup, ellerini
galgadyşy kimin,
olar-da onuň içinde ellerini
galgadarlar;

emma Hudaý elleriniň
ussatlygyna garamazdan,
olaryň tekepbirlerini peselder.

¹²Ýer bilen ýegsan ediler,
diwarlaryndaky berkitmeler.

26-njy bap

Alkyş aýdymy

¹Şol gün Ýahuda ýurdunda şu aýdym
yaňlanar:

«Bizde güýçli şäher bar,
Hudaýyň halas edişi

diwarlardyr seňnerler ýalydyr.

²Derwezeleri açyň,
sadyk, dogry millet
içeri girsin.

³Pikiri Özüňe ýönelenleri
doly rahatlykda saklaýarsyň,
çünki olar Saňa bil baglaýarlar.

⁴Rebbe ebedilik bil bagla,
çünki Beýik Hudaý ebedi
Gaýadyr.

⁵Tekepbirleri kiçeldýär,
beýik şäheri ýykyp,
ýer bilen ýegsan edýär ony.

⁶Ol şäher ejizleriň aýaklary,
mätäçleriň dabanlary bilen
basgylanar».

⁷Dogrularyň ýoly düzdür.
Eý, Adyl Bolan,
dogrularyň ýodasyňy
tekizleýärsiň.

⁸Ýa Reb,
Hökümleriňiň ýodasynda,
biz Saňa intizar,
Seniň adyň we ýatlanmagyň
ýüregimiziň islegidir.

⁹Gije kalbym Seni küýseýär,
janym Seni çynlakaý yzlaýar,
hökümleriň ýer ýüzündekä,
dünýäniň bütün ilaty
dogrulygy öwrener.

¹⁰Pisler merhemet gazansalar-da,
dogrulygy öwrenmezler,
adalatsyzlyk ederler,
dogrularyň ýurdunda.
Rebbiň şan-şöhratyny görmezler.

¹¹Ýa Reb, el galdyrdyň,
emma ony görmediler.
Halkyňa bolan yhlasyňy görüp,
utansynlar olar.

Duşmanlaryňa niýetlenen ot,
goý, olary ýuwutsyn.

¹²Ýa Reb, rahatlyk berjek Sensiň,

- ähli eden işlerimizi berjaý eden
Sensiň.
- ¹³ Ýa Reb, Hudaýymyz,
Senden başga hökümdarlar
bize agalyk etdiler,
emma biz diňe
Seniň adyňa hormat goýýarys.
- ¹⁴ Ol hökümdarlar öldi,
olar indi ýok,
Sen olary jezalandyryp, heläk
etdiň,
olary hiç kim ýatlamaz asla.
- ¹⁵ Ýa Reb, Sen milleti köpeltidiň!
Milleti köpeldip, Özüne şöhrat
gazandyň;
ýurduň ähli çäklerini giňeltdiň.
- ¹⁶ Ýa Reb, hasrat içinde seni
agtardylar,
Senden temmi alanlarynda,
psýrdap zordan dileg etdiler.
- ¹⁷ Dogurmak pursady ýakynlaşanda,
burgudan ejir çekip,
gygyrýan aýal nähili bolsa,
biz-de, ýa Reb,
Seniň önünde şeýle bolduk.
- ¹⁸ Biz göwreli bolduk, ejir çekdik,
emma ýelden başga zat
dogurmadyk,
ýer ýüzüne ýeňiş getirmedik,
dünýäniň ilaty ýykylmady.
- ¹⁹ Emma ölüleriň ýaşar,
jesetler direler.
Eý, toprak astynda ýatanlar,
oýanyň, şatlykdan aýdym
aýdyň!
Çygyň ertiriň çygy kimindir,
toprakdaky merhumlar ýaşaýşa
ýeter.
- ²⁰ Geliň, eý, halkym,
otaglaryňyza giriň-de,
içinden ýapyň gapylary!
Gazap geçýänçä,

- az salym gizleniň.
- ²¹ Ine, Reb dünýäniň ähli ilatyna
etmişleri üçin jeza bermäge
Öz mekanyndan çykyp gelýär;
ýer üstüne dökülen gany äşgär
eder,
öldürilenlerini ýaşyrmaz indi.

27-nji bab

Reb öz halkyny toplaýar

- ¹ Şol gün Reb gazaply, haýbatly,
gudratly gylyç bilen
gaçýan, towlanýan ýylan
Liwýatany –
deňiz aždahasyny jezalandyrar.
- ² Şol gün
«Ajaýyp üzümçilik barada
aýdym aýdyň.
- ³ Men – Reb onuň sakçysydyryn,
ony her pursat suwarýaryn,
hiç kim zyýan ýetirmesin diýip,
gije-gündiz gorayaryn.
- ⁴ Men gazaply däl,
çalylar, tikenler garşyňa çyksa,
olar bilen söweşip,
baryny oda ýakaryn.
- ⁵ Ýa-da ol pena yzlap, Maňa
ýapyşsyn,
Meniň bilen ýaraşyk etsin,
ýaraşyk etsin Meniň bilen.
- ⁶ Geljekde Ýakup kök urar,
Ysraýyl gunçalap güllär,
ýer ýüzünü miweden doldurar.
- ⁷ Reb ysraýyllary jezalandyranlaryň
jezalandyryşy kimin
jezalandyrdymy?
ýa-da ysraýyllary öldürenleriň
öldürişi kimin öldürdimi?
- ⁸ Reb Ysraýyla höküm etdi,
kowup, sürgün etdi;
olary gazaply demi bilen kowup
çykardy,

gündogardan öwüsýän ýel dek.
⁹ Şeýdip, Yakubyň etmişi ötüler,
 günäsiniň ötülmeginiň doly
 miwesi şu bolar:

Gurbanlyk sypalarynyň ähli
 daşlary
 hek daşlary deý owradylanda,
 ne Aşera butlary, ne-de tütetgi
 sypalary galar.

¹⁰ Diwarly şäher terk edilýär,
 çöl kimin terk edilen,
 taşlanan ýurtdy bu;
 göleler ol ýerde otlap,
 agaçlaryň şahalaryny iýýärler;
 ol ýerde ýatýarlar.

¹¹ Pudaklary gurap döwler,
 aýallar gelip, olary ýakarlar.
 Bu halk düşünmeýän halkdyr;
 şonuň üçin Ýaradany olara
 rehim etmez,
 Döredijisi olara merhemet
 görkezmez».

¹²Şol gün Reb Ýewfrat derýasyndan
 Müsür derýasyna çenli sizi harman
 döwegi deý ýenjer, ysraýyllary ýeke-ýe-
 keden toplar. ¹³Şol gün uly surnaý çalnar;
 Aşur ýurdunda heläk bolanlar, Müsüre
 sürgün edilenler gelip, Iýerusalimdäki
 mukaddes dagda Rebbe ybadat ederler.

28-nji bap

Efraýymyň dat gününe!

¹ Efraým serhoşlarynyň buýsanýan
 täjiniň dat gününe!
 Onuň şöhratly gözelligi
 solup barýan güller kimindir,
 hasylly deräniň başyndaky
 şäheriň dat gününe!
 Şerapdan doýanlar oňa
 guwanýarlar.

² Ine, Rebbiň gudratly, güýçli bir
 adamy bar;

weýran edýän doly tupany
 kimin,
 güýçli ýagyş sili kimin,
 Öz eli bilen şäheri ýere çalar.

³ Efraýymyň serhoşlarynyň
 buýsanjy bolan täji
 aýak astynda depelener.

⁴ Hasylyly deräniň başynda ýerleşen,
 şöhratly gözelligi solup barýan
 gül,
 tomusdan ön ýetişen injir dek
 bolar;
 ony gören, tiz ýolup iýer.

⁵ Şol gün
 halkynyň aman galanlaryna
 şöhrat täji, gözelligi jygasy bolar
 Hökmürowan Reb.

⁶ Höküm kürsüsünde oturýana
 adalatlyk ruhy,
 derwezede duşmana zarba urýana
 medet bolar.

Reb baştutanlary jezalandyrýar

⁷ Ruhanydyr pygamberler-de
 şerapdan ýaňa yraň atýarlar,
 çakyr zerarly entirekleýärler;
 şerap içip ýoldan çykýarlar,
 şerapdan başlary aýlanýar,
 çakyr zerarly entirekleýärler,
 nähak görünüşler görýärler,
 höküm edenlerinde büdreyärler.

⁸ Ähli saçaklary gusukdan doly,
 arassa ýer ýokdur asla.

⁹ «Olar bilimi kime öwredýärler?
 Habary kime düşündirýärler?
 Süýtde kesilenleremi?
 Emjekden aýrylanlaramy?»

¹⁰ Buýruk üstüne buýruk,
 buýruk üstüne buýruk,
 düzgün üstüne düzgün,
 düzgün üstüne düzgün,
 biraz bu ýerde, biraz ol ýerde».

- ¹¹ Indi bu halka
keseki agzy bilen geplär Reb
düşnüksiz dilde sözlär.
- ¹² Olara: «Bu dynçlyk ýeridir,
argynlara dynç beriş,
bu dynçlyk ýeridir» diýdi;
emma diňlemek islemediler.
- ¹³ Şonuň üçin olar gidip,
arkan ýykylyp,
ýaralanarlary ýaly,
duzaga düşüp, tutulary ýaly,
Rebbiň sözi olar üçin:
«Buýruk üstüne buýruk,
buýruk üstüne buýruk,
düzgün üstüne düzgün,
düzgün üstüne düzgün,
biraz bu ýerde, biraz ol ýerde»
bolar.
- ¹⁴ Munuň üçin eý, masgaralaýjylar,
Iýerusalimdäki bu halka
hökümdarlyk edýän siz,
Rebbiň sözünü eşidiň!
- ¹⁵ Siz: «Biz ölüm bilen äht edişdik,
ylalaşyk baglaşdyk ölüler
dünýäsi bilen;
uly betbagtçylyk inende ýurda,
geçip gider, bize ýetmez,
çünki biz ýalançylygy pena
edindik,
galplyk içinde gizlendik»
diýdiňiz.
- ¹⁶ Şonuň üçin Hökmürowan Reb
şeýle diýýär:
«Ine, Men Sionda bina daşyny,
synalan daşy,
gymmatbaha burç daşyny,
ynamdar bina goýýaryn;
Oňa bil baglan howsala düşmez.
- ¹⁷ Adalaty ölçeg ýüpi,
dogrulygy terezi ederin;
doly ýagyp ýalançylyk penasyny
süpürüp äkider,
suwlar basar gaçybatalgany.
- ¹⁸ Ölüm bilen eden ähtiňiz ýatyrylar,
Gabyr bilen baglaşan
ylalaşygyňyz puja çykar;
uly betbagtçylyk gelende,
ýer bilen ýegsan bolarsyňyz.
- ¹⁹ Betbagtçylyk her geçende,
sizi süpürüp äkider,
ol her säher, gije-gündizine
geçer».
- Habara düşüneniňizde,
sizi gorky gaplar.
- ²⁰ Üstünde uzalardan gysga bolar
düşek,
örtünmäge insiz bolar ýorgan.
- ²¹ Öz işini, täsin işini,
amalyňy, geň amalyňy ýerine
ýetirmek üçin,
Perazim dagyndaky ýaly aýaga
galar Reb,
Gibgon jülgesindäki ýaly
gazaba müner.
- ²² Indi masgaralamaňyzy bes ediň,
ýogsam zynjyrlaryňyz agralar,
bütin ýurduň weýran ediljekdigi
barada karara gelendigini
Gudratygyüçli–Hökmürowan
Rebden eşitdim.
- ²³ Gulak goýuň, sesimi eşidiň,
üns beriş, sözümi diňläň.
- ²⁴ Sürümçiler ekin ekmek üçin
dynuwsyz ýer sürýärlermi?
Ýeri keşläp, malalap
gezyärlermi?
- ²⁵ Ýeri tekizlänlerinden soň,
künji, zire sepmeýärlermi?
Bugdaýy hatarlaýyn,
arpany öz ýerinde,
ýazlyk bugdaýy-da
öz ýerinde ekmeýärlermi?
- ²⁶ Hudaýy olara görkezme berer,
öwreder.
- ²⁷ Künji döwek bilen döwülmez,

tigir ýöredilmez ziräniň
üstünden,
künji tokmak bilen,
zire-de taýak bilen döwülýär.

²⁸ Bugdaý çörek üçin üwelýär,
emma ol ebedilik döwülmez,
üstünden arabadyr atlar
aýlansa-da,
bugdaý üwelmez.

²⁹ Bu-da Hökmürowan Rebdendir,
Onuň maslahaty ajaýyp,
paýhasy beýikdir.

29-njy bap

Iýerusalim gabawy

¹ Dawudyň mesgen tutan şäheri
Ariýeliň ^a dat gününe!
Ýylyň ýylyna
baýramlaryňyz dowam
edibersin.

² Ariýele azap çekdirerin,
ýas tutar, perýat eder ol,
Meniň üçin gurbanlyk ojagy ^b
kimin bolar.

³ Daş-töweringiňde düşelge guraryn,
töweringiňe gabaw diňler gurup,
seni gabaryn,
garşyňa berkitmeler dikerin.

⁴ Sen peseldilip, ýeriň astyndan
geplärsiň,
sözleriň toprak içinden geler;
sesiň jynyň sesi dek ýerden çykar,
topragyň teýinden pyşyrdap
eşidiler sözleriň.

⁵ Duşmanlaryňyň köpüsi toz dek
bolar,
zalymlaryň sowrulan saman
çöpi deýindir.

Birdenkä, duýdansyz,
⁶ Hökmürowan Reb gök gürrüldisi
bilen,

ýer titremesi, uly şowhun bilen,
harasat we tupan bilen,
ýalmaýan oduň ýalny bilen
geler.

⁷ Ariýele garşy söweşýän ähli
milletler,
onuň we galalarynyň garşysyna
söweşýänler,
ony gysýanlar
düş kimin, gijeki görnüş kimin
bolarlar.

⁸ Düşünde nahar iýen aç kişi,
oýanansoňam aç bolýandyr,
düşünde suw içen teşne,
oýanansoňam teşnedir.
Sion dagyna garşy söweşýän
ähli milletler topary-da şu
ahwala düşer.

Nadan halk

⁹ Doňup galyň, gatap galyň!
özünizi kör ediň, göreçden
galyň,
serhoş boluň, ýöne şerapdan däl,
entirekläň, ýöne çakyrdan däl.

¹⁰ Reb sizi agyr uka batyrdy,
pygamberler gözleriňizi
ýumduurdy,
görgürler başlaryňyzy örtüdi.

¹¹ Ähli görnüş siziň üçin möhürli
kitabýň sözleri kimindir. Ony okap
bilýänlere berip: «Şuny oka» diýseňiz,
olar: «Okap bilmeýäris, ol möhürlenlen»
diýerler. ¹² Okap bilmeýänlere berip:
«Şuny oka» diýseňiz, olar: «Okap bil-
meýäris» diýerler.

^a 29:1 *Ariýel* – bu Iýerusalimiň beýleki adym.

^b 29:2 *Ariýele... gurbanlyk ojagy* – ýewreýçe *Ariýel* we *gurbanlyk ojagy* sözleriniň aýdylyşy meňzeşdir.

- ¹³ Reb şeýle diýýär:
«Bu halk Maňa ýakynlaşyp,
dili, dodaklary bilen Meni
hormatlaýar,
ýöne ýürekleri Menden
uzakdadyr.
Ynsan buýruklaryna görä
Maňa ybadat edýärler olar.
- ¹⁴ Muňa görä Men ýene
bu halkyň arasynda gudratlar,
gudrat üstüne gudrat görkezerin.
Danalary danalykdan mahrum
bolar,
akyllylary akyldan aýrylar».
- ¹⁵ Öz niýetlerini Rebden gizlemäge
çalyşýanlaryň, dat gününe!
Işleri garaňkylykda bolup,
olar: «Bizi kim görýär?
Bizi kim tanaýar» diýýärler.
- ¹⁶ Siz bar zady tersine öwürýärsiňiz,
küýzegär toýun bilen deň
hasaplanarmy?
Ýasalan zat özüni ýasana:
«Ol meni ýasamady» diýermi?
Şekillendirilen zat şekillendirene:
«Onuň düşüňjesi ýok diýermi?»

Geljege umyt

- ¹⁷ Liwan az salymyň içinde
hasylly meýdana öwrülmezmi,
mes toprakly ýer tokaý kimin
görünmezmi?
- ¹⁸ Şol gün kerler
kitabýň sözlerini eşiderler,
tümlük, garaňkylyk içinde
körleriň gözleri açylar.
- ¹⁹ Pukaralar ýene Rebde şatlyk
taparlar,
mätäçler Ysraýylyň
Mukaddesinde galkynarlar.
- ²⁰ Zalymlar ýok bolarlar,
masgaralaýjylaryň soňuna
çykylar,

ýamanlyk etmäge garaşýanlar
ýok ediler.

- ²¹ Olar ynsana töhmet atýarlar,
kaza duzak gurýarlar,
şäher derwezesinde.

Haklyny adalatdan nähak
mahrum edýärler.

- ²² Munuň üçin Ybraýymy halas
eden Reb

Ýakubyň nesilleri hakda şeýle
diýýär:

«Ýakup indi utanmaz,
Onuň ýüzi gyzarmaz indi.

- ²³ Öz elim bilen ýaradan çagalarymy
öz aralarynda görenlerinde,
adymy mukaddes saýarlar;
Ýakubyň Mukaddesini
mukaddes saýarlar,
Ysraýyl Hudaýyndan gorkarlar.

- ²⁴ Ýolundan azaşanlar düşünerler,
arz-şikaýat edýänler tälim
alarlar».

30-njy bap

Pitneçi halk

- ¹ «Pitneçi halkyň dat gününe!
Olar Meniňkini däl-de,
öz niýetlerini berjaý edýärler;
Menden soraşman ylalaşyk
baglaşyp,
günä üstüne günä goşýarlar.
Muny Reb aydýandyr.
- ² Faraonyň penasynda penalamak
üçin,
Müsüriň kölegesinde gonalga
gözlemek üçin,
Menden geňeşsiz Müsüre
gidýärler.
- ³ Faraonyň goragy olara utanç,
rysvalyk bolar Müsüriň
kölegesini penalamak.
- ⁴ Baştutanlary Zoganda bolup,

ilçileri Hanase ýetenem bolsalar,
⁵ özlerine peýdasy bolmadyk
 halk zerarly utanja galar olar.

Ne ýardam berýär bu halk,
 ne-de peýda berýär,
 gaýtam olary utanja we gyjalata
 goýýar».

⁶ Negep haýwanlary barada
 pygamberlik:
 urkaçy hem erkek arslanyň,
 alahöwreniň hem uçýan ýylanyň
 ýaşaýan,
 alada hem hasrat ýurdunyň
 üstünden geçip,
 baýlyklaryny eşekleriniň
 arkasyna,
 hazynalaryny düýeleriniň
 örküjine atyp,
 peýdasyz halka äkidip
 berýärler.

⁷ Müsüriň ýardamy boş hem
 peýdasyzdyr.
 Munuň üçin Men ony:
 «Ümsüm oturýan Rahap»^a
 diýip atlandyrdym.

⁸ Indi git-de, muny ýasy daş
 bölegine ýaz,
 düýrlenen kagyza geçir.
 Bu geljekki günler üçin
 ebedi şaýat bolsun!

⁹ Bu pitneçi halk,
 hilegär ogullar,
 Rebbiň öwüdine
 gulak goýmaýan ogullardyr.

¹⁰ Olar görgürlere: «Görmän»,
 pygamberlere: «Bize dogry
 zatlary pygamberlik etmän,
 süýji sözler aýdyň bize,
 hileli zatlary pygamberlik ediň.

¹¹ Ýoldan sowluň, ýodadan aýrylyň,
 bizi Ysraýylyň Mukaddesi bilen
 ýüzleşdirmän» diýýärler.

¹² Munuň üçin Ysraýyl Mukaddesi
 şeýle diýýär:

«Bu sözi ret edip,
 zulum hem hilegärlige bil baglap,
 olara daýanyandygyňyz üçin,

¹³ bu etmiş belent diwarda peýda
 bolup
 opurylyp gelýän jaýryk kimin
 bolar;
 diwaryň ýykylyşy duýdansyz
 bolup geçer.

¹⁴ Döwleşü küzgegäriň küzmesiniň
 döwleşü kimindir;
 ol şeýle bir pytrar welin,
 döwükleriň arasynda ojakdan ot
 almaga,
 guýudan suw almaga
 ýarajak bölek tapylmaz».

¹⁵ Munuň üçin Hökmürowan Reb,
 Ysraýylyň Mukaddesi şeýle
 diýýär:

«Maňa dolanyp, rahatlyk tapanda
 halas bolarsyňyz;
 güýjüňiz asudalykda we
 ynamda bolar»,
 ýöne siz islemeýärsiňiz.

¹⁶ Siz: «Ýok, biz atly gaçarys»
 diýdiňiz.

Şonuň üçin gaçarsyňyz!
 Siz: «Ýüwürük atlara münäris»
 diýdiňiz.

Şonuň üçin kowguçylar ýüwürük
 bolar.

¹⁷ Bir kişiniň haýbatyndan
 mün kişi gaçar,
 baş kişiniň haýbatyndan
 siz gaçarsyňyz,
 aman galanlaryňyz

^a 30:7 *Rahap* – gadymy rowaýatlarda duş gelýän äpet deňiz jandary. Sözlüğe seret.

- dagyň depesindäki baýdak syrygy,
depedäki baýdak kimin
bolarsyňyz.
- ¹⁸ Reb size merhemet etjek bolup
garaşýar,
ýokarda size rehim etmäge häzir,
çünki Reb adalat Hudaýydyr;
Oňa intizarlar nähili bagtly!
- ¹⁹ Eý, Sionyň–Iýerusalimiň halky,
aglamarsyňyz indi siz!
Perýat edeninizde,
size merhemet eder Ol,
ony eşideninde, size jogap berer.
- ²⁰ Reb size azap çöregini,
külpet suwuny berse-de,
Mugallymyňyz indi gizlenmez,
gözüňiz bilen Ony görersiňiz.
- ²¹ Saga, sola öwrüleninizde,
zyňyzdan: «Ýol budur,
şundan ýöräň» diýen sesi
eşidersiňiz.
- ²² Onsoň kümüş bilen örtülen
butlaryňyzy,
altyna gaplanan heýkelleriňizi
haram saýarsyňyz;
olary haram esgi hökmünde
taşlarsyňyz,
siz olara: «Güm boluň!»
diýersiňiz.
- ²³ Reb ýere sepen tohumyňyz üçin
ýagyş berer,
ýer hasylynyň çöregi bol we
bereketli bolar.
Şol gün mal-garalaryňyz giň
örülerde otlarlar.
- ²⁴ Ýer bejerýän öküzler bilen eşekler
kürek we ýabak bilen sowrulan
saýlama iým iýer.
- ²⁵ Uly gyrgynçylyk gününde, diňler
ýykylanda,
her beýik dagda, her belent
baýyrda
- akar suwly çeşmeler bolar.
- ²⁶ Rebbiň Öz halkynyň ýaralaryny
sarap,
Öz ýetiren şikesine şypa beren
güni,
Aýyň nury Günüň nury dek,
Günüň nury ýedi Günüň nury dek,
ýedi esse artyk bolar.
- Reb Aşury jezalandyryar***
- ²⁷ Ine, Rebbiň Özi uzakdan gelýär,
lowlaýan gazap bilen gara
buludyň içindedir Ol;
dodaklary gahardan doly,
dili ýalmaýan ot kimindir.
- ²⁸ Onuň demi joşup,
kekirdege ýetýän çeşme
kimindir,
milletleri heläkçilik eleginden
geçirer,
halklaryň agzynda ýoldan
azaşdyrýan agyzyryk bolar.
- ²⁹ Mukaddes baýram bellenýän
gijesindäki dek
aýdym aýdarsyňyz;
Rebbiň dagyna, Ysraýylyň
Gaýasyna
tüýdük çalyň çykýan dek,
ýüregiňiz şatlanar.
- ³⁰ Reb haýbatly sesini eşitdirer,
lowlaýan gazap bilen,
ýalmaýan ot ýalny bilen,
bulutlaryň partlamasy bilen,
tupan hem doly bilen
golunyň gudratyny görkezer.
- ³¹ Rebbiň sesinden Aşur wehim
eder,
Ol hasasy bilen Aşury urar.
- ³² Rebbiň olaryň üstünden inderýän
jeza hasasynyň her zarbasy
depreklerdir liralar bilen amala
aşyrylar;
Reb gazaply söweşler bilen

garşysyna çykar onuň.
³³ Jesetler ýakylýan bir ýer
 taýynlandy,
 hawa, ol patyşa üçin
 taýynlandy;
 ol ýer çuňňur hem giň edildi,
 ol odun bilen dolduryldy.
 Kükürt akymy kimin
 ony ýandyrrar Rebbiň demi.

31-nji bap

Müsür bilen birleşmek netijesizdir

¹ Medet sorap, Müsüre gidýänleriň,
 atlara daýanýanlaryň,
 köpdükleri üçin söweş
 arabalaryna,
 güýçlüdikleri üçin atlylara bil
 baglaýanlaryň
 dat gününe!
 Olar Ysraýylyň Mukaddesine
 ýüz tutmaýarlar,
 Rebden maslahat soramaýarlar.
² Emma Reb danadyr,
 Ol betbagtçylyk getirer, sözüni
 yzyna almaz,
 ýamanlyk edýänlere garşy aýaga
 galar,
 pislere kömek edýänlere garşy
 çykar.
³ Müsürliler Hudaý däl, ynsandyr,
 ruh däldir, tendir atlary;
 Reb elini uzadanda,
 kömekçi-de, kömek alan-da
 ýykylar,
 ählisi birlikde heläk bolar.
⁴ Çünki Reb maňa şeýle diýdi:
 «Arslan, awunyň başynda
 arlaýan ýaş arslan,
 bir topar çopan bolup, daşyna
 geçseler-de,
 olaryň sesinden gorkmaz,
 galmagallaryndan ürkmez,

Hökmürowan Reb-de,
 Sion dagynda, onuň depesinde
 uruşmak üçin aşak iner şeýdip.
⁵ Guşlaryň ganat gerip,
 öz çagalaryny goraýşy dek,
 Hökmürowan Reb-de
 Iýerusalimi gorar;
 Ol ony gorar, halas eder,
 rehim eder, azat eder».
⁶ Eý, ysraýyl halky,
 garşysyna uly pitne turzan
 Rebbe tarap öwrüliň!
⁷ Şol gün her kes,
 günä üçin öz eli bilen ýasan
 altyndyr kümüş butlaryny ret
 eder.
⁸ «Onsoň aşurlylar ynsanyňky
 bolmadyk gylyçdan
 ýykylarlar,
 adamzadyňky bolmadyk
 gylyçdan ölerler,
 olar gylyçdan gaçarlar,
 ýaş ýigitleri-de gul ediler.
⁹ Gorkudan ýaňa ýykylar olaryň
 gaýasy,
 serkerdeleri baýdagy görüp
 titreşerler».
 Muny ody Sionda,
 ojagy Iýerusalimde bolan Reb
 aýdýandyr.

32-nji bap

Adyl döwlet wada berilýär

¹ Ine, patyşa dogruyk bilen şalyk
 eder,
 hökümdarlar adalatlyk bilen
 höküm sürerler.
² Olaryň hersi ýelden buky,
 tupandan pena,
 gurak ýerde bulaklar,
 teşne ýurtdaky uly gaýanyň
 kölegesi dek bolar.

- ³ Görýänleriň gözleri ýumulmaz,
eşidýänler-de gulak goýarlar.
⁴ Aklysyzyň aklyly goýalar,
sakaw açyk-aýdyň geplär.
⁵ Akmaga mundan beýläk asylzada
diýilmez,
ýaramaza hormat goýulmaz.
⁶ Akmak biedepdik bilen gepleýär,
onuň niýeti pislik etmekdir,
işi ýamanlyk etmek,
Rebbe dil ýetirmek,
açlary aç,
suwsuzlary suwsuz goýmakdyr.
⁷ Hilegäriň ýaragy ýamandyr,
pukara dogry sözleýän hem bolsa,
olar ýalan sözleri bilen ony heläk
etjek bolup,
niýetlerini ýamana dikýändirler.
⁸ Emma asylzada asylyly niýet edýär,
asylyly işlerinde berk durýar ol.

Özüne buýsanýan aýala duýdurys

- ⁹ Eý, özlerine buýsanýan aýallar,
turuň, sesimi eşidiň!
Eý, özlerine daýanýan aýallar,
sözüme gulak goýuň!
¹⁰ Eý, özlerine buýsanýan aýallar,
bir ýyldan soňra titreşersiňiz,
çünki üzüm hasyl bermez,
miwe ýygymy bolmaz.
¹¹ Eý, özlerine daýanýan aýallar
titreşiň,
eý, özlerine buýsanýan aýallar
sandyraşyň,
eşiklerini çykaryp atyp,
bilniñize jul baglaň!
¹² Ajaýyp ekin meýdanlary üçin,
hasylyly üzüm bagy üçin,
döşüñize urup aglaşyň!
¹³ Halkymyň tikendir çaly biten
topragy üçin,
şadyýan şäherdäki şatlykdan
doly

- öýler üçin aglaşyň!
¹⁴ Köşk terk ediler,
şowhunly şäher boş galar;
galadyr gözegçi diňi harabalyga,
gulanlaryň giň ýerine,
sürüleriň örüsine öwrüler.
¹⁵ Üstümize ýokardan Ruh
dökülýänçä,
çöl hasylyly meýdana
öwrülýänçä,
mes toprakly ýer tokaýa
dönýänçä şeýle bolar.

Asuda durmuş

- ¹⁶ Onsoň çölde adalat mesgen tutar,
dogrulyk hasylyly meýdanda
ýaşar.
¹⁷ Dogrulygyň miwesi rahatlyk,
netijesi asudalyk, ebedi
howpsuzlykdyr.
¹⁸ Halkym öýlerinde rahatlykda,
howpsuz ýerlerde,
asuda mesgende ýaşarlar.
¹⁹ Jeñnel bütünleý ýok bolsa-da,
ýer bilen ýegsan edilenem bolsa
şäher,
²⁰ her çeşmäniň boýunda ekin ekýän,
öküzi, eşegi boş iberýän
siz bagtly bolarsyňyz!

33-nji bap

Ýardam üçin ýalbarys

- ¹ Özi weýran edilmän,
weýran edýäniň,
özüne dönüklük edilmän,
dönüklük edýäniň dat gününe!
Weýran edeniñden soň,
özüñi-de weýran ederler;
dönüklük etmegi bes edeniñde,
saňa-da dönüklük ediler.
² Ýa Reb, bize merhemet et!
Biz Saňa umyt baglaýarys.

- Säherlerine güýç ber,
hasratly pursatlarda bizi halas
et!
- ³ Gudratly sesiňden halklar
gaçýarlar,
şan-şöhratyňdan milletler
dagaşýarlar.
- ⁴ Oljaňyz çekirtgeleriň ýygnaýşy
kimin ýygnaýar,
olar çekirtgeleriň topulyşy deý
oljanyň üstüne topulýarlar.
- ⁵ Beýikdir ýokarda oturan Reb,
adalatdan, dogrulykdan
doldurýar Ol Siony.
- ⁶ Ol seniň döwürleriň berk
binýadydyr,
bol danalyk hem bilim bolar;
Ol zygiderli halas eder.
Rebden gorkmak halkynyň
hazynasydyr.
- ⁷ Ine, batyrlary köçelerde perýat
edýärler,
zar-zar aglaşýarlar parahatçylyk
ilçileri.
- ⁸ Şaýollar çolarýar,
ýolagçylar ol ýoldan geçmez.
Şertnama bozulýar,
antlaryny ^a ret edýärler,
ynsanlary äsgermeyärler.
- ⁹ Ýurt ýas tutup, ruhdan düşýär,
Liwan utançdan saralyp-solýar,
Şaron Araba çöli kimindir;
Başan we Karmel ýapraklaryny
dökýär.
- ¹⁰ Reb: «Indi aýaga galaryn,
indi beýgelerin,
belende göterilerin.
- ¹¹ Siz samandan hamyla bolup,
sypal dogurýarsyňyz;
demiňiz sizi ýalmaýan otdur.
- ¹² Halklar ýanyň, kül bolarlar,

- kesilip, oda ýakylan tikenler
dek bolarlar».
- ¹³ Eý, uzakdakylar, edenlerimi
eşidiň,
eý, ýakyndakylar, gudratymy
biliň!
- ¹⁴ Siondaky günäkärler dowla düşüp,
hudaýsyzlar lertzana geldi:
«Haýsyzmyz ýalmaýan oduň
başynda
ornaşyp bileris?»
- ¹⁵ Dogruçyl ýaşap, dogry
sözleýänler
sütem bilen gazanylan gazanjy
ýigrenýänler,
elini para almakdan saklaýanlar,
gan döküşiklige gulak
gabartmaýanlar,
ýamanlyga gözlerini ýumýanlar
- ¹⁶ belentliklerde ýaşarlar.
Gaýalardaky galalar penalary bolar,
çörekleri berler, teşne
galdyrylmazlar.

Ajaýyp patyşanyň ýurdy

- ¹⁷ Gözüňiz patyşany gözelliginde
görer,
uzaklara uzaýan ýurdy görer.
- ¹⁸ Pikiriňde öňki howply günler
barada oýlanarsyň:
«Salgyt toplan nirede?
Paç ýyganan nirede?
Diňleri sanan nirede?»
- ¹⁹ Mundan beýläk wyjyrdaşan,
ýat dilde gepleýän
tekepbir halky görmersiňiz.
- ²⁰ Baýramlar geçirilýän Sion
şäherine seret!
Gözleriňiz asuda mekan,
sarsmaz çadyr bolan Iýerusalimi
görer,

^a 33:8 *Antlaryny* – käbir golýazmalarda *şäherleri*.

- onuň gazyklary sogrulmaz asla,
ýüpleriniň hiç biri üzülmmez.
- ²¹ Giň derýalarydyr çeşmeleriň bolan
ýerinde,
şöhratly Reb biz bilen bolar,
olardan ne kürekli gämiler,
ne-de uly gämiler geçer.
- ²² Reb biziň kazymyzdyr,
biziň kanun çykaryjymyzdyr,
Reb patyşamyzdyr,
Ol bizi halas eder.
- ²³ Gämileriň ýüpleri çözüldi,
bogaldagy gaýym saklap
bilmeyär,
ýelkeni açyp bilmedi.
Şonda köp oljalar paýlaşylar;
hatda agsaklar-da olja talaň salar.
- ²⁴ Sion ilatynyň hijisi: «Men
syrkaw» diýmez;
ol ýerde ýaşayan halkyň
etmişleri ötüler.

34-nji bap

Milletlere garşy höküm

- ¹ Eý, milletler, golaýrak geliň-de,
eşidiň!
Eý, halklar, diňläň!
Ýer ýüzi we ondaky her kes,
dünyädäkiler, onda döränleriň
bary eşitsin!
- ² Reb milletlere gaharlanýar,
goşunlaryna garşy gazaby
tutaşýar,
olary bütinleý ýok eder,
ölüme berer.
- ³ Ölüleri daşary taşlanar,
maslyklarynyň ysy ýaýrar,
daglardan olaryň gany akar.
- ⁴ Gögüň ähli goşunlary çüýrär,
asman kagyz kimin düýrlener;
ähli asman jisimleri
üzüm agajynyň ýapragy dek,

- injir agajynyň ýapragy dek
solarlar.
- ⁵ Gylyjym göklerde gandan gandy,
ine, gylyjym Edomyň üstüne,
bütinleý ýok etjek halkymyň
üstüne
jeza üçin iner.
- ⁶ Rebbiň gylyjy gana bulanandyr,
guzudyr owlaklaryň ganyndan
doludyr,
ýag, goçlaryň böwrek ýagy bilen
örtülendir;
Rebbiň Bosrada gurbanlygy bar,
Edomda uly gyrgyn bolar.
- ⁷ Ýabany gäwmişler,
öküzçelendir, güýçli öküzler
ýere serler.
Ýurtlary gana eziler,
topraklary ýaga.
- ⁸ Rebbiň üç günü,
Sionyň ynjamasyndan ar alyş
ýyly bolar.
- ⁹ Edomyň çeşmeleri ergin şepbigе
topragy kükürde,
ýurdy ýanyp duran şepbigе
öwürler.
- ¹⁰ Gije-gündiz sönmez ol,
tüssesi baky tütär,
nesilden-nesle çolarar ýatar,
asyrlar boýy içinden hiç kim
geçmez.
- ¹¹ Gotanlar bilen kirpiler Edomy
eýelärler,
baýguşlardyr gargalar mesgen
tutarlar onda,
Reb onuň üstüne aljyraňnylyk
ýüpüni,
weýrançylyk ýüpüni ölçemek
üçin çeker.
- ¹² Şalyk sürer ýaly asylzadalary ýok
indi,
ähli hökümdarlary hiç indi.
- ¹³ Köşklerinde tikenler,

- galalarynda çitçitidir bürmekler
gögerer,
şagallaryň mekanyňa,
düýeguşlaryň mesgenine öwrüler.
- ¹⁴ Wagşy haýwanlar syrtlanlara
duşarlar,
dag goçlary höwürlerini çagyralar,
gijeki jandarlar-da ol ýerde
ornaşyp,
dynç almaga ýer taparlar.
- ¹⁵ Ol ýerde baýguşlar höwürteläp,
ýumurtgalar we çagalar,
olary öz saýasyna üýşürerler,
çaýkeller-de jübüt-jübütünden
toplanar.
- ¹⁶ Rebbiň kitabyndan okap agtaryň:
bulardan hijisi-de kem bolmaz,
hiç biri öz jübütini ýitirmez.
Muny Reb buýurdy,
Onuň Ruhy olary üýşürdi.
- ¹⁷ Olar üçin bije atdy,
Öz eli bilen ýurdy ölçäp paýlady,
Olar ony baky eýelärler,
ol ýerde ýaşarlar nesiller boýy.

35-nji bap

Mukaddes ýol

- ¹ Çöl-beýewan we gury ýer şatlanar,
çöl guwanyp, nerkes kimin güllär.
- ² Gül-pürçük bolar ol,
şatlykdan, guwançdan ýaña
nagma aýdar.
Liwanyň gözelligi,
Karmeliň, Şaronyň görki berler
oňa.
Olar Rebbiň şöhratyny,
Hudaýymyzyň şan-şöhratyny
görerler.
- ³ Ejiz gollara gujur beriň,
kuwwat beriň ejiz dylzara.

- ⁴ Towşanyürekliilere:
«Gaýrata galyň! Gorkmaň!
Ine, Hudaýyňyz öç almaga gelyär,
Ol mynasyp hak bilen gelip,
sizi halas eder» diýiň.
- ⁵ Şonda körleriň gözleri,
kerleriň gulaklary açylar;
- ⁶ Agsaklar keýik kimin bökjeklärlär,
lal diller şatlykdan aýdym aýdarlar;
düzden suwlar,
çölden çeşmeler çogup çykar;
- ⁷ Gyzgyn gum howdana,
teşne toprak suw bulaklaryna
öwrüler;
şagallaryň mesgen tutan meýdanyna
gamyş, gargy gamyş biter.
- ⁸ Ol ýerde şaýol bolar,
oňa Mukaddes Ýol diýler;
haram adam ondan geçmez,
ol diňe şol Ýola golaý
ýaşayanlaryňky bolar,
hatda akmaklar-da ol ýoldan
azaşmaz.
- ⁹ Arslan bolmaz ol ýerde,
ýyrtyjy haýwan ol ýola çykmaz,
olar onda tapylmaz,
bu ýoldan diňe halas edilenler
ýörärler.
- ¹⁰ Rebbiň azat edenleri yza dolanarlar,
aýdym aýdyp, Siona^a gaýdyp
gelerler;
ebedi şatlyga gowşar olar,
begençden, şatlykdan dolarlar,
gaýgydyr gam-gussa yok bolar.

36-njy bap

Sanherip Iýerusalimi gorkuzýar (2 Patyşalar 18:13-37)

- ¹ Hizkiya patyşanyň şalygynyň on dördünji ýylynda Aşur patyşasy Sanherip

^a 35:10 *Sion* – bu Iýerusalimiň beýleki ady. Sözlüğe seret.

Ýahudanyň ähli galalaryna garşy hüjüm edip, olary basyp aldy. ²Aşur patyşasy baş wezirini uly goşun bilen Lakyşdan Iýerusalime Hizkiýa patyşanyň ýanyna iberdi. Ol gelip, Çyrypyjy meýdanynyň ýolundaky ýokarky howdanyň ýanındaky ýabyň ýanynda durdy. ³Köşgi dolandyryjy Hilkiýanyň ogly Elýakym, Şebna kätip we Asafyň ogly Ýowa – patyşanyň baş emeldary, olaryň ýanyna bardylar. ⁴Baş wezir olara Hizkiýa şeýle diýiň diýdi: «Beýik Aşur patyşasy şeýle diýýär: „Sen nämä bil baglaýarsyň? ⁵Sen harby ukybyň we güýç-kuwwatyň gürüňini edýärsiň, emma olar boş sözlerdir. Sen kime bil baglap, meniň garşyma gozgalaň turuzdyň? ⁶Ine, sen döwük gamyş kysmy Müsüre bil baglaýarsyň. Emma kim şol döwük gamşa hasa hökmünde söýense, şonuň eline batar. Müsür patyşasy faraon hem özüne bil baglaýanlaryň hemmesi üçin-de şeýledir. ⁷Eger sen maňa: ‘Biz Hudaýymyz Rebbe bil baglaýarys’ diýseň, onda Hizkiýanyň Ýahuda we Iýerusalime ýüzlenip: ‘Siz Iýerusalimde şu gurbanlyk sypasynyň önünde sežde ediň’ diýip, onuň ýykan seždegähleri, gurbanlyk sypalary Hudaýyňky dälmi nämä? ⁸Indi gel-de, meniň jenabym Aşur patyşasy bilen bäsleş. Eger-de men size iki müň sany at bersen, siz olara münmäge şonça adam tapyp bilersiňizmi? ⁹Onsoň siz nädip jenabymyň in pes derejeli serkerdesini ýeňip biljek? Siz söweş arabalary we atlylary bar diýip, Müsüre bil baglaýarsyňyzmy? ¹⁰Munuň üstesine-de, siz meni bu ýurdy weýran etmäge Rebden rugsatsyz gelendir öýdärsiňizmi? Reb maňa şu ýurduň üstüne çoz-da, ony derbi-dagyn et diýdi»».

¹¹Onsoň Elýakym, Şebna we Ýowa baş wezire şeýle diýdiler: «Haýyş edýäris,

biz gullaryň bilen öz düşünýän dilimizde – arameýçe gürleş. Biziň bilen ýahudalaryň dilinde gürleşme, diwaryň üstündäki adamlar diňläp durlar». ¹²Emma baş wezir olara şeýle jogap berdi: «Jenabym meni bu sözleri diňe jenabyňyza we size aýtmak üçin ýolladymy nämä? Diwaryň üstünde oturan adamlara aýtmak üçin hem ýolladymy eýsem? Olar hem siziň ýaly öz taretlerini iýip, öz peşewlerini içerler».

¹³Onsoň baş wezir dik durup, bar sesi bilen gygyryp, ýahuda dilinde gepledi. Ol: «Beýik patyşa bolan Aşur patyşasynyň sözlerini diňläň. ¹⁴Patyşa şeýle diýýär: „Hizkiýa özüňizi aldatmaň, ol sizi halas edip bilmez“. ¹⁵Hizkiýa: „Reb bizi hökman halas eder we bu şäher Aşur patyşasynyň eline berilmez“ diýip, size Rebbe bil baglatmasyn. ¹⁶Hizkiýa gulak asmaň! Aşur patyşasy şeýle diýýär: „Meniň bilen ýarasyk ediň-de, meniň ýanyma geliň. Şonda her kim öz üzümçiliginiň hem-de injir daragtynyň miwesinden iýip, öz guýusyndan suw içer. ¹⁷Soňra men gelip, sizi öz ýurduňyza meňzeş bir ýurda alyp bararyn. Ol ýer bugdaý, şerap, çörek, üzümlük mekanydyr“. ¹⁸Hizkiýanyň: „Reb bizi halas eder“ diýip, aldamakçy bolýan sözlerine gulak asmaň. Haýsy milletleriň hudaýlary öz ýurduny Aşur patyşasynyň elinden halas edipdir? ¹⁹Hamadyň, Arpadyň hudaýlary nirede? Separwaýymyň hudaýlary nirede? Samariýanyň hudaýlary olary meniň elimden halas etdilermi? ²⁰Rebbiň Iýerusalimi meniň elimden halas ederi ýaly, bu hudaýlaryň arasynda öz ýurtlaryny meniň elimden halas edeni barmy?»

²¹Emma halkdan ses çykmany, oňa jogap gaýtaran bolmady, çünki Hizkiýa

patyşa: «Oña jogap gaýtarmaň» diýip tabşyrypdy. ²²Şeýdip, köşgi dolandyryjy Hilkiýanyň ogly Elýakym, Şebna kätip we Asafyň ogly Ýowa – patyşanyň baş emeldary dagy ýakalaryny ýyrtyp, Hizkiýanyň ýanyna gelip, oña baş weziriniň sözlerini aýdyp berdiler.

37-nji bap

Hizkiýa patyşa Işayadan maslahat sorayar

(2 Patyşalar 19:1-34)

¹Hizkiýa patyşa Rabşakanyň sözlerini eşiden-de, ýakasyny ýyrtyp, jul geýnip, Rebbiň öýüne gitdi. ²Patyşa köşgi dolandyryjy Elýakymy, Şebna mürzäni we ýaşuly ruhanylary Amozyň ogly Işaya pygamberiň ýanyna iberdi. Hemmesi jul geýdiler. ³Olar Işaya pygambere şeýle diýdiler: «Hizkiýa patyşa şeýle diýýär: „Şu gün biz hasrat, jeza we ryswalyk astyndadyrys; biziň ýagdaýymyz kuwwaty bolmadyk göwreli aýalyň çaga dogurýan bolşy ýalydyr. ⁴Onuň alyhezreti Aşur patyşasynyň iberen baş weziriniň diri Hudaýy masgaralamak üçin aýdan sözlerini, belki, Hudaýyň Reb eşidendir; Hudaýyň Reb şol sözleri üçin olary jezalandyrrar. Indi aman galan adamlar üçin dileg et“».

⁵Hizkiýanyň hyzmatkärleri Işaya pygamberiň ýanyna gelenlerinde, ⁶Işaya pygamber olara şeýle diýdi: «Jenabyňyza aýdyň, Reb şeýle diýýär: „Aşur patyşasynyň hyzmatkärleriniň Meni kemsidip aýdan sözlerini eşideniň üçin olardan gorkma. ⁷Men onuň içine bir ruh ibererin welin, ol bir habar eşidip, öz ýurduna dolanar. Men ony öz ýurdunda gylç bilen öldürderin“».

Aşur patyşasynyň habaty

⁸Baş wezir Aşur patyşasynyň La-kyşdan gaýdandygyny eşidip, yzyna dolandy. Ol patyşanyň Libna galasyna garşy urşup ýörendigini gördi. ⁹Patyşa Efiopiýa patyşasy Tirhakanyň özi bilen uruşmaga çykandygyny eşiden-de, ol Hizkiýanyň ýanyna çaparlar ýollady. ¹⁰Aşur patyşasy Ýahuda patyşasy Hizkiýa şeýle habar iberdi: «Bil baglaýan Hudaýyň „Iýerusalim Aşur patyşasynyň eline berilmez“ diýip, seni aldamaşyn. ¹¹Aşur patyşasynyň ähli ýurtlary bütinleý ýok edip, halklaryň başyna nä günleri getirendigini eşidensiň. Indi siz halas edilemikäňiz? ¹²Ata-babalarymyň derbi-dagyn eden milletlerini – Gozany, Harany, Resepi we Telasarda bolan Eden halkyny öz hudaýlary ata-babalaryňnyň elinden halas etdimi? ¹³Hamat, Arpat we Separwaýym galalarynyň şalary, Henanyň we Ywahyň şalary niredi?»

Hizkiýanyň dilegi

¹⁴Hizkiýa haty çaparlaryň elinden alyp okady. Onsoň ol Rebbiň öýüne baryp, haty Rebbiň önünde açyp goýdy. ¹⁵Hizkiýa Rebbiň huzurynda dileg edip, şeýle diýdi: ¹⁶«Eý, keruplaryň üstünde tagt guran Ysraýyl Hudaýy Reb! Bütün dünýäniň patyşalyklarynyň Hudaýy Sensiň, Sen yeke-täksiň. Ýeri-gögi ýaradan-da Sensiň. ¹⁷Ýa Reb, gulak as-da, eşit, ýa Reb, gözleriňi aç-da gör. Sanheribiň diri Hudaýy masgaralap aýdan sözlerini eşit. ¹⁸Ýa Reb, hakykatdanam, Aşur patyşalary ähli milletleri we olaryň ýurtlaryny weýran etdiler. ¹⁹Şol milletleriň hudaýlaryny oda atyp ýakdylar, olar hudaýlar däl. Olar adamlaryň agaçdan we daşdan ýasan butlarydy.

²⁰Indi, eý, Hudaýymyz Reb, bizi Aşur patyşasynyň elinden halas et. Ýa Reb, goý, bütün dünýäniň ähli patyşalyklary Seniň ýeke-täk Hudaýdygyňy bilsinler».

Işaya Aşur patyşasy barada pygamberlik edýär

²¹Onsoň Amozyň ogly Işaya pygamber şeýle sözler bilen Hizkiýanyň ýanyna adam iberdi: «Ysraýyl Hudaýy Reb şeýle diýýär: „Aşur patyşasy Sanherip barada dileg edendigiň üçin,

²²Rebbiň ol barada aýdan sözleri şudur:
Sion boý gyzy
ýigrenç bilen seni kemsidýär,
Iýerusalim gyzy^a
seniň üstünden gülýär.

²³Sen kimi masgaralap, kime dil ýetirdiň?
Kimiň garşysyna sesiňe bat berip,
kime ulumsylyk bilen gabak galdyrdyň?
Ysraýylyň Mukaddesine!

²⁴Hyzmatkärleriň üsti bilen Taňryny masgaralap, şeýle diýdiň:
‘Birtopar söweş arabalarym bilen
daglaryň üstüne çykdim,
Liwanyň jümmüşine bardym,
onuň iň uzyn kedr agaçlaryny,
gözel serwi agaçlaryny çapdym.
Men onuň iň beýik depesine,
gür jeňňeline baryp ýetdim.

²⁵Men guýular gazyp, suwuny içdim.
Müsürin ähli derýalaryny,
öz dabanyym bilen guratdym’.

²⁶Eşitmediňmi näme sen ozaldan şu netijä gelenimi?
Gadymdan bári muny ýüregime düwüp ýördüm,
indi şu gün ony amala aşyrýaryn,
sen galalary weýran edersiň,
harabaçylyga öwrersiň.
²⁷Bu galalaryň ilaty ejizdi,
aljyrap howsala düşdüler.
Olar meýdan ösümlükleriniň, mymyk gök maýsalyklaryň, tamyň üstündäki otlaryň, ösmänkä gurap ýok bolşy dek boldular.

²⁸Emma seniň oturyp-turşuňy, girip-çykýşyňy,
Maňa garşy dyzaýşyňy bilýärim.

²⁹Meniň garşyma dyzanlygyň, gopbamsylygyň gulagyma gelip ýetendigi üçin, burunlygymy burnuňa, agyzyrygymy-da agzyňa dakyp, seni gelen ýoluň bilen zyyňa ugradaryn Men“».

³⁰Işaya Hizkiýa şeýle diýdi: «Seniň üçin alamat şudur: „Şu ýyl we geljek ýyl siz özi biten zady iýersiňiz, üçünji ýyl bolsa özüňiz ekip, hasylyny orup alyň we üzüm baglaryny oturdyň-da, şolaryň miwelerini iýiň. ³¹Ýahuda nesilleriniň gutulyp aman galanlary ýene-de aşakda kök urup, ýokarda miwe bererler. ³²Aman galanlar Iýerusalimden, halas bolanlar Sion dagyndan çykyp gelerler. Bu Hökmürowan Rebbiň yhlasy bilen amala aşar“».

³³Reb Aşur patyşasy barada şeýle diýýär: «Ol bu şähere girmez, ok atmaz, bu

^a 37:22 *Sion boý gyzy... Iýerusalim gyzy* – bu Iýerusalim halky diýmekdir. Sözlüğe seret.

şäheriň garşysyna galkanly çykamaz we şäheriň diwaryna ýaplap ýapgydy dikmez. ³⁴Ol gelen ýoly bilen yzyna gaýdar, bu şähere girmez. Muny Men – Reb aýdýandyryn. ³⁵Men bu şäheri Özümiň hem-de gulum Dawudyň hatyrasy üçin gorap, ony halas ederin».

Sanheribiň ölümi

(2 Patyşalar 19:35-37)

³⁶Rebbiň perişdesi gidip, aşurlylaryň düşelgesinde yüz segsen baş müň adamy öldürdi. Ertesi daňdan turup görseler, ol ýeri jesetden doly eken! ³⁷Aşur patyşasy Sanherip düşelgäni taşlap, öýüne gitdi. Ol Ninewä gelip, şol ýerde galdy. ³⁸Sanherip öz hudaýy Nisrokyň buthanasynda oňa sežde edip durka, ogullary Adrammelek bilen Sareser kakalaryny gylç bilen öldürdiler-de, Ararat ýurduna gaçyp gitdiler. Onsoň onuň ýerine ogly Esarhadon patyşa boldy.

38-nji bap

Hizkiýanyň hassalygy

(2 Patyşalar 20:1-8)

¹Şol döwürlerde Hizkiýa keselläp, ölüm ýassygynda ýatyrdy. Amozyň ogly Işaya pygamber onuň ýanyna gelip: «Reb şeýle diýýär: „Öýüňdakilere wesýet et, çünki sen ölersiň, sen bu keselden gutulmarsyň“» diýdi. ²Onsoň Hizkiýa ýüzüni diwara tarap öwürüp, Rebbe dileg edip: ³«Saňa ýalbarýaryn, ýa Reb, meniň Saňa bütin kalbym bilen wepaly bolanymy hem-de Seniň nazaryňda dogry işleri edenimi ýatla» diýdi. Hizkiýa sojap-sojap aglady.

⁴Şondan soň Işaya pygambere Rebbiň şu sözi aýan boldy: ⁵«Git-de, Hizkiýa şeýle diý: „Ataň Dawudyň Hudaýy Reb: ‘Seniň dilegiňi eşitdim, gözýaşlaryň

gördüm. Men seniň ömrüňi on baş ýyl uzaldaryn. ⁶Men seni we bu şäheri Aşur patyşasynyň elinden halas ederin. Men Iýerusalimi goraryn’ diýýär diý“».

⁷Reb beren wadasyny ýerine ýetirer. Rebden saňa alamat şudur: ⁸«Ine, Men Ahazyň basgançagyna düşen kölegäni on ädim yza süýşürerin». Şeýdip, Gün düşmeli ýerinden on ädim yza çekildi. ⁹Ýahuda patyşasy Hizkiýa keselinden gutulandan soň şulary ýazdy:

¹⁰ «„Ömrümiň iň ýagşy çagynda,
men gitmeli;

ölüler dünýäsiniň

derwezelerinden girip,

galan ýyllarymdan mahrum

edildim“ diýdim.

¹¹ „Diriler ýurdunda Rebbi
görmerin.

Bu dünýäde ýaşayanlar kimin

ynsana gözüm düşmez mundan

artyk“ diýdim.

¹² Öýüm çopanyň çadyry kimin
sogrulyp, elimden alyndy.

Ömrümi dokmaçy kimin kesdim,

Reb meni erişden kesdi;

bir günüň içinde soňuma çykdyň.

¹³ Ertire çenli sabyrsyzlyk bilen
garaşdym;

ol arslan kimin bar süňklerimi

döwdi;

bir günüň içinde soňuma çykdyň.

¹⁴ Garlawaç, durna kimin gyyrdym,
gumry kimin iňledim,

gözlerim göge bakmakdan

ýadady.

Ýa Reb, men zulüm içinde,

dadyma ýetiş!

¹⁵ Náme diýeýin?

Meniň bilen gepleşen,

muny eden Rebdur,

kalbymyň hasratlydygy zerarly

ömrüboýy pespäl gezerin.

- ¹⁶ Ýa Reb, ynsanlary ýaşadyňan
Sensiň,
meni-de Sen ýaşadyarsyň,
meni sagalt, meni ýaşat!
- ¹⁷ Çeken ejirim-ezýetim
öz haýryma boldy;
meni söýendigiň üçin
janymy heläkçilik çukuryndan
sakladyň,
ähli günälerimi arkaňa atdyň.
- ¹⁸ Ölüler dünýäsi Saňa şükürler
aýtmaz,
ölüm Saňa öwgüler aýtmaz,
Seniň wepalylygyňa
umyt baglap bilmezler
gabra inýänler.
- ¹⁹ Bu gün meniň edişim ýaly,
diriler, diňe diriler
Saňa şükür edýärler,
atalar perzentlerine
Seniň wepalylygyňy bildiryärler.
- ²⁰ Reb meni halas eder,
bütin ömrümüz boýy Rebbiň
öýünde
kirişli saz gurallary bilen
nagmalar aýdarys».
- ²¹ Işaya pygamber Hizkiýanyň hyz-
matkärlerine: «Ýenjilen injir getirin-de,
ony patyşanyň çybanynyň üstüne ýapyň.
Şondan soň ol sagalar» diýipdi. ²² Hiz-
kiýa Işaya pygamberden: «Üçünji günü
meniň Rebbiň öýüne barjakdygyma
näme alamat bolar?» diýip sorapdy.

39-njy bap

Babyldan gelen çaparlar (2 Patyşalar 20:12-19)

¹ Şol döwürde Babyl patyşasy Bala-
danyň ogly Merodakbaladan Hizkiýa
patyşanyň keselländigini we sagalan-
dygyny eşidip, oňa wekillerinden hatlar
bilen peşgeş ýollady. ² Hizkiýa Babyl

patyşasynyň wekillerini şatlyk bilen
kabal etdi; olara hazynasyndaky küm-
süni, altynyny, hoşboý ysly zatlaryny,
gymmatbaha ýaglaryny, ýarag gorhana-
syny hem-de ammarlaryndaky zatlary
görkezdi. Ol köşgündäki we bütin paty-
şalygyndaky zatlaryň baryny wekillere
görkezdi. ³ Onsoň Işaya pygamber Hiz-
kiýa patyşanyň ýanyna gelip, ondan:
«Bu adamlar saňa näme diýdiler? Olar
seniň ýanyňa nireden geldiler?» diýip
sorady. Hizkiýa hem: «Olar uzak ýurt
Babyldan geldiler» diýip jogap berdi.
⁴ Işaya: «Olar seniň köşgünde nämeler
gördüler?» diýip, Hizkiýadan sorady.
Hizkiýa: «Olar meniň köşgümdäki zat-
laryň ählisini gördüler. Ammarlarymda
olara görkezilmedik zadym galmady»
diýip jogap berdi.

⁵ Onsoň Işaya pygamber Hizkiýa şeý-
le diýdi: «Hökmürowan Rebbiň sözüni
eşi: ⁶ „Bir gün seniň köşgündäki zat-
laryň hemmesi we ata-babalaryňyň tä
şu güne çenli ýygnan zatlarynyň bary
Babyla äkidiler, ýekeje zat hem gal-
dyrylmaz. ⁷ Seniň öz bagryňdan önen
ogullaryň Babyla sürgün edilip, şol
ýerde patyşanyň köşgünde agtalar bolar-
lar“». ⁸ Onsoň Hizkiýa Işaya pygambere:
«Rebbiň seniň üstüň bilen aýdan sözi
ýagşy sözdür» diýdi. Hizkiýa: «Meniň
döwrümde asudalyk we howpsuzlyk
bolar» diýip pikir edýärdi.

40-njy bap

Hudaýyň halky köşeşdirilýär

¹ Hudaýyňyz: «Teselli beriň,
halkyma teselli beriň» diýýär.

² Iýerusalime mylaýym sözleri
aýdyň:
söweş möhletiniň
gutarandygyny,

- ýazyklarynyň geçilendigini,
günäleriniň jezasyny Rebbiň
elinden
iki esse edip alandyklaryny
yglan ediň.
- ³ Bir ses gygyrýar:
«Sährada Rebbe ýol taýynlaň,
çölde Hudaýymyz üçin ýoda
düzläň.
- ⁴ Ähli dereler beýgeldiler,
ähli daglar we depeler
peseldiler,
aňňat ýerler tekizlener,
beýikli-pesli ýerler düzlüğe
öwrüler.
- ⁵ Şonda Rebbiň şöhraty aýan bolar,
ähli ynsanlar ony birlikde
görerler,
muny aýdýan Rebdir».
- ⁶ «Jar et!» diýýär bir ses.
Men: «Nämäni jar etmeli?»
diýdim.
Ähli ynsanlar otluk kimindir,
olaryň gözelligi meýdan güli
kimindir.
- ⁷ Reb demini üflände,
ot guraýar, gül solýar.
Hakykatdan hem, halk otlukdyr.
- ⁸ Ot guraýar, gül solýar,
emma Hudaýymyzyň sözi ebedi
galýar.
- ⁹ Eý, Sion, hoş habar,
beýik daga çyk!
Eý, Iýerusalim, hoş habar,
sesiňi batly gata!t!
Sesiňi batlandyr, gorkma;
Ýahuda şäherlerine:
«Ine, Hudaýyňyz!» diýiň.
- ¹⁰ Ine, Hökmürowan Reb güýji bilen
gelyär,
Ol gudrat bilen höküm sürýär,
baýragy ýanyndadyr,

laýyk haky öňüdedir.

- ¹¹ Ol sürüsini çopan kimin bakýar,
guzulary Öz eline alýar,
olary göterip, bagryna basýar,
ene goýunlara ýol görkezýär.

Rebbe taý ýok

- ¹² Suwlary goşawujy bilen,
gökleri garşy bilen ölçän kim?
Ýeriň tozuny ölçege salan,
Baýyrlary terezide,
daglary gapanda çeken kim?
- ¹³ Rebbiň Ruhuna kim akyl ýetirdi?
Kim Oňa maslahat berip bildi?
- ¹⁴ Akyl üçin Ol kimden maslahat
sorady?
Adalat ýoluny Oňa öwreden
kim?
Oňa bilim berip,
paýhas ýoluny görkezen kim?
- ¹⁵ Ine, milletler ýagyş damjasy
kimin,
terezilerdäki toz kimin saýylýar,
Ol adalary toz deýin äkidýär.
- ¹⁶ Liwan jeňneliniň oduny ýeterlik
bolmaz,
mallary ýakma gurbanlyga
azlyk edýär.
- ¹⁷ Ähli milletler Onuň öňünde hiç
zatdyr,
olary hiç zat hasaplap,
boşlukdan-da pes saýýar.
- ¹⁸ Onda Hudaýy kime
meňzedýärsiňiz?
Haýsy meňzetmäni
ulanýarsyňyz Onuň üçin?
- ¹⁹ Butumy? Ony bir hünärment
guýýar,
zergär ony altyna gaplaýar,
onuň üçin kümüş zynjyr
ýasaýar.
- ²⁰ Beýle gurbanlyga gurby
çatmaýan kişi,

- bir çüýremez agajy saýlaýar.
Mäkäm oturdylan but ýasatjak
bolup,
ökde ussanyň gözlegine çykýar.
- ²¹ Bilmeýärmisiňiz? Eşitmediňizmi?
Size başdan aýdylmadymy?
Dünýä ýaradylany bäri
düşünmediňizmi?
- ²² Zemin gümmezinde oturýan Oldur,
ýerde ýaşaýanlar çekirtgeler
kimindir,
gökleri perde kimin gerip,
ýaşamak üçin çadyr kimin
ýazýan Oldur.
- ²³ Şazadalary hiç edýän,
dünýäniň hökümdarlaryny
puja çykarýan Oldur.
- ²⁴ Olar ekilip, sepilip,
baldaqlary ýere zordan kök
uran dessine,
Reb demini üfleýär, olar guraýarlar,
harasat olary saman dek
sowurýar.
- ²⁵ «Meni kime meňzedersiňiz?
Kim Maňa taý geler?»
Muny Mukaddes Bolan diýýär.
- ²⁶ Gözleriňizi göge tarap galdyryň,
Bulary ýaradan kim?
Reb gökdäki goşunlary
ýekeme-ýeke çykarýar,
atларыny tutup, çagyryar,
Onuň zor güýjüne,
beýik gudratyna görä
olaryň hiç biri kemlik etmeýär.
- ²⁷ Näme üçin, eý, Ýakup, eý,
Ysraýyl:
«Ýolum Rebbe aýan däldir,
Hudaýym hakyma dykgat
bermedi» diýýärsiňiz?
- ²⁸ Bilmeýärsiňizmi? Eşitmediňizmi?
Reb – ebedi Hudaý,
ýeriň ähli künjeginiň Ýaradyjysy.

- Ol ejizleýän ýa-da ýadaýan
däldir,
Onuň düşünjesine akyl ýetmez.
- ²⁹ Ol ejizleri kuwwatlandyryar,
mejalsyzlaryň güýjünü
artdyryar,
- ³⁰ Hatda ýaşlar-da ysgyndan gaçyp,
ýadaýarlar,
ýaş ýigitler-de büdräp,
ýykylýarlar.
- ³¹ Emma Rebbe umyt baglaýanlar
täzeden güýç toparlar,
bürgütler dek ganat ýaýyp
belende galarlar,
ýüwrerler, ýöne ýadamazlar,
ýörärler, ýöne ysgyndan
gaçmazlar.

41-nji bap

Reb Ysraýyla medet berýär

- ¹ «Eý, adalar, Meniň huzurymda
dymyň,
halklar täzeden güýç toplasynlar,
olar ýakyna gelip, geplesinler;
höküm üçin bile toplanalyň.
- ² Gündogardan dogry adamy aýaga
galdyran kim?
Ony hyzmatyna çagyran kim?
Milletleri onuň eline berýär,
patşalary aýak astynda ezýär,
olary gylyjy bilen tozana,
sowrulan samana öwürýär ýaýy
bilen.
- ³ Kowalaýar olary,
sag-aman geçýär
aýak basmadyk ýodasyndan.
- ⁴ Başdan nesilleri çagyryp,
bulary eden, tamamlan kim?
Men – Reb olar bilen ilki başdan
boldum,
ahyrda hem olar bilen boljak
Mendirin.

- ⁵ Adalar muny görüp, gorkýarlar,
ýeriň aňry uçlary titreşýärler,
olar ýakynlaşyp gelýärler.
- ⁶ Hersi beýlekisine kömek edýär,
biri-birine: „Batyr bol!“ diýýär.
- ⁷ Hünärment zergäri,
çekiç bilen tekizleýän
sandala urýany ruhlandyrýar.
Kebşirleýiş hakda: „Bu gowy
boldy“ diýýär;
gozganmaz ýaly çüý bilen
berkidýär.
- ⁸ Emma seni, eý, bendäm Ysraýyl,
Öz saýlanym Ýakup,
dostum Ybraýymyň nesilleri,
⁹ ýeriň aňry ujundan topladym,
uzak ýerlerden çagyryp:
„Siz Meniň bendämsiňiz,
Men sizi saýladym, terk
etmedim“ diýdim.
- ¹⁰ Gorkmaň, siziň bilendirin Men,
heder etmäň, Hudaýyňyzdyryn
Men,
size güýç bererin, ýardam ederin,
sadyk sag golum bilen söýget
bererin.
- ¹¹ Size garşy gazaplanýanlaryň
ählisi
utandyrylar, ile ryswa ediler.
Hiç zat dek ýogalyp giderler
size garşy çykýanlar.
- ¹² Duşmanlaryňyzy
tapyp bilmersiňiz
agtararsyňyz-da,
hiç zatça bolman ýogalyp
giderler
size garşy çykýanlar.
- ¹³ Hudaýyňyz Men – Reb
sag eliňizden tutaryn,
size: „Gorkmaň, ýardam ederin“
diýýän Mendirin.
- ¹⁴ Eý, ýer gurçugy Ýakup,
eý, Ysraýyl adamlary, gorkmaň!

- Size kömek ederin.
Muny Men – Reb,
Ysraýylyň Mukaddesi,
Penakäriňiz aýdýandyr.
- ¹⁵ Ine, Men sizi ýiti, täze, dişli
döwek guraly etdim;
siz daglary döwersiňiz,
owradarsyňyz,
baýyrlary saman çöpi kimin
edersiňiz.
- ¹⁶ Siz olary sowrarsyňyz,
şemal olary uçuryp äkider,
harasat olary pytradar.
Onsoň siz Rebde şatlanarsyňyz,
Ysraýylyň Mukaddesinde
şöhratlanarsyňyz.
- ¹⁷ Garyplar, mätäçler suw agtarýarlar,
ýöne suw ýok;
teşnelikden kepeýär agyzlyry,
Men – Reb olara jogap bererin,
Ysraýyl Hudaýy Men olary terk
etmerin.
- ¹⁸ Men aýyk depelerden derýalar,
dereleriň ortasyndan bulaklar
akdyraryn;
çöli köle, gury ýeri
suwly çeşmelere öwrerin.
- ¹⁹ Çölde kedr, akasiýa, mirt,
zeytun agaçlaryny oturdaryn,
serwini, çynary, arçany sährada
bile dikerin.
- ²⁰ Onsoň hemmeler
muny Rebbiň eliniň edendigini,
Ysraýylyň Mukaddesiniň
ýaradandygyny
görerler, bilerler,
akyl ýetirerler, düşünerler».

Butlar biderekdir

- ²¹ Reb: «Dawaňyzy aýdyň» diýýär,
Ýakubyň Patyşasy:
«Subutnamaňyzy getiriň»
diýýär.

- ²² «Butlaryňyzy getirin,
goý, olar näme boljagyny
aýtsynlar,
oýlanyň, soňuny bilerimiz ýaly
geçmişde bolanlary aýan
etsinler,
ýa-da boljak zatlary bize habar
bersinler.
- ²³ Siziň hudaýlardygyňyzy bilerimiz
ýaly,
bize mundan soň boljak zatlary
bildirin;
gorkup, heder ederimiz ýaly,
ýa ýagşylyk, ýa-da ýamanlyk
ediň.
- ²⁴ Emma siz hiç zatsyňyz,
işleriňiz-de biderek;
sizi saýlan ýigrenjidir.
- ²⁵ Men demirgazykdan birini
öjükdirdim,
ol gelyär,
gündogardan adymy tutup
çağyrýan biri.
Ol küzegäriň toýny depeleşýşi
kimin
hökümdarlary palçyk kimin
depelär.
- ²⁶ Biz biler ýaly, kim muny
başlangyçdan yglan etdi?
„Ol mamla“ diýerimiz ýaly, kim
öňünden habar berdi?
Hiç kim habar bermedi, hiç kim
jar etmedi,
hiç kim sözleriňizi eşitmedi.
- ²⁷ Ilki Siona: „Ine, olar!“ diýip aýan
etdim,
Iýerusalime habarçy ýolladym.
- ²⁸ Seretdim, ýöne hiç kim ýok,
aralarynda maslahatçy ýok,
soragyma jogap berjek ýok.
- ²⁹ Ine, olaryň hemmesi galp,
işleri hiç zatdyr,
butlary boş ýeldir».

42-nji bap

Rebbiň bendesi

- ¹ Ine, Meniň goldaýan bendäm,
göwnühoş bolup saýlanym;
Ruhumy oňa berdim,
ol milletlere adalat getirer.
- ² Ol gygyrmaz, sesini gataalmaz,
sesi köçelerde asla ýaňlanmaz.
- ³ Ýenjilen gamşy döwmez,
tütýän peltäni söndürmez,
sadyklyk bilen adalat getirer.
- ⁴ Ejizlemez, ruhdan düşmez ol,
ýer yüzünde adalaty
berkidýänçä,
adalar onuň kanunyna
garaşlarlar.
- ⁵ Gökleri ýaradyp, olary geren,
ýeri we ondakylary ýaýan,
ondaky ynsanlara dem beren,
onda gezýänlere jan beren
Hudaý
şeyle diýýär:
- ⁶ «Men – Reb seni dogrulyk bilen
çağyrdym,
eliňden tutup, goraryň seni,
halka äht hökmünde bererin
seni,
Seni milletlere nur ederin.
- ⁷ Kör gözleri açmak,
tussaglary tussaglykdan,
zulmatda oturanlary zyndanandan
azat etmek üçin seni halka äht,
milletlere nur ederin.
- ⁸ Men Rebdirin. Bu Meniň
adymdyr;
şöhratymy başga hiç kese,
öwgülerimi butlara bermerin.
- ⁹ Ine, öňki zatlar amala aşdy,
Men täze zatlary yglan edýärim;
ýüze çykmazdan öň
olary size aýan edýärim».

Rebbe öwgi aýdymy

- ¹⁰ Eý, deňiz syýahatçylary, deňziň içindäkiler,
adalar we onda ýaşayanlar,
Rebbe täze aýdym aýdyň,
ýeriň aňry ujundan öwgüler aýdyň!
- ¹¹ Çöl we onuň şäherleri,
kedarlylaryň ýaşayan obalary sesini gataltsyn!
Selanyň ilaty şatlykdan aýdym aýtsyn,
daglaryň başyndan gygyryşsýnlar!
- ¹² Olar Rebbi şöhratlandyryp,
adalarda Oňa öwgüler aýtsýnlar.
- ¹³ Reb pälwan dek öňe gidýär,
urşujy kimin gazabyny artdyrýär,
gygyryp, söweş nagrasyny çekýär,
duşmanlaryndan üstündigini görkezýär.

Reb öz halkyny halas edýär

- ¹⁴ Men uzak wagtlaп dymdym,
ümsüm bolup, Özümi sakladym;
indi dogurýan aýal dek çygyrarn,
sojap dem alaryn.
- ¹⁵ Daglary, baýyrlary weýran ederin,
ähli ösümlüklerini guradaryn,
derýalary adalara öwrerin,
howdanlary guradaryn.
- ¹⁶ Körleri bilmeýän ýollaryndan äkiderin,
iderin tanyş bolmadyk ýodalaryndan,
öňlerinde garaňkylygy ýagtylyga,
çarkandakly ýerleri tekiz ýere öwrerin.
Mendirin bulary etjek,

olary terk etmerin.

- ¹⁷ Oýma butlara bil baglap,
guýma butlara: «Hudaýlarymyz sizsniňiz»
diýýänler yzlaryna uly utanç bilen dönderiler.

Kör we ker Ysraýyl

- ¹⁸ Eý, kerler eşidiň!
Eý, körler, serediň, görüň!
- ¹⁹ Bendämden başga kim kör?
Kim ýollan habarçym dek ker?
Kim Maňa bagyş edilen dek kör?
Ýa Rebbiň bendesi kimin kör?
- ²⁰ Ol köp zatlary görýär,
emma üns bermeýär,
gulaklary açyk, ýöne eşitmeýär.
- ²¹ Öz dogrulygy zerarly kanunyňy beýgeltmek,
şöhratlandyrmak Rebbe ýarady.
- ²² Emma bu dagan, talanan halkdyr.
Ählisi gowaklarda duzaga düşen,
Tussaghanalarda gizlenen;
olar olja boldular, halas edýän ýok.
Talandylar, «Ýzyna gaýtar!» diýýän ýok.
- ²³ Araňyzda muňa gulak goýjak,
geljekde ünsli diňlejek barmy?
- ²⁴ Ýakuby talaňçylara,
Ysraýyly garakçylara beren kim?
Bu garşysyna günä eden Rebbimiz dälmi?
Olar Onuň ýolundan ýöremek islemediler,
Onuň kanunyňa gulak asmadylar.
- ²⁵ Munuň üçin Ol lowlaýan gazabyny,

zalym urşy üstlerinden inderdi;
olary hemme tarapdan otlady,
emma olar şonda-da
düşünmediler,
olary ýakdy, ýöne üns bermediler.

43-nji bap

Ysraýylyň Halasgäri

- ¹ Emma indi, eý, Ýakup, seni
ýaradan,
eý, Ysraýyl, seni döreden
Reb şeýle diýýär:
«Gorkma, çünki Men seni azat
etdim,
adyňy tutup çagyrdym, sen
Meniňkisiň.
² Seniň bilen bolaryn suwlardan
geçeniňde,
derýalardan geçeniňde, seni
gark etmez olar,
oduň içinden ýöräniňde
ýanmarsyň,
ýalyn ýakmaz seni.
³ Men seniň Hudaýyň Reb,
Ysraýylyň Mukaddesi, seniň
Halasgäriň.
Men saňa töleg hökmünde
Müsüri,
seniň ýeriňe Efiopiýany, Sebyny
berdim.
⁴ Nazarymda eziz, gadyrly bolup,
seni söýýändigim üçin,
seniň öweziňe adamlar,
halklar bererin janyňyň deregine.
⁵ Gorkma, Men seniň bilendirin;
perzentleriňi gündogardan,
seni günbatardan getirerin.
⁶ Demirgazyga: „Olary ber“,
günorta: „Olary saklama“
diýerin;
ogullarymy uzakdan,
gyzlarymy ýeriň çetlerinden,

⁷ Maňa degişli bolan her kesi,
Öz şöhratym üçin ýaradanymy,
şekil berip döredenimi getir.

- ⁸ Gözli körleri,
gulakly kerleri öňe çykar.
⁹ Ähli milletler bir ýere ýygnansyn,
halklar toplansyn,
olaryň arasynda kim muny yglan
etdi?
Haýsysy bolup geçenleri öňden
bildirdi?
Güwälerini getirip, özlerini
aklasynlar,
başgalar eşidip: „Bu dogry“
diýsinler.
¹⁰ Siz Meniň şaýadymсыňyz,
muny Men – Reb aýdýandyryn.
Öz saýlan bendelerimsiňiz,
Siz Meni bilip, Maňa ynam ediň,
Meniň Şoldugyma düşüniň,
Menden öň hiç hudaý bolan
däldir,
Menden soň-da hijisi bolmaz.
¹¹ Men, diňe Men Rebdirin,
Menden başga Halasgär ýokdur.
¹² Men yglan etdim, halas etdim,
aýan etdim,
araňyzda başga hudaý ýok;
siz Meniň şaýatlarым.
Muny Men – Reb aýdýandyryn.
¹³ Owaldan bäre Men Olduryn.
Elimden halas edip biljek ýokdur.
Meniň edenimi ýatryyp biljek
barmy?»
¹⁴ Penakäriňiz, Ysraýylyň
Mukaddesi
Reb şeýle diýýär:
«Siziň hatyraňyza Babyla leşger
ýollap,
ähli babylylyary gaçgaklar
hökmünde
buýsanýan gämilerinde getirerin.

- ¹⁵ Siziň Mukaddesiňiz, Ysraýyly
Ýaradan,
Patyşaňyz Reb Mendirin».
- ¹⁶⁻¹⁷ Deňizden ýol,
çuň suwlardan ýoda açýar Reb,
söweş arabalary, atlary,
goşunlary söweşijileri bilen
çykarýar Ol;
olar ýykylyp, galyp bilmeyärler,
öçürilýärler, pelteler dek
söndürilýärler.
Bulary edýän Reb şeýle diýýär:
- ¹⁸ «Ýatlamaň öten zatlary,
köne zatlara üns bermäň.
- ¹⁹ Ine, Men bir täze zat edýärim,
ol häzir başlaýar,
görmeýärmisiňiz?
Men çölde ýol,
sährada derýalar emele
getirerin.
- ²⁰ Ýabany haýwanlar,
şagallardyr düýeguşlar
Meni hormatlarlar.
Men Öz saýlan halkymy
gandyrmak üçin çölde suwlar,
sährada derýalar bilen üpjün
etdim.
- ²¹ Maňa alkyş aýtsynlar diýip,
Özüm üçin ýaratdym bu halky.
- ²² Emma sen, eý, Ýakup,
çağyrmadyň Meni,
eý, Ysraýyl, Menden irdiň sen!
- ²³ Goýunlaryňyzy getirmediňiz
Maňa
ýakma gurbanlyk üçin,
gurbanlyklaryňyz bilen Meni
sýlamadyňyz.
Sadakalary size agyr ýük
etmedim,
ýakymly ysly tütetgi bilen
irizmedim.
- ²⁴ Hoşboý ysly gamyş satyn
almadyňyz Maňa,

- gurbanlyklaryňyzyň ýagyndan
doýurmadyňyz,
günäleriňiz bilen Maňa ýük
bolduňyz gaýtam,
etmişleriňiz bilen Meni
irizdiňiz.
- ²⁵ Öz hatyram üçin
ýazyklaryňyzy öçürýän
Mendirin,
Men günäleriňizi ýatlamaryn.
- ²⁶ Maňa ýatlat!
Gel, bilelikde dawalaşalyň,
aklanar ýaly
delilleriňi aýt.
- ²⁷ Ilkinji ataňyz günä etdi,
töwellaçylaryňyz garşyma
çykdylar.
- ²⁸ Munuň üçin biabraý etdim
ybadathananyň ruhanylaryny,
Ýakuby doly weýrançylyga,
Ysraýyly ryswalyga höküm
etdim».

44-nji bap

Ysraýyllar Hudaýyň saýlan halkydyr

- ¹ «Emma indi, eý, bendäm Ýakup,
saýlan Ysraýylym, gulak goý!
- ² Seni ýaradan, ýatgyda size şekil
beren
Men Reb gepleýärim.
Gorkma, eý, bendäm Ýakup,
ýagny saýlanym Ýeşurun!
- ³ Men suwsuz topraga suwlar
dökerin,
gury ýerlere çeşmeler
akdyrarin;
nesilleriňiň üstüne Ruhumy,
perzentleriňiň üstüne
berekedimi dökerin.
- ⁴ Olar gök ýaýladaky otlar kimin,
akar suwlar ýakasyndaky
söwütler kimin boý alarlar.

- ⁵ Biri: „Men Rebbiňki“ diýer,
beýlekisi öz adyna Ýakup dakar,
ýene biri: „Rebbiňki“ diýip ýazar
eline,
özünü Ysraýyl diýip atlandyrar».
- ⁶ Ysraýylyň Patyşasy we Penakäri
Reb,
Hökmürowan Reb şeýle diýýär:
«Men ilkinji we ahyrkydyryn,
Menden başga hudaý ýokdur.
- ⁷ Maňa meňzeýän barmy? Ol aýan
etsin,
gadymy halky berkarar edelim
bäri
bolup geçenleri aýdyp bersin ol;
geljek zatlary yglan etsin,
indi boljak zatlary habar bersin.
- ⁸ Gorkmaň, eýmenmäň,
Saňa owaldan aýtmadymmy,
bildirmedimmi näme?
Siz Meniň şaýatlarým!
Hudaý barmy Menden başga?
Başga Gaýa ýokdur,
hiç birini bilmeýärin».

Butparazlyga garşy pygamberlik

- ⁹ But ýasaýanlaryň bary biderekdir,
olara ýaraýan zatlary
peýdasyzdyr,
olaryň şaýatlary ne görýär, ne-de
zat bilýär.
Utanja galdyrylar olar.
- ¹⁰ Derde ýarawsyz hudaýy,
ýa guýma buty kim ýasaýar?
- ¹¹ Ine, onuň ähli ýoldaşlary
utandyrylar,
hünärmentleriň özlery
adamlardyr.
Ählisi ýygnanyşyp, ählisi bile
dursunlar;
dowla düşer olar, utanja galar.
- ¹² Demirçi guralyny alyp,
onuň bilen közde işleýär;

ol buta çekiç bilen şekil berýär,
güýçli goly bilen onuň üstünde
işleýär.

Ol ajygyp, güýçden gaçýar;
suwsuzlykdan mejalsyz bolýar.

- ¹³ Agaç ussasy ýüp bilen ölçeýär,
galam bilen bellik edýär,
törpi bilen şekil berýär,
isgene bilen belleýär.
Buthanada goýmak üçin
buty adam şekilli ýasaýar,
ynsan gözelligine görä ýasaýar.
- ¹⁴ Ol kedr agaçlaryny kesýär,
serwi we dub agaçlaryny alýar.
Tokaýyň agaçlaryndan birini
saýlaýar,
dagdan agajyny oturdýar, ýagys
ony ösdürýär.
- ¹⁵ Agaç ynsana odun bolýar,
ol getiren oduny bilen hem
ýylynýar,
oduny ýakyp, çörek bişirýär.
Şeýle hem özüne bir taňry
ýasap,
ybadat edýär oňa,
but ýasap, sežde edýär oňa.
- ¹⁶ Odunlaryň ýarysyny ýakyp,
oduň üstünde kebab bişirýär,
ondan iýip doýýar.
Ol ýylynyp, şeýle diýýär:
«Ine, ýylyndym,
alawyň howruny duýdum!»
- ¹⁷ Galanyndan bolsa bir taňry
ýasaýar,
özüne but ýasap, sežde edýär
oňa,
ybadat edýär, dileg edip, şeýle
diýýär:
«Meni halas et, meniň
taňrymsyň sen!»
- ¹⁸ Olar hiç zat bilmeýärler,
düşünmeýärler,
çünki görmesinler diýip gözleri,

düşünmesinler diýip ýürekleri
baglandy.

- ¹⁹ Hiç kim oýlanyp görmeýär,
«Odunyň ýarysyny ýakdym,
közüne çörek bişirdim,
etden kebab edip ýýdim,
indi galanyndan ýigrenji zat
ýasaýynmy?
Bir bölek agaja sežde
edeýinmi?»
diýer ýaly akyly-paýhas ýok.
- ²⁰ Küli hörek edinýärler
aldanan kalplary azaşdyrýar
olary,
janlaryny halas edip bilmeýärler,
«Sag elimdäki zat ýalan dälmi?»
diýip bilmeýärler.

Reb – Ýaradan we Halasgär

- ²¹ «Bulary ýatla, eý, Ýakup,
eý, Ysraýyl, sen meniň
bendämsiň;
siz meniň bendämsiňiz, Men
ýaratdym sizi,
eý, Ysraýyl, Men seni
unutmaryn.
- ²² Ýazyklaryňyzy bulut kimin,
günäleriňizi duman kimin
aýrarn.
- Maňa dolan, çünki Men sizi
zyňyza aldym».
- ²³ Aýdym aýdyň, eý, gökler,
çünki muny Reb etdi;
gygyryşyň, eý, ýeriň çuňluklary;
eý, daglar, jeňhel we ondaky
agaçlar
şatlykdan aýdym aýdyň,
çünki Ýakuby Reb azat etdi,
Ysraýylda Özüni şöhratlandyrdy.

- ²⁴ Size ýatgyda şekil beren
Penakäriňiz
Reb şeýle diýýär:

- «Ähli zady ýaradan,
gökleri ýeke Özi ýaýradan,
ýalňyz Özi ýeri ýazan,
²⁵ galp pygamberleriň alamatlaryny
puja çykarýan,
palçylary akmak edýän,
akyldarlara zarba berip,
bilýänlerini samsyklyga
öwürýän,
²⁶ bendesiniň sözünü tassyklaýan,
ilçileriniň aýdanlaryny amala
aşyryan,
Iýerusalime: „Ilatly bolarsyň!“,
Ýahuda şäherlerine: „Bular
täzeden gurlar,
harabalaryňy dikelderin!“ diýýän,
²⁷ çuňluga: „Gura,
derýalaryňy guradaryn“ diýýän,
²⁸ Kureşe: „Meniň çopanymdyr,
bar maksatlarymy ol amala
aşyrar“,
Iýerusalime: „Täzeden gurlar“,
ybadathana: „Düýbün tutular“»
diýýän Reb Mendirin.

45-nji bap

Reb Kureşi saýlaýar

- ¹ Reb seçip-saýlanyna,
sag elinden tutanyna, Kureşe
şeýle diýýär:
«Öňünde milletleri baş egdirerin,
patyşalary güýjünden mahrum
ederin,
gapylary açaryn öňünde,
derwezeler ýapylmaz.
- ² Men öňünden gidip,
daglary tekizlärin,
bürünç gapylary kül ederin,
demir kiltlerini döwerin.
- ³ Adyňy tutup çagyran Ysraýyl
Hudaýy
Meniň Rebdigimi bilmegiň üçin,

- garaňkylygyň hazynalaryny,
gizlin ýerlerdäki baýlyklary
saňa bererin.
- ⁴ Sen meni tanamasaň-da,
bendäm Ýakubyň,
saýlanym Ysraýylyň hatyrasyna
adyňy tutup çagyryp,
hormat goýdum saňa.
- ⁵⁻⁶ Men Rebdirin, başgasy ýokdur,
Menden başga Hudaý ýokdur.
Meni tanamasaň-da,
saňa Men güýç bererin.
Gündogardan günbatara deňeç
Menden başganyň ýokdugyny
bilsinler diýip,
Men güýç bererin saňa.
- ⁷ Nury, garaňkylygy ýaradýan
Mendirin,
abadançylygy, betbagtçylygy
getirýän-de Mendirin;
bularyň hemmesini Men – Reb
edýändirin.
- ⁸ Eý, gökler, ýokardan ýagdyryň,
bulutlar dogrulyk ýagdyrsyn;
ýer açylyp, gutulyş miwesini
bersin,
onuň bilen birlikde dogrulyk
bitsin;
bulary Men – Reb ýaratdym».
- ⁹ Ýaradany bilen dawalaşýanyň dat
gününe!
Ýeriň küýze döwürleriniň
arasyndaky
bir küýze döwügi!
Toýun özüni şekil berýäne:
«Näme ýasaýarsyň?»
«Ýasan zadyň tutawajy ýok»
diýermi ýa?
- ¹⁰ Atasyna: «Näme üçin dünýä
inderdiň meni?»
Enesine: «Näme üçin dogurdyň
meni?»
diýýäniň dat gününe!
- ¹¹ Ysraýylyň Mukaddesi,
ony ýaradan Reb şeýle diýýär:
«Ogullarymyň geljegi hakda
Meni sorag edýäňizmi?
Elimiň işi hakda buýruk
berýäňizmi Maňa?
- ¹² Men ýeri döretdim,
onda ynsanlary ýaratdym;
ellerim gökleri gerdi,
asman jisimlerine buýruk
berdim.
- ¹³ Kureşi dogrulyk bilen oýardym,
bütün ýollaryny dogrularyn;
Meniň şäherimi ol diker,
ýesirlerimi tölegsiz, peşgeşiz
azat eder ol».
Muny Hökmürowan Reb diýýär.
- ¹⁴ Reb şeýle diýýär:
«Müsüriň baýlygy, Efiopiýa
söwdasy,
uzyn boýly sabalylar
saňa gelerler, seniňki bolar.
Gandally gullar ýanyňa gelip,
seniň zzyňa eýererler,
saňa tagzym edip ýalbararlar:
„Hudaý diňe seniň bilendir,
başgasy ýokdur;
Ondan başga hudaý ýokdur“».
- ¹⁵ Hakykatdan-da, Özüni gizleýän
Hudaý Sensiň,
eý, Ysraýyl Hudaýy, eý,
Halasgär!
- ¹⁶ Ähli but ýasaýanlar utandyrylar,
ryswa ediler;
ählisi bile ryswa bolar olaryň.
- ¹⁷ Emma Ysraýyly Reb halas etdi,
Ol baky halas edýär;
asyrlar boýy utanja galmarsyňyz,
ryswa edilmersiňiz.
- ¹⁸ Gökleri ýaradan,
Ol Hudaý,
dünýäni ýaradan, oňa şekil beren,

ony berkiden,
boş bolmasyn,
adamly bolsun diýen
Reb şeýle diýýär:
«Men Rebdirin, Menden başga
hiç kim ýokdur».

¹⁹ Men gizlinlikde,
tümlük mekanynda
geplemedim,
Ýakubyň nesline:
«Meni çola ýerden agtaryň»
diýmedim.
Men – Rebbiň sözleýäni
hakykatdyr,
dogrulykdyr beýan edýäni.

Butlar Babyly halas edip bilmeýär

²⁰ Eý, milletlerden gaçyp gutulanlar,
toplanyň, bir ýere toplanyň,
birek-birege ýakynlaşyň!
Agaç butlary göterip gezýänler,
halas edip bilmeýän hudaýdan
dileg edýänleriň bilýän zady
ýokdur.

²¹ Bildiriň, dawaňyzy aýdyň,
goý, hemmesi üýşüp
maslahatlaşsýnlar!
Muny owaldan aýdan kim?
Geçmişde aýan eden kim?
Men – Reb dälmidir?
Menden başga hudaý ýokdur,
Men adyl Hudaý we
Halasgärdirin,
Menden başga hiç kim ýokdur.

²² Eý, ýeriň dört künjegindäkiler,
Maňa dolanyň-da, halas boluň!
Men Hudaýdyryn, Menden
başgasy ýokdur.

²³ Öz barlygymdan ant içdim,
agzymdan çykan söz dogrudyr,
ol boş dälidir:
«Her bir dyz önümde epiler,
her bir dil Menden ant içer».

²⁴ Olar: «Dogrulyk hem kuwwat
ýalňyz Rebdedir» diýerler.
Oňa gazap bildirenleriň ählisi
huzuryňa gelip, utanarlar.
²⁵ Ysraýylyň bütin nesli
Rebde aklanar, şöhratlanar.

46-njy bap

Rebbiň maksatlary

¹ Bel hudaýy dyza çökýär,
Nebo hudaýy egilýär,
heýkelleri öküzlere ýüklenýär;
daşayan zatlaryňyz agyr yük
deý,
ýadaw haýwanlara ýüklenilýär;
² hudaýlar egilýärler, dyza
çökýärler,
heýkellerini halas edip bilmän,
özleri sürgün edilýärler.

³ Eý, Ýakubyň nesli,
Ysraýyl nesliniň aman
galanlary!
Göwrede galanyňyz bäri etdim
aladaňyzy,
doglanyňyz bäri elimde göterdim.
⁴ Garranyňyzda-da, Men Şolduryn,
saçyňyz agaranda hem sizi
götererin,
sizi Men ýaratdym, Özüm
götererin,
Men göterip, sizi halas ederin.

⁵ Meni kime meňzedýärsiňiz?
Kim bilen deňeşdirýärsiňiz?
Kime deňeýärsiňiz, Maňa
meňzeýän barmy?

⁶ Altyny torbadan guýýanlar,
kümşi terezide çekýänler
bir zergäri hakyna tutýarlar,
ol-da olardan bir hudaý ýasaýar;
olar ýere ýüzin düşüp, oňa
sežde edýärler.

⁷ Ony gerişlerine alyp göterýärler,
ýerinde goýýarlar, ol şol ýerde
durýar,
ýerinden gozganyp bilmeýär.
Jogap bermeýär oňa perýat
edenlerinde,
hiç bir beladan gutarmaýar.

⁸ Eý, günäkärler, unutmaň muny,
mert boluň, çykarmaň ýatdan.

⁹ Gadymda bolan-geçen zatlary
ýatlaň,
Men Hudaýdyryn, Menden
başga Hudaý ýokdur,
Men Hudaýdyryn, Maňa
meñzeýän ýokdur.

¹⁰ Owaldan ahyra boljagy,
heniz bolmadyklary aýan edýäriň.
Men: «Berjaý bolar maksatlarym,
bar isleglerimi amal ederin»
diýýäriň.

¹¹ Gündogardan bir ýyrtyjy guşy,
maksadymy berjaý etjek birini
uzak ýurtdan çagyrdym.
Bulary aýdan Mendirin,
ýerine-de ýetirerin;
Men niýet etdim, amala
aşyrarýn ony.

¹² Eý, gutulyşdan uzak bolan
dikdüşdiler,
gulak goýuň Maňa!

¹³ Men halas etmek üçin ýakyn
gelyäriň,
uzakda däldirin,
uzak eglemerin halas edişimi,
Siony halas ederin,
Ysraýyla şöhratymy bererin.

47-nji bap

Babyl şäheriniň synmagy

¹ «Eý, boýy ýeten Babyl gyzy,
aşak düş-de, toza çök!

Eý, kesetler gyzy,
ýerde otur, tagtyň ýokdur!
Näzik, mylaýym,
diýilmez indi saňa.

² Degirmen daşlaryny al-da, un
üwe,
aýyr ýapynjaňy, lybasyňy çykar,
derýalardan geç, baldyrlaryňy
ýalaňaçla-da.

³ Ýalaňaçlygyň aýan bolar,
aýbyň açylar.
Öç alaryň Men,
hiç kimi aýamaryň».

⁴ Penakärimiz Ysraýylyň
Mukaddesidir,
Hökmürowan Rebdir ady.

⁵ «Eý, Babyl gyzy,
ümsüm otur, tümlüğe git!
Saňa „patysalyklaryň
melikesi“ diýilmez indi.

⁶ Halkyma gaharlandym,
mirasymy harlap,
seniň eliňe berdim;
sen olara rehim etmediň;
hatda gojalara-da
agyry boýunturyk atdyň.

⁷ Sen: „Men ebedi melike bolaryň“
diýdiň,
bulara üns bermediň,
näme boljagyny oýlanmadyň».

⁸ Eý, eşreti söýýän,
howpsuzlykda ýaşap, içinden:
«Diňe men, menden başga ýok,
dul oturmaryň,
perzent ýitgisini görmerin»
diýýän
sen muňa gulak goý indi!

⁹ Bularyň ikisi-de bir günde,
duýdansyz başyňa geler:
perzentleriňden aýrylarsyň, dul
galarsyň.

- Gözbagçylar köpem bolsa,
jadygöýleriň bolam bolsa,
bularyň bary başyňa geler.
- ¹⁰ Öz pisligiňe bil bagladyň;
sen: «Meni hiç kim görmeyär»
diýdiň.
Paýhasyň we bilimiň seni
azaşdyrdy,
içinden: «Diňe men,
menden başga ýok» diýdiň.
- ¹¹ Munuň üçin başyňa bela geler,
jadygöýlik bilen halas edip
bilmersiň;
başyňa betbagtçylyk iner,
öňüni alyp bilmersiň sen onuň;
duýdansyz üstüňe geler
oslamayan weýrançylygyň.
- ¹² Ýaşlygyňdan bäri ugrunda jan
çeken
jadygöýleriňdir gözbagçylaryň
bilen gal,
belki, olardan peýda görersiň,
belki, olar bilen gorkuzarsyň!
- ¹³ Maslahatçylaryň köplüginde
ýaña ýadadyň.
Goý, müneçjimler, her aý üçin
täleýnama düzýänler,
ör tursunlar-da,
başyňa geljek zatlardan seni
gutarsynlar indi.
- ¹⁴ Ine, olar sypal kimindirler,
ot olary ýandyryň;
janlaryny ýalnyň güýjünden
halas edip bilmeýärler.
Bu ot ne çoýunara köz,
ne-de alaw bolar başynda
oturara.
- ¹⁵ Ine, bile zähmet çekişenler,
ýaşlygyňdan seniň bilen
iş salşanlar nähili bolup
çykýarlar;

öz ýoluna rowanadyr olaryň
hersi,
halas eden bolmaz seni.

48-nji bab

Reb Ýaradyjy hem Penakärdir

- ¹ Eý, Ýakubyň nesli, gulak goý!
Ysraýylyň ady bilen atlandyrylan,
Ýahudanyň bilinden önen, siz,
Rebden ant içýärsiňiz,
ýatlaýarsyňyz Ysraýyl Hudaýyny,
emma çyn ýürekden,
dogrulyk bilen etmeýärsiňiz
bulary.
- ² Özlerini mukaddes şäherden diýip,
Ysraýyl Hudaýyna daýanýarlar
olar;
Onuň ady Hökmürowan Rebdir.
- ³ «Geçmişdäkileri owaldan Men
beýan etdim,
Meniň agzymdan çykdy, Men
olary bildirdim;
duýdansyz şeýle etdim, olar
berjaý boldy.
- ⁴ Siziň kesirdigiňizi Men
bilýändirin.
Ýeňse damaryňyz demirdendir,
maňlaýyňyz misdendir.
- ⁵ Bulary size owaldan beýan etdim.
„Bulary eden meniň butum,
oýma, guýma heýkellerim
bulary buyruk berdi“
diýmeziňiz ýaly,
berjaý bolmankalar, olary size
aýan etdim.
- ⁶ Indi eşidenleriňiziň ählisini görüň;
olary yglan etjek dälmişiňiz?
Indiden beýläk size täze zatlary,
siziň bilmeýän, gizlin
zatlaryňyzy aýdaryn.

⁷ Bular ýaňy ýaradyldy, geçmişde
däl,

şu güne deňeç bilmediňiz
bulary,

„Bulary eýýäm bilýärdik“
diýerdiňiz ýogsa.

⁸ Ne eşitdiňiz siz, ne-de bildiňiz,
owaldan gulagyňyz açylmandy.

Men siziň dönüklük etjekdigiňizi
bildim,

doglanyňyzdan bári size
topalaňçy diýildi.

⁹ Öz adymyň hatyrasyna gaharymy
ýatyrýaryn,

gaharymy saklaýaryn Öz
hormatymyň hatyrasyna,

ýok ederdim sizi ýogsam.

¹⁰ Ine, seni sapladym, ýöne kümüş
dek däl,

azap küresinde synadym seni.

¹¹ Öz hatyrama, Öz mertebäme
muny edýärin,

näme üçin Meniň adym
harlansyn?

Başga bermerin Öz şöhratymy.

Babyldan çykyň!

¹² Eý, Ýakup,
eý, çagyranym Ysraýyl,

Meni diňle!

Men Şolduryn, Ilkinji-de,

Ahyrky-da Mendirin.

¹³ Ýeriň binýadyny goýan Meniň
elimdir,

Meniň sag elimdir gökleri

ýaýradan;

bary birlikde önümde durýarlar,

olary çagyranymda».

¹⁴ Hemmäňiz toplanyň, diňläň!

Butlaryň haýsasy bulary öňden
aýan etdi?

Reb birini saýlap-seçer,

ol Rebbiň Babyyla garşy

maksadyny amala aşyrar,

onuň goly babylylara garşy bolar.

¹⁵ «Men, hawa, Men gepledim,

ony Men çagyrdym, Men

getirdim,

ol öz ýolunda üstünlik gazanar.

¹⁶ Maňa ýakynlaşyň-da, muny

eşidiň!

Owaldan ýaşyryn geplän

däldirin Men,

şondan bári Men şol ýerde».

Indi Hökmürowan Reb meni we
Ruhuny iberdi.

¹⁷ Penakäriňiz, Ysraýylyň

Mukaddesi

Reb şeýle diýýär:

«Peýdaly zady öwredýän size,

ýöremeli ýoluňyzdan äkidýän

Hudaýyňyz Reb Mendirin.

¹⁸ Tabşyryklaryma gulak asan

bolsadyňyz,

şonda abadanlygyňyz derýa deý,

dogrulygyňyz deňiz tolkunlary

deý bolardy.

¹⁹ Perzentleriňiz çäge deý,

nesilleriňiz çäge ownuklary deý

bolardy;

atlary huzurymdan aýrylmaz,

ýok edilmez».

²⁰ Babyldan çykyň, kesetlerden

gaçyň,

muny şatlykly owaz bilen aýan

ediň, jar ediň,

aňry çetine ýetsin zeminiň;

«Reb bendesi Ýakuby azat etdi!»

diýiň.

²¹ Çölleriň içi bilen äkidilende-de,

suwsamandy olar,

olar üçin gaýadan suw akdyrdy;

Ol gaýany ýardy, suw çogup

çykdy ondan.

²² Reb: «Pislere rahatlyk ýokdur»
diýýär.

49-njy bab

Rebbiň bendesi

- ¹ Eý, adalar, meni diňläň!
Eý, uzakdaky halklar, gulak
asyň!
Ýatgydakam Reb meni çagyrdy,
enemiň göwresindekäm adymy
tutdy.
- ² Dilimi kesgir gylyç kimin etdi,
meni eliniň kölegesinde gizledi;
ýiti ok edip,
Öz sagdagynda ýaşyrdy meni.
- ³ Ol maňa: «Sen Meniň bendämsiň,
eý, Ysraýyl, Men sende
şöhratlanaryn» diýdi.
- ⁴ Onsoň men: «Biderek zähmet
çekdim,
biderek, bihuda sarp etdim
güýjümi;
ýöne hakym Reb bilendir,
syлагym Hudaýym bilendir».
- ⁵ Ýakup neslini Özüne
gaýtarmagym üçin,
Ysraýyly Onuň önüne
toplomagym üçin,
ýatgydakam maňa şekil berip,
bendesine öwürdi Reb meni.
Men Rebbiň nazarynda hormat
gazandym,
Hudaýym meniň güýç-
-gudratym boldy.
- ⁶ Ol: «Ýakubyň tirelerini täzedan
dikeltmek üçin,
ysraýylyň goralyp
saklananlaryny yzyna
getirmek üçin
bendäm bolmagyň ýeterlik dälidir,
seni milletlere nur ederin,
seniň üstüň bilen

ýeriň aňry çäğine çenli halas
ederin» diýýär.

- ⁷ Ynsanyň kemsidyänine,
halkyň ýigrenýänine,
hökümdarlaryň guluna
Ysraýylyň Penakäri,
onuň Mukaddesi Reb şeýle
diýýär:
«Patyşalar seni görüp, aýaga
galarlar,
hökümdarlar iki bükülip tagzým
ederler,
Ysraýylyň Mukaddesi, seni
saýlan
Reb sadykdyr».

Reb halkyny yzyna getirer

- ⁸ Reb şeýle diýýär:
«Merhemet görkezjek
döwrümde saňa jogap bererin,
kömek ederin halas etjek
günümde;
seni goraryn,
halka äht hökmünde bererin seni
sen ýurdy täzedan dikeldersiň,
çolaryp galan mülki paýlarsyň.
- ⁹ Ýesirlere: „Çykyň“,
garaňkydakylara: „Görnüň“
diýersiň.
Olar ýol boýlarynda otlarlar,
takyr depelerde öri taparlar.
- ¹⁰ Ajykmazlar, suwsamazlar,
jözwa hem Gün olary ýakmaz,
çünki olara rehim edeniň Özi ýol
görkezzer,
olary suw çeşmelerine getirer.
- ¹¹ Ähli daglarymy ýola öwrerin,
şayollarym belende galdyrylar.
- ¹² Ine, olar uzaklardan,
käsi demirgazykdan, käsi
günbatardan,
hatda Sinim ýurdundan gelerler.
- ¹³ Şatlykdan gygyryň, eý, gökler!

- Eý, zemin, begen!
 Aýdyma gygyryşyň, eý, daglar!
 Reb Öz halkyna teselli berdi,
 ejir çekýänlere rehim eder.
- ¹⁴ Emma Sion: „Reb terk etdi meni,
 Taňrym meni unutdy“ diýdi.
- ¹⁵ Emdirýän ene balasyny unudyp
 bilermi?
 Özünden önen çaga rehim
 etmezmi?
 Hatda ene öz balasyny unutsa-da,
 Men seni unutmaryn.
- ¹⁶ Ine, Men adyňy ellerimiň aýasyna
 ýazdym,
 diwarlaryň göz öňümdedir
 elmydam.
- ¹⁷ Ogullaryň howlугyşyp gelerler,
 seni weýran edenler çykyp
 giderler.
- ¹⁸ Gözleriňi daş-töwerege aýla-da,
 seret,
 olaryň hemmesi toplanyp,
 ýanyňa gelyärler.
 Barlygymdan ant içýäriň,
 olaryň bary seniň üçin bezeg
 bolar,
 gelin dek olary dakynarsyň.
 Muny Men – Reb aýdýandyryn.
- ¹⁹ Ýeriň weýran edilip, çolaran
 bolsa-da,
 haraba dönen bolsa-da ýurduň,
 indi ýurt halkyňa darlyk eder,
 seni ýuwudyp-ýalmanlar
 senden uzaklaşarlar.
- ²⁰ Agyr ýitgi astynda doglan
 çagalaryň
 ýene saňa şeýle diýerler:
 „Bu ýer bize darlyk edýär,
 mesgen tutara bize ýer ber“.
- ²¹ Şonda sen içinden diýersiň:
 „Bulary maňa kim dogrup berdi?
- Çagasyzdyň, önelgesizdim,
 sürgün edilip kowlupdym;
 eýsem bulary kim ulaltdy?
 Ýeke-ýalňyz galypdym,
 bular nireden gelip çykdylar?“».
- ²² Hökmürowan Reb şeýle diýýär:
 «Ine, milletlere elim bilen ýşarat
 ederin,
 halklara baýdagymy galdyrarın;
 olar ogullaryňy gujaklarynda
 getirerler,
 gyzlaryňy gerişlerinde götererler.
- ²³ Patyşalar saňa atalyk,
 şa aýallary saňa enelik ederler.
 Olar saňa tagzym edip,
 aýak tozuňyzy ýalarlar.
 Şonda sen Meniň Rebdigimi
 bilersiň.
 Maňa umyt baglaýanlar utanja
 galmaz».
- ²⁴ Güýçliniň elinden oljasyny alyp
 bolarmy?
 Zalymyň^a ýesir alanlaryny azat
 edip bolarmy?
- ²⁵ Emma Reb şeýle diýýär:
 «Hawa, güýçliniň ýesirleri
 yzyna alnar,
 zalymyň oljasy elinden azat ediler;
 Men saňa garşy durana garşy
 durup,
 çagalaryňy halas ederin.
- ²⁶ Saňa sütem edýänleriň özlerini
 özüne iýdirerin,
 täze şerap içen deý öz
 ganlaryndan serhoş bolarlar.
 Onsoň ähli ynsanlar Meniň
 Rebdigimi,
 seniň Halasgäriňdigimi,
 Penakäriňdigimi,

^a 49:24 *Zalymyň* – käbir golýazmalarda *dogruçylyň*.

Ýakubyň Gudratly
Hudaýydygymy bilerler».

50-nji bab

- ¹ Reb şeýle diýýär:
«Ejeňiz talak zerarly gitdimi?
Eýsem bergidar bolup satdymmy
sizi?
Ine, siz öz etmişleriňiz sebäpli
satyldyňyz,
siziň ýazyklaryňyz zerarly
ejeňiz kowuldy.
² Näme üçin gelenimde, hiç kim
ýokdy?
Näme üçin çagyranymda, hiç
kim jogap bermedi?
Sizi azat etmäge gysgamy golum?
Ýa sizi halas etmäge Mende
güýç ýokmy?
Öz käýinjim bilen deňzi
guradýaryn,
derýalary çöle öwürýärim;
balyklar suwsuzlykdan
porsaýarlar,
teşnelikden ölýärler.
³ Göklere gara geýdirýärim,
july olaryň örtgüsi edýärim».

Rebbiň gulunyň ejiri

- ⁴ Mejalsyzlara söz bilen ýardam
ederim ýaly
Hökmürowan Reb maňa dana
dil berdi.
Ol dana adamlar deý diňlesin
diýip,
gulagymy oýarýar her säher.
⁵ Hökmürowan Reb gulagymy açdy,
men garşy çykmadym,
yza çekilmedim.
⁶ Özümi urýanlara arkamy,
sakgalymy ütýänlere ýaňagymy
tutdum;
masgaralanmaktan,

tüýkürmeden ýüzümi
gizlemedim.

- ⁷ Hökmürowan Rebbiň maňa
ýardam berendigi üçin,
men utanja galmadym,
ýüzümi çakmakdaşy deý etdim,
men utandyrylmajagymy
bilýärim.
⁸ Meni aklajak ýakynymdadyr,
meniň bilen dawalaşjak kim?
Geliň, ýüzleşeliň.
Günäkärleýjim kim meniň?
Goý, ýanyma gelsin!
⁹ Maňa ýardam edýän
Hökmürowan Rebdir.
Kim meni günäli çykarjak?
Olaryň ählisi geým deý köneler,
olara güýe deger.
¹⁰ Siziň araňyzda Rebden gorkup,
Onuň gulunyň sözüne gulak
asýan barmy?
Garaňkylykda gezýän, yşgy
bolmadyk,
Rebbiň adyna bil baglap,
Hudaýyna daýansyn.
¹¹ Emma ot ýakyp,
alawly oklar guşanan siziň
hemmäňiz
öz oduňzyň yşgynda,
ýakan alawly oklaryňzyň
arasynda geziň!
Meniň elimden başyňyza geljek
şudur:
siz azap içinde ýatarsyňyz.

51-nji bab

Geljege umyt

- ¹ Reb şeýle diýýär:
«Eý, dogrulygy yzarlaýanlar,
eý, Rebbi agtarýanlar,
Maňa gulak goýuň!

- Kesilip alnan gaýaňyza,
gazylyp çykarylan çukuryňyza
serediň.
- ² Ataňyz Ybraýyma,
özüňizi dogran Sara nazar aýlaň;
Ybraýymy çagyranymda, ol
ýekedi,
emma Men ony ýalkadym,
köpeldim».
- ³ Reb Siona,
onuň ähli harabalaryna teselli
berer,
onuň çölünü Erem deý eder,
Rebbiň bagy deý eder onuň
sährasyny;
şatlyk we begenç,
şükür we aýdym sesi eşidiler
ondan.
- ⁴ «Meni diňle, eý, halkym,
Maňa gulak goý, eý, milletim!
Menden bir kanun çykar;
adalatym halklara nur bolar.
- ⁵ Azat etmek üçin tiz çykaryn,
Men halas etmäge ýola düşdüm,
gollarym halklara höküm eder,
adalar Maňa intizardyrlar,
gudratyma umyt baglaýarlar.
- ⁶ Gözleriňizi göklere dikiň,
aşaga, ýere serediň;
gökler tüsse kimin ýitip gider,
ýer ýüzi eşik kimin tozar;
onda ýaşayanlar hem çybyn dek
ölerler,
emma Men ynsanlary baky
halas ederin,
olary azat ederin.
- ⁷ Eý, dogrulygy bilýänler,
kanunymy ýüreginde
saklaýanlar,
Meni diňläň!
Ynsanlaryň ýazgarmalaryndan
gorkmaň,
- olaryň sögünçlerinden heder
etmäň.
- ⁸ Güýe olary eşik kimin iýer,
olary ýüň kimin iýer güýe;
Men bolsa sizi elmydama azat
ederin,
asyrlar boýy sizi halas ederin».
- ⁹ Oýan, eý, Rebbiň goly, oýan,
gudraty geýin!
Gadym günlerdäki dek,
owalky nesillerdäki dek oýan!
Rahab aźdarhany parçalan,
parran deşen Sen dälmidin?
- ¹⁰ Deňzi, uly çuňlugyň
suwlaryny guradan,
azat edilenler geçsin diýip,
deňziň çuň ýerlerini
ýola öwren Sen dälmidin?
- ¹¹ Rebbiň azat edenleri dolanarlar,
aýdym aýdyp, Siona gelerler,
başlarynda ebedi şatlyk bolar,
begenç hem şatlyk tapanlar olar,
gam-gussa hem nala ýok bolar.
- ¹² «Size göwünlik berýän Mendirin,
näme üçin ölümlü ynsandan,
ot kimin solýan
adam oglundan gorkýarsyňyz?
- ¹³ Sizi ýaradan, gökleri ýaýradan,
ýeriň düýbünü tutan
Rebbi unutdyňyz.
Sizi ýok etmek niýetinde bolan
zulmkäriň gazabyndan uzakly
gün gorkýarsyňyz.
Hany, zulmkäriň gazaby
niredе?
- ¹⁴ Ýesirler basym azat ediler,
ölmez, gabra inmez olar,
çörekleri kemlik etmez.
- ¹⁵ Tolkunlary uwasyn diýip, deňzi
çaýkaýan
Hudaýyňyz Reb Mendirin».
Onuň ady Hökmürowan Rebdir.

¹⁶ «Sözlerimi agzyňa saldym,
seni elimiň kölegesinde
gizledim;
gökleri berkarar etdim,
ýeriň düybüni tutdum,
Siona: „Sen Meniň halkymsyň“
diýdim».

Rebbiň gazap kasesi

¹⁷ Oýan, eý, Iýerusalim oýan, aýaga
gal!

Rebbiň gazap kasesini Onuň
elinden içdiň,
serhoşlyk kasesini
başyňa çekdiň.

¹⁸ Öz dogran ähli ogullarynyň
içinde

Iýerusalime ýol görkezýäni ýok;
ekläp-saklan ähli ogullarynyň
arasynda
elinden tutup, oňa goldaw
berýäni ýok.

¹⁹ Başyňa bu iki bela:

harabaçylyk we weýrançylyk,
açlyk we gylç geldi.

Kim saňa duýgudaşlyk bildirer?
Saňa nädip göwünlik bereýin?

²⁰ Ogullaryň tapdan düşüp,
her köçäniň başynda ýatrylar,
tora düşen dag keyigi ýaly bolup;
Rebbiň gazabyndan,
Hudaýyň käýinjinden pürepür
olar.

²¹ Munuň üçin, eý, azap çeken,
çakyrсыz serhoş bolan halk,
muny eşit!

²² Taňry Rebbiňiz,
Öz halkyny gorayan Hudaýyňyz
şeýle diýýär:

«Ine, Men serhoş edýän käsäni
eliňden aldym,
Meniň gazap käsämden
mundan beýläk içmersiň.

²³ Bu käsäni sütemkärleriňiň eline
bererin,

Olar saňa:

„Üstüňden geçerimiz ýaly, ýerde
ýüzün ýat“ diýdi.

Senem olar geçer ýaly
ýer kimin, ýol kimin etdiň
arkaňy».

52-nji bab

Sionyň satlygy

¹ Oýan, eý, Sion, oýan! Gudratyňa
beslen!

Eý, Iýerusalim, mukaddes şäher,
gözel lybasa gir!
Sünnetsizler, haram adamlar
içeri girmezler asla.

² Üstüňdäki tozany kak-da,
gal, eý, Iýerusalim, tagtda otur.
Boýnuňdaky zynjyry üz,
eý, Sion, ýesir gyz!

³ Reb şeýle diýýär:

«Siz muğt satlydyňyz,
zyňyza pul tölenmän
alnarsyňyz».

⁴ Hökmürowan Reb şeýle diýýär:

«Halkym mesgen tutjak bolup,
owal Müsüre gidipdi;
soňra aşurlar olara nähak sütem
etdiler».

⁵ Reb: «Indi bu ýerde nämäm bar?»
diýýär.

«Halkym biderek ýere äkidildi,
hökümdarlary perýat edýärler.
Adym uzakly gün harlanýar».

Muny Reb aýdýandyr.

⁶ «Munuň üçin halkym Meniň

adymy biler;
şonuň üçin gepleýäniň
Mendigimi
şol gün bilerler. Ine, bu
Mendirin».

⁷ Dagdan aşyp,
 parahatlygy yglan edýän
 habarçynyň gelşi ne gözeldir!
 Ol: «Reb Halasgärdir» diýip jar
 edip,
 Siona: «Hudaýyň höküm sürýär»
 diýip,
 hoş habar getirýär.

⁸ Diňläň! Garawullaryň seslerini
 gataldýar,
 şatlanyp, bile aýdym aýdýarlar;
 Rebbiň Siona gaýdyp gelşini
 öz gözleri bilen görerler olar.

⁹ Eý, Iýerusalimiň harabalary,
 şatlyk bilen aýdyma gygyryň!
 Reb Öz halkyna teselli berdi,
 Iýerusalimi azat etdi.

¹⁰ Ähli milletleriň gözleriniň
 alnynda
 Reb mukaddes bilegini çermedi;
 ýeriň aňry uýy
 Hudaýymyzyň halas
 edýändigini görer.

¹¹ Baryň, gidiň, ol ýerden çykyň!
 Haram zatlara el degirmäň;
 ol ýerden çykyp, tämizleniň,
 eý, Rebbiň gap-gaçlaryny
 görerýänler!

¹² Emma siz gyssagly çykmarsyňyz,
 gaçyp gitmersiňiz;
 çünki Reb siziň öňüňizden gider,
 Ysraýyl Hudaýy zyyňyzda
 gorag bolar.

***Rebbiň gulunyň ejir
 çekmesi we beýgeldilişi***

¹³ Ine, gulum rowaçlanar,
 ol beýgeldiler, ýokary
 galdyrylar,
 gaty belende çykarylar.

¹⁴ Köpler oňa haýran galdy.
 Onuň keşbi ähli ynsanyňkydan
 betnyşandy,

syraty ynsan oglunyňka
 meňzemeýärdi.

¹⁵ Ol köp milletleri geň galdyrar;
 patyşalar onuň ýanynda agzyny
 ýumarlar;
 çünki olar öň aýdylmadyk zady
 görüp,
 eşitmedik zatlaryna düşünerler.

53-nji bab

¹ Biziň habarymyza kim ynandy?
 Rebbiň güýç-gudraty kime aýan
 boldy?

² Ol Rebbiň öňünde näzik maýsa
 dek,
 gury ýerdäki kök deý ösdi;
 biziň oňa serederimiz ýaly,
 onda ne şekil, ne syrat bardy,
 arzuwlarymyz ýaly keşp ýokdy.

³ Ol äsgerilmedi, ynsanlar ony ret
 etdi,
 ol derdi, hassalygy bilýän
 adamdy;
 adamlar ondan ýüzlerini
 öwürdiler,
 ol äsgerilmedi,
 hiç zatça-da görmedik ony biz.

⁴ Ol biziň hassalygymyzy öz
 üstüne ýükledi,
 biziň dertlerimizi çekdi;
 biz bolsa ol Hudaý tarapyndan
 jezalandyrylyp,
 urlup ejir çekendir diýip pikir
 etdik.

⁵ Emma ol biziň ýazyklarymyz
 üçin ýaralandy,
 biziň etmişlerimiz üçin ezýet
 çekdi,
 rahatlygymyz üçin jeza onuň
 başyna geldi,
 onuň ýaralary arkaly biz şypa
 tapdyk.

⁶ Ählimiz edil goýun ýaly azaşdyk;

öz ýolumyz bilen gitdik herimiz,
Reb ählimiziň etmişimizi oňa
ýükledi.

⁷ Oňa sütem edildi, ol ejir çekdi,
emma şonda-da agzyny açmady.

Soýulmaga äkidilip barýan guzy
dek,

gyrkymçynyň öňündäki sessiz
goýun dek,

hiç agzyny açmady ol.

⁸ Ol sütem, adalatsyzlyk bilen
äkidildi.

Onuň nesli hakda kim aýdyp
biljek?

Ol diriler diýaryndan mahrum
edildi,

halkymyň ýazygy üçin zarba
oňa degdi.

⁹ Onuň gabry pisler bilen boldy.

Ol baý adamyň ýanynda
jaýlandy,

ol hiç hili sütem etmändi,
agzyndan ýalan sözler

çykmandy.

¹⁰ Emma onuň ezilmesi,

dert çekmesi Rebbiň islegidi.

Onuň jany günä gurbanlygy edilse,

ol neslini görer, onuň ömri uzar;

Rebbiň islegi ol arkaly rowaçlanar.

¹¹ Janynyň çeken jebir-jepalarynyň
hözirini görüp, ol kanagatlanar.

Öz bilşine görä,

Meniň dogry gulum köpleri
aklar,

öz üstüne alar olaryň etmişini.

¹² Şonuň üçin Men oňa

beýik adamlaryň arasyndan paý
bererin;

oljany güýçlüler bilen paýlaşar ol,
janyny gurban etdi ol,

ýazyklylar bilen bir saýyldy;

ol köpleriň günäsini öz üstüne
aldy,

olaryň ýazyklarynyň
geçilmegini diledi.

54-nji bap

Rebbiň ähti

¹ Reb: «Şatlan, eý, çaga dogmadyk,
önelgesiz,

burguda bolmadyk,

begençden aýdym aýt!

Çünki öň terk edilen aýalyň
ogullary

ärli aýalyň ogullaryndan köp
bolar» diýýär.

² Çadyryňň ýerini giňelt,
mesgeniňň perdelerini ger,

gaýgyрма;

tanaplaryňy uzalt,

gazyklaryňy berkit.

³ Sen saga-sola ýaýylyrsyň,
nesilleriň milletleri eýeläp,

çola şäherlerde ornaşarlar.

⁴ Gorkma, utanja galmarsyň sen;
ruhdan düşme, ryswa

bolmarsyň sen;

ýaşlygyňdaky utanjyňy

unudarsyň,

dulluk ryswaňy ýatlamarsyň

mundan beýläk.

⁵ Ýaradyjyň seniň äriňdir,

Onuň ady Hökmürowan Rebdir;

Ysraýylyň Mukaddesi

Penakäriňdir,

Oňa bütün dünýäniň Hudaýy

diýilýär.

⁶ Reb seni terk edilen,

kalby gussaly aýal dek,

ret edilen ýaş gelin dek çagyrdy.

Muny Hudaý diýýär.

⁷ «Men seni bir salym terk etdim,

ýöne beýik rehim bilen seni

ýygnaryn.

⁸ Gazap odunda

- senden bir salym ýüzümi
gizledim,
emma saňa rehim ederin sadyk
söýgi bilen».
- Muny Penakäriňiz Reb diýýär.
- ⁹ Bu Meniň üçin Nuhuň döwri
kimindir,
Nuhuň tupany ýer ýüzünde
indi gaýtalanmaz diýip ant içişim
ýaly,
saňa-da gaharlanmaryn indi,
hiç haçan käyemerin diýip ant
içdim.
- ¹⁰ Daglar yerinden gozgansa-da,
depeler sarssa-da,
sadyk söýgim senden aýrylmaz,
sarsmaz parahatçylyk ähtim.
Saňa rehim eden Reb diýýär
muny.
- ¹¹ «Eý, harasada düşüp, teselli
tapmadyk
muşakgatly şäher!
Daşlaryňy gymmatbaha
daşlardan goýup,
gök ýakutlar bilen düýbüňi
tutaryn.
- ¹² Künreleriňi lagyldan,
derwezeleriňi jöwherden,
gymmatbaha daşlardan ederin
diwarlaryňy.
- ¹³ Ähli çagalaryň Rebden taglym
alarlary,
çagalaryňyň abadançylygy
beýik bolar.
- ¹⁴ Dogrulykda berkarar edilersiň,
sütemden uzakda bolarsyň,
gorkmarsyň;
howp-hatardan daş bolarsyň,
golaýlaşmaz saňa.
- ¹⁵ Saňa hüjüm etse biri,
Menden däldir;
kim saňa hüjüm etse,

- saňa boýun eger.
- ¹⁶ Ine, kömür közüni üfleýän,
öz maksady üçin ýarag ýasaýan
demirçini
Men ýaratdym.
Ýök etsin diýip,
heläk edijini ýaradan-da
Mendirin.
- ¹⁷ Seniň garşyňa ýasalan ýarag
derde ýaramaz,
hökümdede garşyňa çykýan her
dili aýyplarsyň.
Rebbiň bendeleriniň mirasy şudur,
Men olary aklaryn».
- Muny Reb aýdýandyr.

55-nji bab

Bol ýaşayşa çagyrys

- ¹ Eý, teşneler, suwa geliň!
Eý, pulsuzlar, geliň, galla satyn
alyň, iýiň!
Geliň, şeraby, süýdi pulsuz
alyň!
- ² Náme üçin puluňy çörek bolmajak
zada,
zähmetiňi doýurmajak zada
sarp edýäň?
Meni ünsli diňläň, ýagşy zady
iýiň,
janyňyz näz-nygmatlardan
lezzet alar.
- ³ Gulak asyň, Maňa geliň,
diňläň, ýaşarsyňyz,
siz bilen baky äht edişerin,
Dawuda wada beren
sadyk söýgimi bererin.
- ⁴ Ine, Men ony halklara şaýat,
baştutan hem baş serkerde etdim.
- ⁵ Ine, siz tanamaýan milletleriňizi
çagyryrsyňyz,
sizi tanamadyk milletler-de,
size gelerler.

Bu Ysraýylyň Mukaddesi,
Hudaýyňyz Reb sebäplidir,
Ol sizi şöhratlandyrdy.

bu Rebbe şöhrat getirer,
ölmez-ýitmez ebedi alamat
bolar.

- ⁶ Rebbi tapylýarka, agtaryň,
ýakyndaka, çagyryň.
⁷ Pisler öz ýollaryndan,
erbetler öz pikirlerinden dänip,
Rebbe dolanyp barsynlar,
Reb olara rehim eder;
Hudaýymyza dolansynlar,
Ol gaty geçirimlidir.
⁸ «Meniň pikirlerim siziň
pikirleriňiz däl,
siziň ýollaryňyz Meniň
ýollarym däl».
Muny Reb aýdýandyr.
⁹ «Gökler ýerden nähili beýiklikde
bolsa,
Meniň ýollarym-da siziň
ýollaryňyzdan,
Meniň pikirlerim-de siziň
pikirleriňizden beýikdir.
¹⁰ Ýagşyň, garyň göklerden inip,
ýeri suwaryp, ony önümlü,
hasylly edip, ekene tohum,
çörek iýýäne çörek berýänçä,
yzyna dolanmaýşy dek,
¹¹ Meniň agzymdan çykýan sözüm-
-de şeýle bolar;
Ol Maňa boş gaýdyp gelmez,
maksadymy ýerine ýetirer,
etsin diýip iberen işimde
üstünlikli bolar» Reb diýýär.
¹² Siz şatlyk bilen çykarsyňyz,
parahatlyk bilen getirilersiňiz,
daglardyr depeler önüňizde
aýdyma gygyryşarlar,
bütin meýdanyň agaçlary-da el
çarpyşarlar.
¹³ Tikenekli gyrymsy agajyň ýerine
serwi,
çitçiti ýerine nar biter;

56-njy bap

Rebbiň ähli milletler bilen eden ähti

- ¹ Reb şeýle diýýär:
«Adalaty saklaň, dogry işleri ediň,
ine, Men tizara azat etmäge
gelerin,
halas edişimi aýan ederin.
² Muny edýän ynsan,
ony berk saklaýan nähili bagtly!
Ol Sabat gününü amal edip, ony
harlamaýar,
elini her hili ýaman işden
saklaýar».
³ Goý, Rebbe bil baglaýan keseki:
«Reb meni Öz halkyndan aýrar»
diýmesin,
Agta: «Ine, men bir gury
agaçdyryn» diýmesin.
⁴ Reb şeýle diýýär:
«Sabat günlerimi amal edýän,
Maňa ýaraýan zatlary saýlaýan,
ähtimi berk saklaýan agtalara
⁵ öýümde, diwarlarymyň içinde
ogul-gyzlaryňkydan-da zyýada
hatyra hem at bererin;
olara ölmez-ýitmez ebedi at
bererin.
⁶ Rebbe hyzmat etmek üçin,
Rebbiň adyny söýmek üçin,
Onuň bendesi bolmak üçin
Rebbe bil baglaýan kesekileri,
Sabat kanunymy harlaman ýerine
ýetirýänleri,
ähtimi berk saklaýanlary,
⁷ mukaddes dagyma getirerin,
ybadat öýümde şatlandyraryn
olary;

ýakma gurbanlyklary, başga
gurbanlyklary
gurbanlyk sypamda kabul
ediler;
çünki Meniň öýüm ähli milletler
üçin
ybadat öýi diýip atlandyrylar».

- ⁸ Ysraýylyň kowlanlaryny toplaýan
Hökmürowan Reb şeýle
diýýär:
«Men öýüme eýýäm
toplananlardan
beýlekilerini-de toplaryn».

Ysraýylyň azgyn baştutanlary

- ⁹ Eý, ähli wagşy haýwanlar,
eý, bütin jeňnel haýwanlary,
geliň, iýmäge geliň!
- ¹⁰ Ysraýylyň sakçylary kör,
hiç zady bilmeýärler;
ählisi üýrüp bilmeýän lal itlerdir;
olar ýatyp, düýş görýärler,
uklamagy gowy görýärler.
- ¹¹ Doýanyňy bilmeýän
açgöz itlerdir olar.
Olar düşünjesiz çopanlardyr;
hersi öz ýoly bilen gidýär,
her kes öz bähbidini arayar.
- ¹² Olar: «Geliň, şerap getireliň!
Çakyrдан julk doýalyň.
Ertirimizem şu gün ýaly bolar,
hatda mundanam has gowy
bolar» diýýärler.

57-nji bap

- ¹ Dogry adamlar ölüp gidýärler,
hiç kim muňa üns bermeýär.
Takwa adamlar ýogalyrlar,
muňa hiç kim düşünmeýär,
dogrular betbagçylykdan
gutarylar.
- ² Olar rahatlyga gowuşýarlar;
dogrulykda gezýänler

öz ýerlerinde dynç alýarlar.

- ³ Emma siz, eý, jadygöýiň çagalary,
zynagäriň, kemçiniň zürýatlary,
golaýrak geliň!
- ⁴ Kimiň üstünden gülýärsiňiz?
Kime garşy agyz açyp,
diliňizi çykarýarsyňyz?
Siz ýazykly çagalar dälmişiňiz?
Ýalançy nesiller dälmişiňiz?
- ⁵ Dub agaçlarynyň arasynda,
gür ýaprakly agajyň astynda
butlar bilen zyna gyzyşyp,
derelerde, gaýalaryň
köweklerinde
çagalaryňyzy gurban edýän siz
dälmi eýsem?
- ⁶ Derýanyň ýylçyr daşlarynyň
arasyndadyr paýyňyz,
nesibäňiz şolardyr siziň;
olara sadaka hökmünde şerap
guýýarsyňyz,
galla sadakasyny
hödürleýärsiňiz,
bulardan soň sizi jezasyz
galdyryrynmy?
- ⁷ Beýik, uly dagyň üstünde
ýerleşdirdiňiz düşegiňizi,
gurbanlyk hödür etmäge
çykdyňyz ol ýere.
- ⁸ Gapylaryňyzyň, söýeleriňiziň
arka tarapynda
butparazçylykly heýkeller
goýduňyz.
Meni terk edip, ýalaňaçlanyp,
düşegiňize geçdiňiz.
Ony giňeldiňiz;
äht edişdiňiz olar bilen,
olaryň düşegini söýdüňiz,
olaryň ýalaňaç bedenine
seretdiňiz.
- ⁹ Hoşboý ysly ýag bilen Molek
hudaýyň ýanyna gitdiňiz,
atylaryňyzy köpeldiňiz;

- uzak yerlere ýolladyňyz
 ilçileriňizi,
 hatda ölüler dünýäsine
 inderdiňiz.
- ¹⁰ Uzak ýollar sizi ýadatdy,
 emma: «Bu biderek»
 diýmediňiz siz.
 Güýjüňizi gaýtadan dikeldip,
 tapdan düşmediňiz.
- ¹¹ Meni aldap, ýatlamazyňyz ýaly,
 ýüregiňizde Maňa ýer
 bermeziňiz ýaly,
 kimden eýmendiňiz, kimden
 gorkduňyz?
 Uzak wagtlaп dymandygym
 sebäpli
 Menden gorkmaýarsyňyzmy siz?
- ¹² Dogrulygyňyzy, işleriňizi aýan
 ederin,
 nepi degmez bularyň size.
- ¹³ Perýat edeniňizde,
 toplan butlaryňyz sizi halas etsin,
 olary ýel süpürip äkider,
 şemal uçuryp äkider olary.
 Ýöne Meni pena tutunýan ýurdy
 mülk ediner,
 Meniň mukaddes dagymy
 miras alar.

Pesgöwünlilere teselli

- ¹⁴ Ol diýer: «Topragy tekizläp,
 ýol taýynlaň,
 halkymyň ýolundaky
 päsgelçilikleri aýryň».
- ¹⁵ Beýik hem belent Bolan,
 ebedi Ýaşayan,
 ady Mukaddes Bolan şeýle
 diýýär:
 «Men beýik, mukaddes ýerde
 ýaşaýaryn,
 pesgöwünlileriň ruhuny
 janlandyrmak üçin,

- eziilenleriň ýüreklerini
 janlandyrmak üçin,
 ezilenler we kiçigöwünliler
 bilen biledirin.
- ¹⁶ Men hemişe aýyplap,
 elmydama gaharlanmaryn;
 ýogsam ýaradan ynsanymyň ruhy,
 jany tapdan düşer.
- ¹⁷ Nähak gazanç etmişleri üçin
 gaharlanyp,
 olary jezalandyrdym,
 gaharlандым, yüz öwürdim;
 emma olar öz islän ýollaryndan
 gitdiler.
- ¹⁸ Olaryň ýollaryny gördüm,
 ýöne şonda-da olara şypa
 bererin,
 olara we ýas tutýanlara ýol
 görkezip,
 teselli bererin.
- ¹⁹ Dillerinde öwgini Men ýaratdym,
 uzadakyllara-da,
 ýakyndakylara-da rahatlyk,
 uly rahatlyk bererin,
 olara şypa bererin».
- ²⁰ «Emma pisler tolkun atýan deňiz
 ýalydyr,
 olar asuda bolup bilmeýärler,
 tolkunlary laý we hapa çykarýar.
- ²¹ Pisler üçin rahatlyk ýokdur»
 diýýär Hudaýym Reb.

58-nji bab

Hakyky ybadat etmeklik

- ¹ Gaty gygyr, çekinme!
 Sesiňi surnaý kimin gata!t!
 Halkyma ýazyklaryny,
 Ýakubyň nesline günälerini
 yglan et.
- ² Olar her gün Meni agtarýarlar,
 lezzet alýarmyşlar ýollarymy
 bilmekden,

- dogry iş edip, Hudaýyň
hökümlerini
terk etmedik millet kimin
Menden adyl höküm sorayarlar,
Hudaýa ýakynlaşmagy arzuw
edýärler.
- ³ Olar: «Biz agyz bekleдик, näme
üçin görmeýärsiň?
Özüimizi kiçeltdik, näme üçin
üns bermeyärsiň?» diýýärler.
Ine, siz agyz beklän günüňiz
öz isläniňizi edýärsiňiz,
işçileriňizi agyr işledýärsiňiz.
- ⁴ Ine, siz dawa, jenjel bilen,
rehimsiz ýumruklama bilen
agyzy bekleýärsiňiz.
Bu günki agyz bekleýşiňiz bilen
ýokarda sesiňizi eşdirmersiňiz.
- ⁵ Meniň saýlan agyz beklemeň,
ynsanyň özüni kiçeltmeli günü
şeýle bolarmy?
Gamyş kimin başyňyzy egip,
juluň, külüň üstünde ýatmak
üçinmi?
Siz muňa agyz bekleme,
Rebbe ýaramly gün
diýärsiňizmi?
- ⁶ Meniň saýlaýan agyz beklemeň
adalatsyzlyk zynjyrlaryny
gyrmak,
boýuntyryk ýüplerini çözmek,
ezilenleri azat etmek,
her bir boýuntyrygy syndyrmak
üçin dälmi?
- ⁷ Çöregiňi aç bilen paýlaşyp,
öýsüz garyby öýüňe getirmek
üçin dälmi?
Ýalaňajy görende, oňa eşik berip,
garyndaşlaryňyzdan
kömegiňizi
gaýgymazlyk üçin dälmi?
- ⁸ Şonda nuruňyz daň kimin
ýalpyldar,

- basym şypa taparsyňyz,
dogrulygyňyz öňüňizden gider,
Rebbiň şöhraty yzda goragyňyz
bolar.
- ⁹ Onsoň dileg edersiňiz, Reb jogap
berer;
perýat edersiňiz,
Ol: «Men bu ýerde» diýer.
Araňyzdan boýuntyrygy,
barmak çommaltmagy,
ýaman gepleri aýyrsaňyz,
¹⁰ açlaryň hatyrasyna janyňyzy pida
etseňiz,
ejirlileri zerur zatlary bilen
doýursaňyz,
garaňkylykda nuruňyz ýalpyldap,
tümlügiň günorta çagy dek
bolar.
- ¹¹ Reb hemişe size ýol görkezer,
gurak ýerlerde sizi
kanagatlandyrrar,
süýegiňize kuwwat berer.
Siz suwarylan bag kimin,
suwy egilmeyän çeşme kimin
bolarsyňyz.
- ¹² Köne harabalaryňyz täzedən
dikeldiler,
köp asyrlardan galan
harabalaryň düýbünü gaýtadan
tutarsyňyz;
olar size: «Jaýryklary bejerýän,
ýaşamak üçin köçeleri
düzedýän» diýerler.
- ¹³ Sabat gününü bozmakdan,
mukaddes günümde
isläniňizi etmekden saklansaňyz,
Sabat gününü ýakymly,
Rebbiň mukaddes gününü
hormatly saýsaňyz,
özünüze ýaraýany etmän,
isläniňizi etmän,
boş sözleri sözlemän,
ol günü hormatlasaňyz,

¹⁴ şonda siz Rebden hoşal
bolarsyňyz,
Men sizi dünýäniň
belentliklerine çykararyn;
ataňyz Ýakubyn mirasyny size
bererin.
Muny Reb aýdýandyr.

59-njy bap

Reb adalatsyzlygy jezalandyryýar

¹ Rebbiň eli gysga däldir halas
etmez ýaly,
eşitmez ýaly gulagy-da agyr
däldir.
² Ýazyklaryňyz Hudaýyňyz bilen
araňyza aýrallyk saldy,
sesiňizi eşitmez ýaly,
günäleriňiz Onuň ýüzüni
sizden gizledi.
³ Siziň elleriňiz gan bilen,
barmaklaryňyz etmişler bilen
haramlandy;
dilleriňiz ýalan sözleýär,
pis sözler çykýar agzyňyzdan.
⁴ Dogrulyga çagyryň ýok,
adaltly çözüň ýok dawany.
Boş sözlere umyt baglaýar olar,
ýalan sözleýärler,
betbagtlykdan hamyla bolup,
ýamanlyk dogurýarlar.
⁵ Kepjebaşyň ýumurtgalaryny
basyrýarlar,
möý kerebini dokaýarlar;
olaryň ýumurtgalaryny iýen ölýär,
alahöwren çykýar döwlen
yumurtgadan.
⁶ Kerebinden eginbaş bolmaz
olaryň,
gazananlary bezenenlerine
ýetmeýär,
işleri erbet işdir,
ellerinde zorluk işi.

⁷ Aýaklary pislige ýortýar,
bigünä gan dökmäge howlugýar,
pikirleri şerdir,
harabalyk, weýrançylyk bar
ýollarynda.
⁸ Parahatlyk ýoly nedir, olar
bilmeýärler,
adalat ýokdur ýodalarynda,
özlerine egri ýollar etdiler,
ol ýollardan ýöreyänler
parahatlygy bilýän däldirler.
⁹ Muňa görä adalat bizden uzakda,
gutulyş bizden daşda;
biz nura garaşýarys, ýöne diňe
garaňkylyk;
ýagtylyga garaşýarys,
ýöne tümlükden barýarys.
¹⁰ Körler kimin diwary sermeleýäris,
sermeleşip gezýäris gözsüz
kimin,
günorta çagy alagaraňkyda
mysaly büdreýäris,
güýçlüleriň arasynda öli
ýalydyrys.
¹¹ Ählimiz aýy deý arlaýarys,
gögerçin deý inňildeýäris.
Adalata garaşýarys, ýöne ol ýok;
halas edilmäge garaşýarys,
ýöne ol bizden uzakda.
¹² Öňünde ýazyklarymyz köpdür,
günälerimiz özümize garşy
şaýatlyk edýär,
ýazyklarymyz ýanymyzdadyr,
etmişlerimizi biz bilýäris.
¹³ Ýazykly bolduk, Rebbi ret etdik,
Hudaýymyzdan ýüz öwürdik,
sütemiň, pitnäniň gürrüňini etdik,
kalbymyzdaky ýalan
sözlerimizi sözledik.
¹⁴ Adalat yza çekilýär,
dogrulyk uzakda;
şäher meýdançasynynda büdreýär
hakykat,

dogrulyk aramyza girip bilmeýär.
¹⁵ Hakykat ýok,
 ýamanlykdan gaça durýan
 talanýar,
 Reb muny gördi,
 adalatyň ýokdugyna gynandy.
¹⁶ Reb hiç kimiň ýokdugyny gördi,
 araçynyň ýokdugyna geň galdy;
 Öz goly ýeňiş getirdi Oňa,
 Öz dogrulygy goldady Ony.
¹⁷ Ol dogrulygy sowut kimin
 geýindi,
 gutulyş tuwulgasyny başyna
 geýdi;
 öç alyş lybasyna bürendi,
 gazap donuny geýdi.
¹⁸ Ol her kese işlerine görä jeza
 berer,
 ýagylaryna gazap,
 duşmanlaryna jeza garaşýar,
 adalara jeza berer.
¹⁹ Günbatardakylar Rebbiň adyndan,
 gündogardakylar Onuň
 şöhratyndan gorkarlar.
 Çünki Reb ýel kowalaýan dag
 sili deý geler.
²⁰ «Siona, Ýakup neslinden bolup,
 ýazyklaryndan dönenlere
 Penakär geler».

Muny Reb aýdýandyr.

²¹ «Meniň bolsa, olar bilen edýän ähtim,
 ine, şudur: üstüňizdäki Ruhum, agzy-
 ñyza salan sözlerim şu günden ebedä
 çenli öz diliňizden, zürýatlaryňyzyň
 dilinden, zürýatlaryňyzyň zürýatla-
 rynyň dilinden düşmesin». Muny Reb
 aýdýandyr.

60-njy bap

Sion şäheriniň şöhraty

¹ Tur, parla, nuruň geldi,
 üstünde Rebbiň şöhraty dogdy.

² Ine, ýer ýüzüni garaňkylyk,
 halklary tüm garaňkylyk bürär;
 seniň üstünde bolsa Reb peýda
 bolar,
 üstünde bolar Onuň şöhraty.
³ Milletler ýsygyňa gelerler,
 şalar daňyňyň ýagtysyna.

⁴ Töwerege ser sal, galdyr başyňy,
 ählisi üşüşip, saňa gelyärler.
 Ogullaryň uzakdan gelerler,
 gujakda göteriler gyzjagazlaryň.

⁵ Şonda olary görüp, ýüzüň
 ýagtylar,
 şatlykdan tirpildär ýüregiň,
 çünki baýlyk deňiz üsti bilen saňa
 getiriler,
 milletleriň baýlygy saňa geler.

⁶ Sen düýe sürülerinden,
 Midýan, Eýpa köşeklerinden
 dolarsyň;
 bütin Şeba halky geler.
 Olar altyndyr
 ýakymly ysly tütetgi getirip,
 Rebbe alkyş aýdarlar.

⁷ Kedaryň ähli sürüleri ýanyňa
 toplanar,
 Nebaýotyň goçlary saňa hyzmat
 ederler,
 olar gurbanlyk sypamda
 gurbanlyk hökmünde kabul
 ediler,
 şöhratly öýümi
 şöhratlandyrarýn Men.

⁸ Kimdir bu bulut kimin süýşýänler,
 höwürtgelerine gögerçin dek
 uçýanlar?

⁹ Adalar Maňa umyt baglaýarlar
 elbetde;
 Hudaýyň Rebbiň,
 Ysraýylyň Mukaddesiniň adynyň
 hatyrasyna

- Tarşyş gämileri öňürti gelýärler,
ogullaryň kümüşdir altynyny
özleri bilen getirýärler.
Reb seni şöhratlandyrdy.
- ¹⁰ Kesekiler diwarlaryňy dikerler,
olaryň şalary saňa hyzmat
ederler;
gazabymda seni jezalandyrdym,
ýöne mährimde rehim etdim
saňa.
- ¹¹ Derwezeleriň açyk bolar mydam,
milletleriň öz patyşalarynyň
baştutanlygynda
baýlyklaryny saňa getirerleri ýaly,
gije-gündiz ýapylmaz.
- ¹² Saňa hyzmat etmedik
millet we patyşalyk ýok bolar;
şol milletler bütinleý weýran
ediler.
- ¹³ Mukaddes öýümi bezemek üçin
Liwanyň baýlygy geler saňa,
Aýak basýan ýerimi
şöhratlandyrmak üçin
serwi, çynar we arça agaçlary
saňa getiriler.
- ¹⁴ Saňa ezýet berenleriň nesilleri
gelip,
tagzym ederler saňa,
seni kemsidenleriň ählisi
aýagyňa ýykylarlar;
saňa Rebbiň şäheri,
Ysraýylyň Mukaddesiniň
Siony^a diýer olar.
- ¹⁵ Terk edilip, ýigrenilip,
üstünden hiç kim geçmedi.
Indi bolsa Men seni baky beýik,
nesilden-nesle şatlyk ederin.
- ¹⁶ Milletleriň süýdünü emersiň,
Sorarsyň şalaryň göwsün.
Şonda sen Men Rebbiň
Halasgäriňdigimi,
- Penakäriňdigimi, Ýakubyň
Gudratly Hudaýydygymy
bilersiň.
- ¹⁷ Bürünç ýerine altyn,
demir ýerine kümüş bererin Men;
agaç ýerine bürünç,
demir bererin daş ýerine.
Parahatçylygy baştutanyň,
dogrulygy gözegçiň edip
belläriň.
- ¹⁸ Ýurduňda mundan beýläk zorluk,
serhetleriň içinde weýrançylyk,
gyrgynçylyk bolmaz;
Hudaý halas edýär,
alkyş bolsun Hudaýa.
- ¹⁹ Mundan beýläk gündizine Gün
yşygyň bolmaz,
gijesine Aý saňa yşyk bermez;
çünki Reb seniň ebedi nuruň bolar,
şöhratyň öz Hudaýyň bolar.
- ²⁰ Mundan beýläk Günüň batmaz,
Aýyň ýaşmaz,
çünki Reb seniň ebedi nuruň bolar,
ýasly günleriň tamam bolar.
- ²¹ Bütin halkyň dogruçyl bolar,
olar ýurdy baky eýelärler,
Özümiň şöhratlanmagym üçin,
eken nahalym, ellerimiň işidir olar.
- ²² Olaryň iň azy urug bolar,
güýçli millet bolar iň ejizi;
Men – Reb muny
öz wagtynda tiz amal ederin.

61-nji bap

Rebbiň merhemet ýyly

- ¹ Hökmürowan Rebbiň Ruhý
üstümdedir.
Garyplara hoş habary
bildirmegim üçin,

^a 60:14 *Sion* – bu Iýerusalimiň beýleki ady. Sözlüğe seret.

- Ol meni seçip-saýlady ^a;
 göwni synyklara şypa bermäge,
 tussaglara azatlygy yglan etmäge,
 zyndandakylary boşatmaga
 iberdi meni.
- ² Rebbiň merhemet ýylyny,
 Hudaýymyzyň öç aljak gününi
 yglan etmäge,
 ähli ýas tutýanlara göwünlik
 bermäge,
- ³ Sionda ýas tutýanlaryň aladasyny
 etmäge:
 külün deregine owadan
 başatgyjyny,
 ýasyň deregine şatlyk ýagyny,
 gamgyn ruhuň deregine
 alkyş donuny bermäge iberdi meni.
 Rebbiň şöhratyny
 görkezmek üçin ekilen
 dogrulyk dub agaçlary diýler olara.
- ⁴ Olar gadymy harabalary täzedan
 gurarlar,
 öňki weýran bolan ýerleri
 dikelderler,
 nesilden-nesle weýran bolan
 şäherleri,
 harabalyklary abatlarlar.
- ⁵ Kesekiler gelip, sürüleriňizi
 bakarlar,
 ýat halklar daýhanyňyz,
 bagbanyňyz bolar.
- ⁶ Size bolsa Rebbiň ruhanylary,
 Hudaýymyzyň hyzmatkärleri
 diýerler;
 siz milletleriň baýlygyndan lezzet
 alarsyňyz,
 olaryň şöhratyna şärik bolarsyňyz.
- ⁷ Utanç deregine iki esse paý
 alarsyňyz,

- ryswałyk deregine mirasyňyzda
 şatlanarsyňyz;
 munuň üçin siz iki esse mülki
 bolarsyňyz,
 ebedi şatlyk siziňki bolar.
- ⁸ «Men – Reb adalaty söýýändirin,
 talaňçylygy, nähaklygy
 ýigrenýändirin.
 Olara muzdlaryny takyk bererin,
 olar bilen ebedi äht baglaşaryn.
- ⁹ Olaryň nesilleri milletleriň
 arasynda,
 zürýatlary halklaryň arasynda
 tanalar,
 görenleriň ählisi olaryň Rebbiň
 ýalkan halkydygyny bilerler».
- ¹⁰ Rebde şatlanaryn Men,
 janyň Hudaýymda joşar,
 çünki Ol meni gutulyş lybasyna
 besledi,
 giýewiň täç geýşi dek,
 gelniň şaý-sep bilen bezenişi deý,
 Meni dogrulyk dony bilen örtüdi.
- ¹¹ Topragyň ösümliklerini ösdürişi
 dek,
 bagyň içindäki ekilenleri
 gögerdişi dek,
 Hökmürowan Reb-de dogrulyk
 bilen
 alkyşy ähli milletleriň öňünde
 ösdürer.

62-nji bap

Sionyň täze ady

- ¹ Sionyň dogrulygy nur kimin,
 halas ediliş ýanyň duran çyra
 deý parlaýança,
 Sionyň hatyrasyna,

^a 61:1 *Meni seçip-saýlady* – sözme-söz terjime: *başyňa ýag guýdy*. Kimdir biriniň başyňa ýag guýup, patyşalyga ýa-da ruhanylyga belleme dessury. Sözlüğe seret.

- Iýerusalimiň hatyrasyna
dymmaryn.
- ² Milletler dogrulygyňy,
patyşalar şöhratyňy görerler;
Rebbiň Öz agzyndan çykan
täze at bilen atlandyrylarsyň.
- ³ Rebbiň elinde gözellik täji,
Hudaýyňyň elinde şalyk jygasy
bolarsyň.
- ⁴ Mundan beýläk «Terk edilen»
diýilmez saňa,
mundan beýläk «Harabalyk»
diýilmez ýurduňa,
emma saňa «Söýdügim»,
ýurduňa «Ärli» diýler;
Reb seni söýýär,
ýurduň ärlü bolar.
- ⁵ Ýigidiň gyza öylenişi dek,
ogullaryň-da saňa eýe çykarlar,
giýewiň gelni üçin şatlanyşy dek,
Hudaý-da seniň üçin şatlanar.
- ⁶ Eý, Iýerusalim,
diwarlaryňda gözegçiler
goýdum,
gije-gündiz asla dymmaz olar.
Eý, Rebbe ýatladýanlar,
özüňize dync bermäň,
- ⁷ Iýerusalimi berkidip,
ony ýer ýüzüniň şöhraty
edýänçä,
oňa ynjalık bermäň.
- ⁸ Reb Öz sag elinden,
güýçli golundan ant içdi:
«Indi gallaňy duşmanlaryňa
iýmit hökmünde bermerin,
öz zähmetiň siňen şerabyňy
kesekiler içmezler.
- ⁹ Hasylyny ýyganlar iýip,
Rebbe alkys aýdarlar,
ony toplanlar,

mukaddes howlularymda
içerler».

- ¹⁰ Geçiň, geçiň derwezelerden!
Halkyň ýoluny taýynlaň!
Çekiň, çekiň şaýoly,
ony daşlardan arassalaň,
halklar üçin baýdak dikiň!
- ¹¹ Reb ýeriň aňry ujuna yglan etdi:
«Sion gyzyna ^a şeýle diý:
„Ine, Halasgäriň gelyär;
Onuň sylagy ýanyndadyr“».
- ¹² Olara «Mukaddes halk,
Rebbiň azat edenleri» diýler,
saňa bolsa «Hudaýyň agtarany,
terk edilmedik şäher» diýler.

63-nji bap

Rebbiň gudraty

- ¹ Edomdan, Bosradan
gyrmyzy eşikli gelyän bu kim?
Şöhratly lybas içinde
beýik gudrat bilen ýöriş edýän
bu kim?

«Dabara bilen gepleýän,
halas etmäge güýji ýetýän
Mendirin!»

- ² Náme üçin lybasyň gyrmyzy,
eşiğiň üzüm sykýanyňky
kimin?
- ³ «Üzümi ýeke sykdym,
ýanymda halklardan hiç kim
ýokdy;
gaharlykam sykdym üzümü,
gazaplykam aýak astyna aldym;
onuň gany eşiklerime syçrady,
bar lybasymy hapalady.

^a 62:11 *Sion gzy* – bu Iýerusalim halky diýmekdir. Sözlüğe seret.

- ⁴ Öç alyş günü ýüregimdedi,
halas etjek ýylym gelipdi.
- ⁵ Men seretdim, kömekçi ýokdy;
hiç kimiň Meni
goldamaýandygyna
haýran galdym.
Onsoň Öz golum Maňa ýeňiş
getirdi,
Öz gazabym Meni goldady.
- ⁶ Gaharyma halklary aýak astyna
aldym,
gazabyma olary serhoş etdim,
ganlaryny ýere dökdüm».
- ⁷ Rebbiň eden ähli işlerine görä
Onuň ýagşylygyny, alkyşlaryny,
rehimlerine görä, Ysraýyl nesline
görkezen beýik merhemetini,
uly ýagşylygyny agzaýyn.
- ⁸ Ol: «Elbetde, olar Meniň halkym,
Meni aldamajak ogullardyr»
diýdi.
Şeýdip, olaryň Halasgäri boldy.
- ⁹ Olar azap çekende, gynandy Ol.
Huzuryndan gelen perişde olary
halas etdi;
söýgüsi we rehimi bilen azat etdi
olary;
owaldan olary elinde göterip
geldi.
- ¹⁰ Emma olar pitne turzup,
Onuň Mukaddes Ruhuny
ynjatydylar;
Reb-de olara duşman bolup,
garşylaryna söweşdi.
- ¹¹ Hudaýyň halky geçmişi,
Rebbiň guly Musany ýatlady.
Sürüsiniň çopanlary bilen bile
olary deňizden geçiren nirede?
Öz Mukaddes Ruhuny
içlerine salan nirede?
- ¹² Gudratly goluny Musanyň
sagynda ýöreden,
Özüne ebedi at edinmek üçin
öňlerindäki suwy bölen nirede?
- ¹³ Halkyny deňiz düýbünden
geçiren kim?
Atyň büdremän çolden geçişi
dek
olar-da büdremediler.
- ¹⁴ Derä inýän mal sürüsi dek,
Rebbiň Ruhý olara rahatlyk
berdi.
Özüne şöhratly at edinmek üçin
halkyňa, ine, şeýle ýol
görkezdiň.
- ¹⁵ Göklerden seret,
Öz mukaddes, şöhratly
mesgeniňden
bize nazar sal.
Yhlasyň, gudratyň nirede
Seniň?
Merhemetiň, rehimiň nirede?
Olary bizden sakladyň.
- ¹⁶ Atamyz Sensiň,
Ybraýym bizi bilmese-de,
Ysraýyl bizi tanamasa-da,
ýa Reb, biziň Atamyzsyň Sen,
owaldan bäri adyň
«Penakärimizdir».
- ¹⁷ Ýa Reb, näme üçin bizi Öz
ýollaryňdan azaşdyrýarsyň,
Senden gorkmazymyz ýaly
ýüreklerimizi gatadýarsyň?
Öz bendeleriň hatyrasyna,
Mirasyň bolan tireleriň
hatyrasyna yza dolan.
- ¹⁸ Mukaddes halkyň az wagt
mukaddes ýeriňe eýelik etdi,
emma duşmanlarymyz aýak
astyna atdylar ony.
- ¹⁹ Owaldan bäri üstlerinden
Sen höküm sürmedik,
Seniň adyň dakylmadyk
halka meňzedik biz.

64-nji bap

- ¹ Gökleri ýaryp, aşak insediň, Sen!
Öňüňde titreşsedi daglar!
- ² Alawyň çalyny ýandyryşy dek,
suwy gaýnadyşy dek oduň
adyňy duşmanlaryňa tanatdyryň,
milletler öňüňde lertzana gelerler.
- ³ Garaşylmaýan gorkunç işleri
edeniňde,
ýer ýüzüne indiň, öňüňde daglar
titreşdi.
- ⁴ Özüne umyt baglaýanlar üçin
şeýle işleri eden Hudaýy
owaldan bäri ne gulak eşidipdi,
ne-de göz görüpdi.
- ⁵ Dogry işleri şatlanyp edýänleri,
Seni ýatlaýanlary garşylaýarsyň
ýollaryňda.
Ýöne günä batdyk biz,
Sen gaharlandyň,
biz halas edilerismi?
- ⁶ Haram adam deý bolduk ählimiz,
ähli dogry işlerimiz haram
esgi deý.
Solýarys biz ýaprap deý,
ýel dek alyp gidýär
ýazyklarymyz bizi.
- ⁷ Seniň adyňy tutýan,
Saňa daýanjak bolup, oýanýan ýok;
Sen ýüzüňi gizlediň bizden,
bizi ýazyklarymyzyň
ygtyýaryna berdiň.
- ⁸ Şonda-da Atamyz Sensiň, ýa Reb,
biz toýundyrys, Sen küýzegärimiz,
Seniň eliňiň işidiris ählimiz.
- ⁹ Gaty gaharlanma,
hemişelik ýatlama ýazygy, ýa Reb,
ählimiz Seniň halkyňdyrys,
muny nazara al!
- ¹⁰ Mukaddes şäherleriň çöl boldy,
Sion düzlüge,
Iýerusalim haraba öwrüldi.

- ¹¹ Atalarymyzyň Saňa
öwgi aýdan ýeri bolan
mukaddes hem gözəl öýümüz
oda ýandy,
ähli eziz zatlarymyz haraba
öwrüldi.
- ¹² Şulara garamazdan, ýa Reb,
saklanjakmy Sen?
Dymyp, şeýle gazaply ezýet
berjekmi bize?

65-nji bap*Höküm we gutulýş*

- ¹ Meni soramaýanlara Özümi aýan
etdim,
agtarmaýanlar tapdylar Meni.
Adymy tutmaýan millete:
«Ine, Men! Ine, Men!» diýdim.
- ² Men öz isleglerine eýerip,
ýaman ýoldan ýöreýän
pitneçi halka,
günuzyn ellerimi uzadyp otyryn.
- ³ Ol halk baglarda gurbanlyk berip,
ýakymly ysly tütetgi ýakyp
kerpiç sypada,
gözümiň alnynda yzly-yzyna
gaharymy getirýär.
- ⁴ Olar gabyrlaryň arasynda oturyp,
gizlin ýerlerde gijäni ötürýärler;
doňuz etini iýýärler,
haram et gaýnadýarlar
gazanlarynda.
- ⁵ Olar: «Daşda dur, ýakynlaşma,
men Senden mukaddesdirin»
diýýärler.
Olar burnuma tüssedir,
günuzyn ýanýan otdurlar.
- ⁶ Şeýle ýazylandyr, ine:
«Men dymmarýn, bererin
almytlaryny;
hawa, almytlaryny
gursaklaryna bererin.

⁷ Siziň ýazyklaryňyzyň,
 daglarda ýakymly ysly tütetgi
 ýakyp,
 depelerde Meni äsgermezlik eden
 atalaryňyzyň ýazyklarynyň
 almytyny bererin.
 Öňki eden işlerini ölçäp,
 olary başlaryna getirerin»
 diýýär Reb.

⁸ Reb şeýle diýýär:
 «Üzüm heniz şirelikä,
 kimdir biri: „Ony zaýalama,
 bereket şondadyr“ diýýär.
 Men-de bendelerimiň hatyrasyna
 şeýle ederin,
 olaryň hemmesini heläklemerin.

⁹ Ýakupdan nesilleri çykararyn,
 Ýahudadan daglarymy miras
 aljagy;
 Meniň saýlanym ony miras alar,
 bendelerim ol ýerde ýaşarlar.

¹⁰ Meni agtaran halkym üçin
 Şaron sürülere öri,
 Akor jülgesi sygyrlara ýatak bolar».

¹¹ «Emma siz Rebbi terk edýänler,
 mukaddes dagymy unudýanlar,
 täleý buty üçin saçak ýazýanlar,
 kysmat buty üçin garyşyk şerap
 guýýanlar,

¹² Men-de sizi gylyja niýetlärin,
 baryňyz gyrylmak üçin dyza
 çökersiňiz,
 çagyranymda jogap bermediňiz,
 geplänimde, gulak asmadyňyz,
 nazarymda ýigrenýän işlerimi
 etdiňiz,

Maňa ýaramaýany saýladyňyz».

¹³ Munuň üçin Hökmürowan Reb
 şeýle diýýär:
 «Bendelerim iýerler,
 siz bolsa aç bolarsyňyz;
 bendelerim içerler,

siz bolsa suwsarsyňyz;
 bendelerim şatlanarlar,
 siz bolsa utanja goýlarsyňyz;

¹⁴ Bendelerim ýürek şatlygyndan
 aýdym aýdarlar,
 ýöne siz ýürek derdinden perýat
 edersiňiz,
 hasratly ruh bilen perýat
 edersiňiz.

¹⁵ Adyňyzy Öz saýlanlaryma
 gargyş üçin galdyrarsyňyz.
 Hökmürowan Reb sizi ölüme
 höküm edip,
 başga at berer Öz bendelerine.

¹⁶ Ýurtda özüne ak pata beren,
 hakykat Hudaýynyň adyndan
 pata berer;
 ýurtda ant içen,
 hakykat Hudaýyndan ant içer.
 Öňki hasratlar unudylyp,
 gözlerimden gizlener».

Täze gök, täze dünýä

¹⁷ «Ine, Men täze gök, täze dünýä
 ýaratmakçy,
 öňki zatlar ýatlanmaz, ýada
 düşmez.

¹⁸ Ýaratjak zatlaryma şatlanyp,
 baky begeniň;
 Ine, Men Iýerusalimi şatlyk üçin,
 halkyny-da begenç üçin ýaratjak.

¹⁹ Iýerusalim üçin şatlanaryn,
 halkym üçin begenerin.
 Indi ne agy sesi
 ne-de ahy-nala eşidiler ol ýerde.

²⁰ Onda birnäçe gün ýaşap ölen
 bäbekler,
 ýa-da uzak ömür sürmedik
 gojalar bolmaz;
 ýüz ýaşynda ölen ýaş saýylar,
 näletlenen saýylar ýüz ýaş
 ýetmedik.

²¹ Olar jaýlar salyp, onda ýaşarlar,

- üzüm agaçlaryny ekip,
miwesini iýerler.
- ²² Başga biri ýaşamaz olaryň
guranynda,
başga biri iýmez olaryň ekenin.
Çünki halkymyň ömri
daragtyňky deý uzak bolar.
Saýlanlarym öz elleriniň
işlerinden lezzet alar.
- ²³ Olar biderek zähmet çekmezler,
çaga dogurmazlar betbagtlyk üçin,
olaryň özleri-de, nesilleri-de
Rebbiň ýalkan zürýatlary bolar.
- ²⁴ Olar çagyrmanka, Men jogap
bererin,
gepläp durkalar, Men eşiderin.
- ²⁵ Böri bilen guzy bile otlar,
öküz deý saman iýer şir,
ýylan gum iýer.
Meniň tutuş mukaddes dagymda
hiç kime zeled ýetirmezler olar,
hiç kimi heläk etmezler»
diýýär Reb.

66-njy bap

Höküm we umyt

- ¹ Reb şeýle diýýär:
«Gökler Meniň tagtym,
ýer aýagyma kürsüdir.
Maňa gurjak öýüňiz hany?!
Dyňçlyk mekanyň nirede boljak?!
² Öz elim ýaratdy bularyň baryn,
hemmesi-de Meniňkidir!
Ýöne Men kiçigöwünlä, ruhy synyga,
sözüme titreyäne nazar salaryn».
Muny Reb aýdýandyr.
- ³ «Öz ýollaryny saýlaýanlar,
nejis işlerinden lezzet alýanlar bar.
Öküzi gurbanlyk berýän
adam öldüren bilen deňdir,
guzyny gurbanlyk berýän
itiň boýnuny ýazdyran ýalydyr;

- galla sadakasyny beryän
doňzuň ganyny hödürlän bilen
deňdir,
ýakymly ysly tütetgi tütedyän
buta sežde eden ýalydyr.
- ⁴ Olara zalymlyk etmegi saýlaryn
Menem,
gorkýan zatlaryny başlaryna
getirerin;
çünki Men çagyranymda,
hiç kim jogap bermedi,
geplänimde, diňlemediler;
Meniň ýigrenýän işlerimi etdiler,
Maňa ýaramaýan zatlary saýladylar».
- ⁵ Eý, Rebbiň sözüne titreyänler,
Onuň sözüne gulak goýuň:
«Sizi ýigrenýän,
Meniň adym üçin
sizi ret edýän doganlaryňyz:
„Reb şöhratlandyrylsyn,
bizem siziň şatlygyňyzy görel!“
diýdiler.
Emma olaryň özleri utandyrylar».
- ⁶ Şäherden bir güýçli ses,
ybadathanadan bir ses eşidilýär!
Duşmanlarynyň jezasyny berýän
Rebbiň sesidir bu!
- ⁷ Burgusyz dogurdy,
bir ogul dogurdy azap çekmän.
- ⁸ Şeýle zady eşiden barmy?
Gören barmy şeýle zady?
Ýurt bir günde doglarmy?
Bir demde dünýä inermi millet?
Emma Sion burgusy tutan dessine
ogullaryny dogurdy.
- ⁹ «Men dogurma pursadyna ýetiribem,
dogurtmaýynmy?» diýýär Reb.
«Dogurmaga güýç berýän Men
ýatgyny ýaparynmy?» diýýär
Hudaýyň.

- ¹⁰ İyerusolim bilen bile şatlanyň, onuň üçin begeniň, eý, ony söýýänler, eý, İyerusolim üçin ýas tutýanlar, onuň bilen bile şatlanyň.
- ¹¹ Onuň göwsünden emip, doýarsyňyz, teselli taparsyňyz; ganyp-ganyp içip, doly göwsünden lezzet alarsyňyz.
- ¹² Reb şeýle diýýär: «Men abadançylygy derýa dek, milletleriň baýlygyny daşgyn çeşme dek oňa ugrukdyrarn, ol sizi emdirip, elinde göterer, aýagynda yralar.
- ¹³ Enäniň çagasyna teselli berşi dek, Menem size teselli bererin. Siz İyerusalimde teselli taparsyňyz».
- ¹⁴ Bulary görüp, kalbyňyz şatlykdan dolar, bedeniňiz maýsa kimin gülläp öser; Rebbiň eliniň bendeleriniň üstündedigini aýan bolar, Onuň gazaby bolsa duşmanlaryna garşydyr.
- ¹⁵ Çünki Reb alaw bilen gelýär, söweş arabalary tüweleý dek, lowlaýan gazabyňy, käýinjini ýalyňly alaw kimin döker.
- ¹⁶ Reb bütin adamzada otdur gyljy bilen höküm eder, Rebbiň öldürenleri köp bolar.
- ¹⁷ Butparaz seždegählerine girmek üçin, özlerini mukaddes edip, inlerini tämizläňler,

şeýle-de doňuz, syçan we beýleki haram haýwanlaryň etini iýenleriň ortasynda baş bolup duranyň yzyna eýerenler ýok bolarlar. Muny Reb aýdýandyr.

¹⁸ Reb şeýle diýýär: «Men olaryň işlerini-de, niýetlerini-de bilýärim. Ähli milletleri we dilleri bir ýere toplamak üçin Men gelýärim. Olar gelip, Meniň şöhratymy görerler. ¹⁹Men olaryň arasynda bir alamat görkezerin. Olaryň arasyndan gaçyp gutulanlary milletleriň arasynda, Tarşyşa, Pula, ýaýçy Luda, Tubala, Ýawana, Men barada eşitmedik, şöhratymy görmedik uzakdaky adalara ýollaryň. Olar Meniň şöhratymy milletleriň arasynda yglan ederler. ²⁰Ysraýyl ogullarynyň galla sadakasyny halal gapda Rebbiň öýüne getirişleri ýaly, olar hem siziň doganlaryňyzyň baryny atlarda, söweş arabalarynda, at arabalarynda, gatyrlardyr düýelerde ähli milletleriň içinden toplaý, Meniň mukaddes dagyma – İyerusalime Rebbe peşgeş hökmünde getirerler. ²¹Olaryň arasyndan birnäçesini ruhany we lewi edip saýlaryň».

²²⁻²³ «Meniň ýaratjak täze gögümiň, täze ýerimiň gözümiň alnynda duruşlary ýaly, siziň nesilleriňiz bilen adyňyz-da şeýle bolar. Her Täze Aý baýramynda, her Sabatda ähli ynsanlar huzuryma gelip, Maňa ybadat ederler». Muny Reb aýdýandyr. ²⁴Olar daşa çykyp, Maňa garşy baş galdyranlaryň jesetlerini görerler. Olaryň jesetlerini iýýän gurt ölmez, olary ýakýan ot sönmez; olar bütin adamzada ýigrenji bolarlar.

